

**ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ**

**КОМИСИЯ ПО ЕВРОПЕЙСКИТЕ ВЪПРОСИ И КОНТРОЛ НА
ЕВРОПЕЙСКИТЕ ФОНДОВЕ**

ГОДИШЕН ДОКЛАД

**относно постигнатия напредък по програмите,
съфинансирани със средствата на Европейския съюз и
на страните от Европейското икономическо
пространство за програмен период 2014-2020 г.
(по данни към 31 декември 2018 г.)**

март 2019 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Използвани по-важни съкращения.....	3
УВОД	6
ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ПРОГРАМИТЕ, СЪФИНАНСИРАНИ СЪС СРЕДСТВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ПРЕЗ ПРОГРАМЕН ПЕРИОД 2014 – 2020 Г.	9
А) Финансово изпълнение към 31.12.2018 г.	9
Б) Статус на изпълнението на всяка от програмите към 31.12.2018 г.	9
1. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ТРАНСПОРТ И ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА“ 2014-2020 Г. (ОПТИ).....	9
2. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2014-2020 Г. (ОПОС)	19
3. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНИ В РАСТЕЖ“ 2014-2020 Г. (ОПРР)	24
4. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020 Г. (ОПИК) 35	
6. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНИЦИАТИВА ЗА МАЛКИ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ“ 2014-2020 Г. (ОПИМСП)	41
7. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ “ 2014-2020 Г. (ОПРЧР) .	42
8. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ“ 2014-2020 Г. (ОПНОИР)	47
9. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ“ 2014-2020 Г. (ОПДУ).....	53
10. ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2014-2020 Г. (ПРСР)	61
11. ПРОГРАМА ЗА МОРСКО ДЕЛО И РИБАРСТВО 2014-2020 Г. (ПМДР)	67
12. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ЗА ХРАНИ И/ИЛИ ОСНОВНО МАТЕРИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ ОТ ФОНДА ЗА ЕВРОПЕЙСКО ПОДПОМАГАНЕ НА НАЙ-НУЖДАЕЩИТЕ СЕ ЛИЦА В БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г. (ОПХ ФЕПНЛ).....	74
13. ПРОГРАМИ В РАМКИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ТЕРИТОРИАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО	79
14. ФИНАНСОВ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ФМ НА ЕИП) И НОРВЕЖКИ ФИНАНСОВ МЕХАНИЗЪМ (НФМ) 2014-2021 Г.	89
15. БЪЛГАРО-ШВЕЙЦАРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО	90
Приложение 1. Информация относно Програмен период 2014 – 2020 г., предоставена от Сертифициращия орган за ЕСИФ – дирекция „Национален фонд“	93
Приложение 2. Информация за извършените одитни ангажименти през 2018 г. от Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“	96
ПРЕПОРЪКИ, КОМЕНТАРИ И БЕЛЕЖКИ.....	111

Използвани по-важни съкращения

АМ	Автомагистрала
БВП	Брутен вътрешен продукт
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ДФЗ – РА	Държавен фонд „Земеделие“ – Разплащателна агенция
ЕЗФРСР	Европейски земеделски фонд за развитие на селските райони
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка
ЕИФ	Европейски инвестиционен фонд
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕСФ	Европейски социален фонд
ЕФР	Европейски фонд за рибарство
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ИА	Изпълнителна агенция
ИПП	Инструмент за предприсъединителна помощ
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България
ИСУТС	Информационна система за управление на териториалното сътрудничество
КЕВКЕФ	Комисия по европейските въпроси и контрол на европейските фондове
КН	Комитет за наблюдение
КФ	Кохезионен фонд

МЗ	Междинно звено
МОН	Министерство на образованието и науката
МС	Министерски съвет
МСП	Малки и средни предприятия
МТИТС	Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
НКЖИ	Национална компания „Железопътна инфраструктура“
НПО	Национален партниращ орган
НПР	Национална програма за реформи
НС	Народно събрание
НСРР	Национална стратегическа референтна рамка
НФ	Дирекция „Национален фонд“ към Министерство на финансите
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОПХ	Оперативна програма за храни
ОО	Одитен орган
ОП	Оперативна програма
ОПАК	Оперативна програма „Административен капацитет“
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ОПРКБИ	Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика“
ОПРР	Оперативна програма „Регионално развитие“
ОПРСР	Оперативна програма „Развитие на сектор Рибарство“
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“
ОПТ	Оперативна програма „Транспорт“

ОПТП	Оперативна програма „Техническа помощ”
ОПТТИ	Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж“
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“
ОПИМСП	Оперативна програма „Инициатива за малки и средни предприятия“
ОПНОИР	Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“
ОПДУ	Оперативна програма „Добро управление“
ОСП	Обща селскостопанска политика
ПМДР	Програма за морско дело и рибарство
ПМС	Постановление на Министерския съвет
ПО	Приоритетна ос
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
РМС	Решение на Министерския съвет
СКН	Съвместен комитет за наблюдение
СКУСЕС	Съвет за координация при управлението на средствата от ЕС
СКФ	Структурните фондове и Кохезионния фонд
СО	Сертифициращ орган
СП	Сметна палата
ТГС	Трансгранично сътрудничество
УО	Управляващ орган
ЦКЗ	Централно координационно звено

УВОД

Настоящият Годишен доклад за усвояването на средствата от Европейския съюз в Република България за 2018 г. е изготвен в съответствие с чл. 7, ал. 4, от Правилата за организацията и дейността на КЕВКЕФ в 44-то Народно събрание на Република България. Документът е разработен на базата на информация за изпълнението на отделните програми и инструменти, съфинансирани с европейски средства, предоставена от съответните структури в държавната администрация, отговорни за тяхното управление или координация.

Докладът отразява статуса по управлението на средствата от Европейския съюз **към 31 декември 2018 г.**, като предлага преглед върху следните програми и инструменти:

- **8 Оперативни програми, съфинансирани от Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ):**
 - Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“ 2014-2020 г.;
 - Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г.;
 - Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г.;
 - Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 г.;
 - Оперативна програма „Инициатива за малки и средни предприятия“ 2014-2020 г.;
 - Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г.;
 - Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г.;
 - Оперативна програма „Добро управление“ 2014-2020 г.
- **2 Програми, съфинансирани от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство:**
 - Програма за развитие на селските райони 2014-2020 г.;
 - Програмата за морско дело и рибарство 2014-2020 г.
- **Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (ОПХ ФЕПНЛ)**
- **Програми в рамките на Европейското териториално сътрудничество:**
 - Програма за трансгранично сътрудничество България – Сърбия 2014-2020 г.;
 - Програма за трансгранично сътрудничество България – Турция 2014-2020 г.;
 - Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония 2014-2020 г.;
 - Програма за трансгранично сътрудничество Румъния – България 2014-2020 г.;

- Програма за трансгранично сътрудничество Гърция – България 2014-2020 г.;
- Програма Балкани – Средиземно море 2014-2020; Програма Дунав 2014-2020; Съвместна оперативна програма за ТГС Черноморски басейн 2014-2020; ИНТЕРРЕГ Европа 2014-2020; ЕСПОН 2014-2020; УРБАКТ III 2014-2020; ИНТЕРАКТ III.
- **Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство, Норвежка програма за сътрудничество и Българо-швейцарска програма за сътрудничество**
- **Информация относно Програмен период 2014 – 2020 г., предоставена от Сертифициращия орган за ЕСИФ – дирекция „Национален фонд“**
- **Информация за извършените одитни ангажменти през 2018 г. от Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“**

Прегледът по отделните програми и инструменти е извършен на база постъпилата информация от ресорните административни структури.

Представената информация за **Програмен период 2014-2020 г.** е систематизирана в следните 6 раздела:

- Стратегически цели на програмата;
- Управляващ орган;
- Приоритети на всяка от програмите;
- Напредък по отделните приоритетни оси;
- Идентифицирани проблеми от страна на управляващите органи и предприети мерки за преодоляването им;
- Предвидени дейности по програмите до края на годината.

С оглед постигането на съпоставимост, постъпилите финансови данни от структурите на изпълнителната власт са представени в доклада в националната валута на Република България – български лев, а там, където данните са предоставени в евро, те са трансформирани по фиксирания курс на Българска народна банка - 1,95583 лв. за 1 евро. Преобразуването на валутите и закръгленията е възможно на места да са довели до минимално изменение на изходните данни за анализа.

Комисията по европейските въпроси и контрол на европейските фондове в 44-то Народно събрание на Република България благодари за съдействието от страна на структурите на изпълнителната власт за предоставената информация при подготовката на настоящия доклад. КЕВКЕФ изразява увереността си, че установеното ползотворно сътрудничество ще бъде успешно продължено и задълбочено.

ПОСТИГНАТ НАПРЕДЪК ПО ПРОГРАМИТЕ, СЪФИНАНСИРАНИ СЪС СРЕДСТВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ ПРЕЗ ПРОГРАМЕН ПЕРИОД 2014 – 2020 Г.

А) Финансово изпълнение към 31.12.2018 г.

Оперативна програма	Бюджет на програмата*	Договорени средства		РИС		Получени траншове от ЕК	
		Общо към 31.12.2018 г.	% на изпълнение	Общо към 31.12.2018 г.	% на изпълнение	Общо към 31.12.2018 г.	% на изпълнение
ОПТИ	3 691 799 790.72	3 055 764 546.84	83%	1 060 480 153.44	29%	798 647 089.55	25%
ОПОС	3 462 564 946.01	1 692 948 024.60	49%	552 324 439.77	16%	411 462 380.78	14%
ОПРР	3 018 201 866.00	2 514 813 042.10	83%	1 141 251 971.71	38%	490 451 567.07	19%
ОПИК	2 584 169 900.97	1 902 515 968.54	73%	917 747 222.16	29%	748 016 921.47	34%
ОПИС	199 494 660.00	199 464 660.00	100%	199 494 660.00	100%	199 494 660.00	100%
ОПНОИР	1 271 383 550.00	657 147 884.08	52%	298 846 799.54	24%	206 686 759.58	19%
ОПРЧР	2 136 251 557.00	1 646 688 073.44	77%	841 170 472.48	39%	659 701 310.61	36%
ОПДУ	653 550 173.49	325 784 538.74	50%	104 032 645.04	16%	77 186 871.29	14%
ОПХ	241 177 458.00	223 308 356.14	93%	151 768 908.29	63%	108 708 922.96	53%
ПМДР	222 071 249.13	95 564 504.21	43%	14 506 455.20	7%	10 676 025.14	6%
ПРСР**	5 969 106 281.23	3 049 613 198.57	51%	1 262 787 920.73	21%	728 406 314.93	15%
Общо ЕСИФ:	23 449 771 432.55	15 359 504 981.92	65%	6 392 642 740.07	27%	4 326 751 481.04	22%

* Бюджетът е с включен резерв

** За мерки по чл. 9б, т.2 от ЗПЗП

Б) Статус на изпълнението на всяка от програмите към 31.12.2018 г.

1. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ТРАНСПОРТ И ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА“ 2014-2020 Г. (ОПТИ)

1. Стратегически цели

Стратегията на ОПТИ е разработена и се основава на поредица от релевантни документи в унисон с приложимите Общностни и национални стратегии и политики. Тя е изготвена на базата на нуждите, дефинирани в анализа на текущото състояние на транспортния сектор, изработен за целите на програмата.

Инвестициите по програмата следва да се концентрират основно върху завършване на приоритетните железопътни и пътни направления /включително последващо развитие на метро системата в столицата / и насърчаване на мултимодалния транспорт – изграждане на интермодални терминали и подобряване на връзките на пристанищата и летищата с пътната и железопътната мрежа. С постепенното завършване на модернизацията на направленията на Трансевропейската транспортна мрежа ще се постигне по-добра интеграция на националната мрежа в тази на ЕС, както и подобряване на връзките със съседните страни.

С Решение № 336/23.06.2017 г. на Министерския съвет е одобрена Интегрирана транспортна стратегия в периода до 2030 г. Документът е съобразен с изискванията за обхват, структура и съдържание на всеобхватен транспортен план и отговаря на приложимите тематични предварителни условия за ЕСИФ за периода 2014-2020 г. , поети като ангажимент в Споразумението за партньорство с Република България. В документа са определени 3 стратегически цели относно националната транспортна политика до 2030 г: 1) повишаване на ефективността и конкурентоспособността на транспортния сектор; 2) подобряване на транспортната свързаност и достъпност (вътрешна и външна); 3) ограничаване на отрицателните ефекти от развитие на транспортния сектор.

2. Управляващ орган

Дирекция „Координация на програми и проекти“ в Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията (МТИТС) е определена за Управляващ орган на програмата.

3. Приоритети

ОП „Транспорт и транспортна инфраструктура“ има 5 Приоритетни оси (ПО):

ПО 1 - „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната“ Трансевропейска транспортна мрежа“;

ПО 2 - „Развитие на пътната инфраструктура по „основната“ и „разширената“ Трансевропейска транспортна мрежа“;

ПО 3 - „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт“;

ПО 4 - „Иновации в управлението и услугите – внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта”;

ПО 5 – Техническа помощ.

4. Напредък по всяка от приоритетните оси:

❖ *Приоритетна ос 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната” Трансевропейска транспортна мрежа”*

Изпълнението на два инфраструктурни проекта „Рехабилитация на жп инфраструктура по участъците на жп линия Пловдив – Бургас – възстановяване, ремонт и модернизация на тягови подстанции Бургас, Карнобат и Ямбол“ (официална церемония „рязане на лента“, проведена на 17.04.2018 г., в гр. Ямбол) и „Модернизация на ж.п. участък Септември – Пловдив: част от Транс – европейската железопътна мрежа – изграждане на четири броя пътни надлези (в междугарието Септември – Пазарджик /сп. Ковачево/; в междугарието Огняново – Стамболийски /сп. Три водици/; в района на гр. Стамболийски и в района на гр. Т. Каблешков) е завършено.

В изпълнение са проекти „Рехабилитация на железопътната линия Пловдив – Бургас, Фаза 2“ и „Модернизация на железопътната линия София - Пловдив: ж.п. участък Елин Пелин – Костенец“.

• *Проект „Рехабилитация на железопътната линия Пловдив–Бургас, Фаза 2“*

За навременното изпълнение на сключените договори с изпълнители по проекта е предоставена БФП за проекта в размер на 563 158 135,86 лева.

На 30.11.2017 г. е стартирана открита процедура за избор на изпълнител за проектиране и изграждане на системи за сигнализация и телекомуникации по жп линия „Пловдив – Бургас“. Процедурата е спирана поради постъпили жалби. След произнасяне на КЗК, на 30.07.2018 г. е стартирала работата на комисията за разглеждане и оценка на постъпилите оферти. На 29.01.2019 г. е обявено решението на Възложителя за резултатите от проведената процедура.

На 11.07.2018 г. е стартирана процедурата за избор на изпълнител за участъка „Оризovo – Михайлово“ със срок за подаване на оферти 11.10.2018 г. На 09.10.2018 г. възложителят е спрял откритата процедура във връзка с постъпила жалба. Образувано е производство в КЗК. На 18.10.2018 г. е изпратено становището на НКЖИ по жалбата до КЗК, която се е произнесла в полза на Възложителя. Срокът за приключване работата на оценителната комисия е до края на м. март 2019 г.

От проекта е завършено изпълнението на ж.п. отсечката „Стралджа – Церковски“, като официалното ѝ откриване се е състояло на 18.04.2018 г., на жп гара Церковски.

- **Проект „Модернизация на железопътната линия София - Пловдив: жп участък Елин Пелин – Костенец“**

Формулярът за кандидатстване (ФК) е одобрен от УО на 21.08.2017 г. и от ЕК на 31.01.2018 г. На бенефициента по проекта НКЖИ е предоставена БФП в размер на 658 486 058,32 лева. Процедурите по ОВОС са приключили. На 04.07.2017 г. е открита процедура за избор на изпълнители на строителството. До настоящия момент процедурата е спирана неколккратно, поради подадени жалби до КЗК и Върховния административен съд, вследствие на които е натрупана забавяне в провеждане на процедурата от над 10 месеца. Последната крайна дата за подаване на оферти е 06.08.2018 г. Към момента се работи за преодоляване на забавянето и привеждане на индикативните срокове за завършване за 2 от 3-те строителни лота на проекта в съответствие с периода на допустимост на разходите. На 04.02.2019 г. е обявено класирането на участниците в процедурата за избор на изпълнители на строителството.

- ❖ **Приоритетна ос 2 „Развитие на пътната инфраструктура по „основната“ и „разширената“ Трансевропейска транспортна мрежа”**

- **Проект „Автомагистрала „Струма“ - Лот 3.1, Лот 3.3 и тунел Железница“**

ФК е одобрен от ЕК на 24.10.2017 г. и е предоставената БФП за проекта в размер на 739 245 318.00 лева /коригирана на 740 261 053,78 лева с Анекс от 30.10.2018 г./.

- **Лот 3.1 от Благоевград до Крупник (от км 359+000 до км 376+000)**

Обектът е във фаза строителство, което е започнало на 31.08.2017 г. Срок за завършване - 29.12.2020 г. В ход е изпълнение на СМР¹ за участъците, за които има издадено разрешение за строеж, като Лот 3.1 е разделен на два подучастъка. Физическият напредък към 31.12.2018 г. е 42%.

Предприети са действия по възлагане изготвянето на проект и изпълнение на дейности по преместване и запазване на откритите по време на археологическо проучване на обект „Зелендол 2“ артефакти (римска фамилна гробница, ранно-християнска църква, римска вила и баня), в засегнатия участък, с дължина около

¹ строително - монтажни работи

500 м. Археологическият обект се намира край с. Зелендол и Покровник, гр. Благоевград (км 359+625 до км 360+080 по трасето на Автомагистрала „Струма”, Лот 3.1). Казусът е разгледан на 21.08.2018 г. от Специализиран експертен съвет за опазване на недвижимото културно наследство (СЕСОНКЦ) в Министерство на културата. Съгласуван е Протокол № 76 от заседанието на СЕСОНКЦ, въз основа на който се възобновява изпълнението на СМР в участък от приблизително 1.5 км.

- **Тунел „Железница”**

Участъкът е разделен на три лота и всяка от тръжните процедури е с три обособени позиции. Тръжната процедура за избор на изпълнител на строителните работи е стартирала на 27.10.2017 г. На 06.08.2018 г. Възложителят е обявил класирането на участниците и е определил изпълнителите на обществената поръчка с три обособени позиции. Подписани са: Договор № РД-33-15/16.10.2018 г. за изпълнението на Обособена позиция № 1: Подучастък № 1 от км 366+000 до км 366+720, включително обслужващ тунелен път при северния портал на тунел „Железница“ и Договор № РД-37-43/28.09.2018 г. за изпълнение на Обособена позиция № 3: Подучастък № 3 от км 369+000 до км 370+400“.

Решението по Обособена позиция № 2: Подучастък № 2 от км 366+720 до км 369+000, включително обслужващ тунелен път при южния портал на тунел „Железница“ и площадка за хеликоптери е обжалвано пред КЗК. С Решение № 1075 от 04.10.2018 г., КЗК оставя без уважение жалбата, но жалбоподателят е подал жалба срещу решението на КЗК пред ВАС. С Решение № 102 от 04.01.2019 г., ВАС оставя в сила Решение № 1075 от 04.10.2018 г. на КЗК. Предстои подписване на договор.

Тръжната процедура за Строителен надзор е обявена на 29.03.2018 г., като срокът за подаване на оферти е до 14.05.2018 г. Поради подадена жалба до КЗК, с която се иска временна мярка „спиране на процедурата“, с Решение № 72 от 22.06.2018 г. на Председателя на УС на АПИ е обявен нов срок за получаване на оферти – 02.07.2018 г. Постъпили са общо 13 оферти (за Обособена позиция 1 – 4 оферти; за Обособена позиция 2 – 7 оферти; за Обособена позиция 3 – 2 оферти). С Решение № 199 от 19.12.2018 г. на Председателя на УС на АПИ е обявено класирането на участниците по трите обособени позиции. Предстои подписване на договорите.

- **Лот 3.3 от Кресна до Сандански (от км 397+000 до км 420+628.478 = км 420+624.51)**

Пътната отсечка с дължина 24 км е открита на 17.12.2018 г. Това е първият участък от автомагистрала в страната, при който се внедряват интелигентни

транспортни системи още в процеса на строителство. Те включват станции за броене и управление на трафика, видео наблюдение, измерване на теглото на превозните средства и метеорологично наблюдение.

Проект „Автомагистрала „Струма“, Лот 3.2, участък „Крупник - Кресна“

Проектното предложение за изграждането на Лот 3.2, участък „Крупник - Кресна“, с приблизителна дължина от 24 км, е в процес на подготовка. Одобреният идеен проект е за изграждането на две трасета: в посока София да се качи източно от дефилето, а в обратна посока към Гърция - да се запази сегашният път, като се разшири и се изправят завоите.

Проектът включва изграждането и на необходимата екологична инфраструктура, която да защити биологичните видове – мрежови съоръжения, надлези, тунели за животни и др.

На 23.10.2017 г., Висшият експертен екологичен съвет при МОСВ е одобрил ОВОС за осъществяването на инвестиционното предложение по избрания вариант „Подобряване трасето на Лот 3.2 на Автомагистрала „Струма“ по Източен вариант Г 10.50“. В края на м. май 2018 г., Върховният административен съд отхвърли с окончателно решение жалбите на две физически лица и на сдружение срещу решението за одобрение на ОВОС.

Процедурите за обществени поръчки за проектиране и СМР са обявени, като обявленията са публикувани на следните дати:

За АМ „Струма“, Лот 3.2.1 – 31.08.2018 г., със срок за получаване на оферти 22.11.2018 г. С Решение на Председателя на УС на АПИ от 20.11.2018 г. за одобряване на обявление за изменение или допълнителна информация е обявен нов срок за получаване на оферти за Лот 3.2.1 – 06.12.2018 г. На 05.12.2018 г., КЗК е образувала производство във връзка с жалба срещу действия на Възложителя по процедурата. В жалбата е направено искане за налагане на временна мярка „спиране“ на процедурата. Предвид настъпилото обстоятелство и на основание чл. 203, ал. 3 от ЗОП всички действия по процедурата спират до влизане в сила на: 1. определението, с което се отхвърля искането за временна мярка, или 2. решението по жалбата, ако е наложена временната мярка.

За АМ „Струма“, Лот 3.2.2 – 30.08.2018 г., със срок за получаване на оферти 29.11.2018 г. С Решение № 24-00-2565/27.11.2018 г. на Председателя на УС на АПИ за одобряване на обявление за изменение или допълнителна информация е обявен нов срок за получаване на оферти за Лот 3.2.2 – 17.12.2018 г. На 13.12.2018 г., КЗК е образувала производство във връзка с жалба срещу действия на Възложителя по

процедурата, което е приключило. Предстои Възложителят да обяви актуализирана дата за подаване на офертите.

Тръжните процедури за избор на изпълнители на консултантски услуги и упражняване на строителен надзор при проектирането и строителството за двата подучастъка са в процес на подготовка. На 05.04.2018 г. е сключен договор с избрания консултант за възлагане на обществена поръчка с предмет: „Попълване на Формуляр за кандидатстване за финансиране на проект АМ „Струма“, Лот 3.2. ФК е в процес на подготовка и съгласуване в JASPERS.

❖ Приоритетна ос 3 „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт”

• Проект „Проект за разширение на метрото в София: линия 3, етап I - участък "бул. Владимир Вазов - ЦГЧ - ул. Житница“

ФК е одобрен от УО на 07.01.2016 г. и от ЕК на 26.04.2016 г. Сключени са всички договори за изпълнение на проекта. Изпълнението се реализира чрез 9 договора и се изпълнява с ускорени темпове. Към 31.12.2018 г. средният физически напредък на СМР по проекта е 81%, като напредъкът по договора за изграждане на тунел с тунелопробивна машина е 87%, а на метро-депо „Земляне“ – 100%. Напредъкът при доставката на влаковете и системите за управление е 69%. Очакваното завършване на проекта е в последното тримесечие на 2019 г.

На 11.07.2018 г. е представен официално първият метро-влак от 20-те, произведени специално за линия 3 на софийското метро, които разполагат с възможност за автономно управление. В метро-депо „Земляне“ са доставени 14 метро-влака.

• Проект „Проект за разширение на метрото в гр. София, Линия 3, Етап II - участък „ул. Житница– жк Овча купел – Околовръстен път”

ФК е одобрен от УО на 07.03.2017 г. и от ЕК на 07.06.2017 г. Участъкът е разделен на два лота, като се изпълняват работи и по тунелния участък и по изграждането на метростанциите. Строителството върви по график и се очаква завършване до средата на 2020 г. Физическият напредък към 31.12.2018 г. е 48%.

❖ **Приоритетна ос 4 „Иновации в управлението и услугите - внедряване на модернизирана инфраструктура за управление на трафика, подобряване на безопасността и сигурността на транспорта”**

• **Проект BG16M1OP001-4.001-0002 „Разработване и внедряване на интелигентна транспортна система в обхвата на Автомагистрала „Тракия“**

ФК е одобрен от УО и за изпълнението на проекта е предоставена БФП в размер на 8 983 608,00 лева.

Процедурата за избор на изпълнител по основната дейност от проекта е обявена на 11.12.2017 г. Поради подадени жалби в КЗК, с искане за постановяване на временна мярка „Спиране на процедурата“, офертите на участниците не са отворени. Последната подадена жалба е оставена без уважение, съгласно Решение на КЗК от 01.03.2018 г. Съгласно публикувано в АОП Решение от 14.12.2018 г., срокът за получаване на оферти е удължен до 14.01.2019 г., като междуременно е постъпила жалба по процедурата.

• **Проект „Модернизация и оптимизация на дейностите по рехабилитация на корабоплавателния път в общия българо-румънски участък на река Дунав, чрез доставка на оборудване“**

ФК по проекта е одобрен от УО и на 29.01.2018 г. е предоставена БФП в размер на 20 632 677,38 лева. През м. януари 2019 г. е обявена открита процедура с две обособени позиции за обществените поръчки по основните дейности от проекта „Доставка чрез покупка на драга за драгиране и тръби за транспортиране на наноси“ и „Доставка чрез покупка на плавателни съдове за извършване на драгажна дейност”. Срокът за подаване на оферти е 20.02.2019 г. Изпълнението на договорите се планира да започне до края на м. юни 2019 г.

• **Проект „Проектиране и изграждане на технически системи за превенция на риска и повишаване на сигурността на територията на морските пристанища /RPSSP/“**

ФК е одобрен от УО и за изпълнението на проекта е предоставена БФП в размер на 7 375 597 лева.

На 31.01.2018 г. е сключен договор за „Проектиране и изграждане на технически системи за превенция на риска и повишаване на сигурността на територията на морските пристанища” на стойност 5 797 798 лева без ДДС. Извършени са доставки на цялото оборудване, софтуер и софтуерни лицензии. От 27.09.2018 г. е започнало изпълнението на СМР на обект „Пристанищен терминал Варна Изток”, а на

12.10.2018 г. - на обект „Пристанищен терминал Варна Запад”, като се работи по полагане на оптичните трасета, монтиране на камерите, захранващите табла и др. елементи.

На 07.11.2018 г. е издадено разрешение за строеж за обект „Пристанищен терминал Бургас Изток 1”. В периода 17-20.12.2018 г. са проведени тестове на системата за превенция на риска и повишаване на сигурността на „Пристанищен терминал Варна Изток“, а в периода 19-22.12.2018 г. и на системата за превенция на риска и повишаване на сигурността на „Пристанищен терминал Варна Запад”.

На 26.04.2018 г. е сключен е договор за осъществяване на строителен надзор по време на извършване на СМР и координация на строителния процес по въвеждане на обектите в експлоатация. До момента са издадени необходимите комплексни доклади за оценка на съответствието на предоставените проекти за трите обекта и се извършва строителен надзор на дейностите по обектите с получени разрешения за строеж.

Физическият напредък по проекта към 31.12.2018 г. е 78%.

❖ *Приоритетна ос 5 Техническа помощ*

По приоритетната ос се финансират дейности свързани с:

- Укрепване и повишаване на административния капацитет на УО и бенефициентите в програмния период 2014 - 2020 г.;
- Ефективна подготовка, изпълнение, мониторинг, контрол, оценка и популяризиране на инвестициите в транспорта;
- Подготовка на програмния период 2021 - 2027 г.

5. По-важни решения, взети на Комитета за наблюдение на ОПТИ 2014-2020 г. през 2018 г.

През 2018 г. Комитетът за наблюдение на ОПТИ 2014 – 2020 г. е приел решения за одобрение на Актуализирана таблица № 27 „Списък на големите проекти“ от ОПТИ, годишния доклад за изпълнението на ОПТИ 2014 – 2020 г. за 2017 г. и за изпращането му към ЕК, както и Индикативната годишна работна програма за 2019 г.

6. Идентифицирани трудности и предприети мерки

Настоящият етап от реализация на програмата е решаващ, с оглед на факта, че вече е достигната средата на програмния период и е необходима точна и реалистична преценка за бъдещето на проектите и сроковете за тяхното завършване. Навременното

изпълнение на големите проекти е от първостепенно значение за успешното реализиране на програмата и постигане на заложените индикатори. На дневен ред остава и осигуряване на допълнителни средства за покриване на финансовия недостиг за цялостното изграждане на АМ „Струма“, Лот 3.2. Акумулираното забавяне при тръжните процедури и частично при съгласуванията и отчужденията, в т.ч. продължителните обжалвания, водят до излизане на дейности/части от дейности от проектите извън периода на допустимост на разходите по програмата (изпълнение след 2023 г.), за преодоляването на което се набелязват адекватни мерки, в т.ч. при необходимост изготвяне на реалистична концепция за фазиране на проектите и финансиране на дейности през следващия програмен период или респективно предлагане на допълнителни проекти с висока степен на готовност за изпълнение. Към настоящия момент това се отнася за проекти „Елин Пелин – Костенец“ и „АМ Струма– Лот 3.2“.

- За избягване на риска от загуба на средства и спазване на правилото $n+2/n+3$:

По отношение на финансовата дисциплина е спазено изискването на правилото за автоматично освобождаване ($n+3$) и са изпълнени бюджетните ангажименти за 2018 г., като не се отчита загуба на средства по ОПТТИ 2014 – 2020 г. Целевата стойност на програмата/сертифицирани средства сумарно по двата фонда – Кохезионен фонд и Европейски фонд за регионално развитие, в размер на 445,54 млн. лева е достигната, като към 31.12.2018 г. са сертифицирани 786,39 млн. лева/.

- За облекчаване на административните процедури с цел улеснение на бенефициентите:

С цел преодоляване на практики на тенденциозно и неоснователно обжалване, водещи до забавяне в провеждането на обществени поръчки, както и за гарантиране правата на заинтересованите лица да оспорват актове на възложителите на обществени поръчки, са приети промени в Закона за обществените поръчки /ЗОП/. Законът за изменение и допълнение на ЗОП е публикуван в ДВ бр. 49/2018 г. С направените изменения се въвежда отговорност за причинени вреди, когато е налице злоупотреба с правото на обжалване, като по отношение съдържанието на жалбата се въвежда задължение за заинтересованите лица да обосноват и докажат качеството си на заинтересовано лице като мярка срещу злоупотреба с правото на обжалване. Извършени са и промени за преодоляване на негативните последици от необосновано спиране на процедурата, когато жалбата се окаже нередовна. Очаква се в резултат от

въведените изменения да намалееят случаите на недобросъвестно обжалване на обявени процедури за избор на изпълнител, а обявените, както и предстоящи тръжни процедури, да се развиват в рамките на предварително заложиени срокове.

7. Отчет към 31.12.2018 г. на изпълнението на Индикативната годишна работна програма за 2018 г.

ИГРП за 2018 г. е одобрена на Осмото заседание на КН на ОПТТИ 2014-2020, проведено в периода 23-24 ноември 2017 г. В нея е включен за договаряне наличният свободен финансов ресурс по оперативната програма към м. октомври 2017 г. по осемте процедури по петте приоритетни оси, съгласно разпределението в поканите за обявяване на процедурите, одобрени с Решение № ОПТТИ-1/01.09.2015 г. Промени в одобрената ИГРП за 2018 г. не са правени.

8. Планирани дейности през 2019 г.

Всички процедури са обявени на 01.09.2015 г., като проектни предложения могат да бъдат подавани не по-късно от 31.12.2020 г.

ИГРП за 2019 г. е одобрена на Десетото заседание на Комитета за наблюдение на ОПТТИ 2014-2020, проведено в периода 29 - 30 ноември 2018 г.

С оглед спецификата на оперативната програма, одобрената ИГРП за 2019 г. представя свободния финансов ресурс за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ към 30.09.2018 г. по всички процедури.

2. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2014-2020 Г. (ОПОС)

1. Стратегически цели

Стратегията на оперативната програма се концентрира върху изграждане на ВиК инфраструктура, доизграждане и/или оптимизиране на мрежата за мониторинг на водите; управление на отпадъците съгласно йерархията на отпадъците по Рамковата директива за отпадъците, управление на зоните от мрежата Натура 2000 и опазване на биоразнообразието, превенция и управление на риска от наводнения и свлачища, подобряване качеството на атмосферния въздух.

Основните тематични цели, които ОПОС се стреми да постигне, са опазване и защита на околната среда и стимулиране на ефективното използване на ресурсите, както и насърчаване на адаптацията към изменението на климата и превенция и управление на риска.

2. Управляващ орган

Главна дирекция “Оперативна програма Околна среда“ в Министерството на околната среда и водите изпълнява функциите на Управляващ орган на Оперативна програма „Околна среда“ за програмен период 2014 –2020 г.

3. Приоритети

ОП „Околна среда“ 2014-2020 г. има 6 Приоритетни оси (ПО):

ПО 1 - “Води“

ПО 2 - “Отпадъци“

ПО 3 - „Натура 2000 и биоразнообразие“

ПО 4 - „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“

ПО 5 - „Подобряване качеството на атмосферния въздух“

ПО 6 - Техническа помощ

4. Напредък по приоритетни оси

❖ *Приоритетна ос 1 „Води“*

Обявени 14 процедури на стойност 2 544 189 537 лева (109% от бюджета на оста). Сключените договори/издадени заповеди са 26 на обща стойност 1 031 408 272 лева (44,1% от бюджета на оста). Проекти в процес на изпълнение са 22, приключилите проекти са 4.

❖ *Приоритетна ос 2 „Отпадъци“*

Обявени са 7 процедури на стойност 579 845 714 лева (103 % от бюджета на оста). Сключените договори са 32 на обща стойност 468 871 349 лева (83,3% от бюджета на оста); Проекти в процес на изпълнение са 32, към 31.12.2018 г. няма приключили проекти по приоритетната ос.

❖ *Приоритетна ос 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“*

Обявени са 5 процедури на стойност 76 237 410 лева (38 % от бюджета на оста). Сключените договори/издадени заповеди са 17 на обща стойност 69 014 249 лева (34,8% от бюджета на оста). Проектите в процес на изпълнение са 16, един приключил проект.

❖ **Приоритетна ос 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“**

Обявени са 5 процедури на стойност 144 835 799 лева (94 % от бюджета на оста). Сключените договори/издадени заповеди са 9 на обща стойност 67 763 478 лева (44,1% от бюджета на оста). Проектите в процес на изпълнение са 9, към 31.12.2018 г. няма приключили проекти по приоритетната ос.

❖ **Приоритетна ос 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“**

Обявени са 3 процедури на стойност 115 142 102 лева (100 % от бюджета на оста). Сключените договори/издадени заповеди са 12 с обща стойност 2 078 410 лева (1,8% от бюджета на оста). Проектите в процес на изпълнение са 9, три са приключилите проекти.

❖ **Приоритетна ос 6 „Техническа помощ“**

Обявени са 2 процедури на стойност 92 973 317 лева (100 % от бюджета на оста). Издадени са 13 заповеди на обща стойност 44 804 574 лева (48,2% от бюджета на оста). Бюджетни линии в процес на изпълнение са 9, приключили към края на 2018 г. са 4.

5. По-важни решения, взети на Комитета за наблюдение и евентуални извършени промени

В периода януари-декември 2018 г. са проведени три заседания на Комитета за наблюдение (КН) на ОПОС 2014-2020 г., както и две писмени процедури за неписъствено вземане на решения.

По важните решения, които са взети на КН на ОПОС са:

- През март 2018 г. на писмена процедура за неписъствено засаждане на КН е одобрена Инвестиционна стратегия за финансови инструменти по приоритетна ос 1 „Води“, ОПОС 2014 - 2020 г.

- На заседание на КН май 2018 г. е одобрено изменение на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“

6. Идентифицирани трудности и предприети мерки

- **за избягване на риска от загуба на средства и спазване на правилото n+3**

Към края на 2018 г. в заявления за плащане към ЕК по ОПОС са били включени 49 598 250 евро (ЕС част) по Европейския фонд за регионално развитие и 150 003 886 евро (ЕС част) по Кохезионен фонд. По отношение на 14 025 204 евро УО на ОПОС е

декларирал, че попадат в обхвата на чл. 87 от Регламент (ЕС) 1303/2013. С тези действия е изпълнена целта по правилото за автоматично освобождаване за 2018 г. по програмата.

- **за облекчаване на административните процедури с цел улеснение на бенефициентите**

- Организиран са и проведени работни срещи с бенефициенти, представители на ВиК оператори за предоставяне на разяснения по процедура № BG161M1OP002-1.016 „Изграждане на ВиК инфраструктура“;

- Проведени работни срещи с 9-те местни инициативни групи (МИГ), с подписани стратегии за изпълнение на подхода ВОМР, за разяснения по утвърдените и публикувани Указания по ОПОС 2014 – 2020 г. за прием на проекти, вкл. ред за оценяване на проектни предложения по ОПОС 2014-2020 г.;

- Подготвени са и са публикувани разяснения на УО на ОПОС по зададени въпроси от бенефициенти по обявени процедури;

- Одобрени стандартизирани документи и изисквания за възлагане на обществени поръчки по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, които да подпомогнат възлагането на строителството. Считано от 10 септември 2018 г., те са задължителни за прилагане от възложителите при възлагане на обществени поръчки за инфраструктурни проекти в сектор „Води“, финансирани с национални средства или по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“.

7. Отчет на изпълнението на Индикативната годишна работна програма към 31 декември 2018 г.

През отчетния период ИГРП за 2018 г. е изменяна и одобрена от Комитета за наблюдение на програмата (КН) три пъти.

В отчетния период са обявени общо 8 процедури за предоставяне на БФП на обща стойност 2,02 млрд. лева, както следва:

- Приоритетна ос 1 „Води“: Обявени са 4 процедури, на обща стойност 1 700 979 578 лева с осигурено финансиране от Кохезионния фонд и средства от националния бюджет.
- Приоритетна ос 2 „Отпадъци“: Обявена е 1 процедура с осигурено финансиране от Европейския фонд за регионално развитие и със средства от националния бюджет. Максималният размер на БФП по процедурата е 180 000 000 лева с

конкретен бенефициент по процедурата Столична община с партньор „Топлофикация София“ ЕАД.

- Приоритетна ос 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“: Обявена е 1 процедура с осигурено финансиране от Европейския фонд за регионално развитие и националния бюджет . Максималният размер на БФП по процедурата е 41 072 430 лева с конкретен бенефициент по процедурата дирекции на природни и национални паркове, както и РИОСВ.
- Приоритетна ос 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“: Обявена е 1 процедура с осигурено финансиране от Кохезионния фонд и със средства от националния бюджет. Максималният размер на БФП по процедурата е 13 200 000 лева с конкретен бенефициент дирекция „Управление на водите“ в МОСВ с партньори четирите басейнови дирекции.
- Приоритетна ос 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“: Обявена 1 процедура с осигурено финансиране от Кохезионния фонд и със средства от националния бюджет .Максималният размер на БФП по процедурата е 111 442 101,58 лева с конкретни бенефициенти общини с нарушено качество на атмосферния въздух – Бургас, Видин, Димитровград, Монтана, Пловдив, Смолян и Столична община.

8. Планирани дейности през 2019 г.

Съгласно ИГРП за 2019 г., се планира обявяването на 7 процедури на индикативна стойност над 81 млн. лева, както следва:

Приоритетна ос 1 „Води“ – една процедура чрез директно предоставяне на БФП „Изграждане на ВиК инфраструктура в Столична община“ с допустим кандидат Столична община.

Приоритетна ос 2 „Отпадъци“ – една процедура чрез подбор на проекти „Изпълнение на демонстрационни/пилотни проекти в областта на управлението на отпадъците“ с допустими кандидат(и): ЮЛСЦ, ЮЛНЦ, общини.

По приоритетна ос 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“ – 4 броя процедури на обща стойност над 62 937 118 лева, както следва:

- Процедура чрез директно предоставяне: „Техническа помощ за подпомагане Националния орган за управление на мрежата Натура 2000“ с допустим кандидат: Национален орган за управление на мрежата Натура 2000;

- Процедура чрез директно предоставяне: „Техническа помощ за подпомагане Регионалните органи за управление на мрежата Натура 2000“ с допустими кандидат(и): Регионални органи за управление на мрежата Натура 2000;
- Процедура чрез директно предоставяне „Подкрепа за развитие и управление на екосистемните услуги и оценка на състоянието на елементите на зелената инфраструктура“ с допустими кандидат(и): Дирекция НСЗП² в МОСВ и ИАГ³;
- Процедура чрез подбор на проекти/директно предоставяне „Дейности за подобряване на природозащитното състояние на видове и местообитания в мрежата Натура 2000“ с допустими кандидат(и): Бенефициенти по приоритетната ос съобразно функциите им за изпълнение на мерки в мрежата Натура 2000;

По приоритетна ос 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“ - една процедура чрез подбор на проекти/директно предоставяне „Екосистемно-базирани решения за превенция и управление на риска от наводнения“ с допустими кандидат(и) Общини.

3. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РЕГИОНИ В РАСТЕЖ“ 2014-2020 Г. (ОПРР)

1. Стратегически цели

„Региони в растеж“ е интегрирана оперативна програма, насочена към регионалното развитие и по-конкретно към постигане на целите на градската политика в България. ОПРР отделя специално внимание на енергийната ефективност в опорните центрове в периферните райони, съгласно националния полицентричен модел за развитие, формулиран в Националната концепция за пространствено развитие 2013-2025 г. и допринася за териториалното измерение на секторните политики, включени в Споразумението за партньорство.

2. Управляващ орган

Главна дирекция „Стратегическо планиране и програми за регионално развитие“ в Министерството на регионалното развитие и благоустройството изпълнява функциите на управляващ орган на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014 – 2020 г.

² Национална служба за защита на природата

³ Изпълнителна агенция по горите

3. Приоритети

ОП „Региони в растеж“ 2014-2020 г. има 8 Приоритетни оси (ПО):

ПО 1 – „Устойчиво и интегрирано градско развитие“

ПО 2 – „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“

ПО 3 – „Регионална образователна инфраструктура“

ПО 4 – „Регионална здравна инфраструктура“

ПО 5 – „Регионална социална инфраструктура“

ПО 6 – „Регионален туризъм“

ПО 7 – „Регионална пътна инфраструктура“

ПО 8 – Техническа помощ

4. Напредък по приоритетни оси

❖ *Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“*

Процедура за предоставяне на БФП BG16RFOP001-1.001-039 „Изпълнение на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020“

Конкретни бенефициенти по процедурата са общините на 39 града от 1-во до 3-то йерархично ниво от националната полицентрична система. Бюджетът ѝ е 1,372 млрд. лева БФП или 60% от ОПРР. Към 31.12.2018 г. общо подадените проектни предложения по процедурата са 151. Общо 147 от тях са оценени от страна на Междинните звена в общините и за 140 от тях са издадени решения за предоставяне на БФП от страна на УО на ОПРР, а останалите 7 са оттеглени или отхвърлени. Към 31.12.2018 г. са сключени 141 договора за предоставяне на БФП в размер на 1,349 млрд. лева.

Приоритетна ос 1 включва голям проект за „Интегриран Столичен градски транспорт – фаза II“. Проектът е с конкретен бенефициент Столична община и предвижда реконструкция на две трамвайни трасета, доставка на 13 броя нови трамвайни мотриси и надграждане на интелигентната система за управление на трафика. През 2018 г. проектът е одобрен от Междинно звено - София, като на 21.02.2018 г. е сключен Договор за предоставяне на БФП на стойност 107,3 млн. лева. На 05.07.2018 г. проектът е изпратен към ЕК чрез системата SFC за получаване на решение за одобрение на голям проект, като на 08.10.2018 г. е одобрен от ЕК.

През месец декември 2018 г. УО на ОПРР 2014-2020 публикува изменение на Насоките за кандидатстване по процедурата с цел намаляване на административната тежест при кандидатстване за комбинирано финансиране с безвъзмездна финансова помощ (БФП) и финансови инструменти (ФИ) по група дейности „Културна инфраструктура“ и студентски общежития. Крайният срок за кандидатстване с проектни предложения за предоставяне на БФП е 31 декември 2020 г.

❖ **Приоритетна ос 2 „Енергийна ефективност в периферните райони”**

Изпълняват се две процедури за предоставяне на БФП, както следва:

- Процедура BG16RFOP001-2.001 „Енергийна ефективност в периферните райони“

Конкретни бенефициенти по процедурата са 28 общини на малки градове от 4-то ниво, съгласно Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) 2013-2025 г. Бюджетът ѝ е 207 млн. лева или 7% от бюджета на ОПРР. Към 31.12.2018 г. са сключени 170 договора за предоставяне на БФП в размер на 164 млн. лева или 79% от бюджета на процедурата.

- Процедура BG16RFOP001-2.002 „Енергийна ефективност в периферните райони-2“

Като продължение на процедура BG16RFOP001-2.001 „Енергийна ефективност в периферните райони“, през месец март 2018 г., Управляващият орган на ОПРР обяви процедура за подбор на проекти BG16RFOP001-2.002 „Енергийна ефективност в периферните райони-2“ със същите конкретни бенефициенти по първата процедура. Процедурата е с общ бюджет 38,2 млн. лева, с краен срок за кандидатстване 27.08.2018 г. В рамките на процедура за подбор на проекти BG16RFOP001-2.002 „Енергийна ефективност в периферните райони-2“ бяха подадени 52 проектни предложения, като оценката им приключи през месец януари 2019 г.

❖ **Приоритетна ос 3 „Регионална образователна инфраструктура“**

Изпълняват се три процедури за предоставяне на БФП, както следва:

- Процедура BG16RFOP001-3.001 „Култура и спорт в училище“

В рамките на процедурата конкретни бенефициенти са Министерство на културата и Министерство на младежта и спорта. Общо по процедурата са сключени 5 договора за предоставяне на БФП в размер на 14,1 млн. лева.

- Процедура BG16RFOP001-3.002 „Подкрепа за професионалните училища в Република България“

В рамките на процедурата са обособени Компонент 1 „Ветеринарна медицина, Горско стопанство и Растениевъдство и животновъдство“ (23 училища, от които 22 общински и 1 към МОН) и Компонент 2 „Професионални гимназии с изключение на доминиращите направления Ветеринарна медицина, Горско стопанство и Растениевъдство и животновъдство“ (117 училища, от които 16 общински и 101 към МОН). Бюджетът на процедурата е в размер на 166,5 млн. лева.

Общо по процедурата са сключени 40 договора за предоставяне на БФП в размер на 161,7 млн. лева.

- Процедура БФП BG16RFOP001-3.003 „Подкрепа за висшите училища в Република България“

Процедурата е с бюджет 43,4 млн. лева и конкретни бенефициенти по нея са 13 висши училища, съгласно приоритизиран списък в съответствие с Методиката за приоритизация на държавните висши училища за целите на изпълнението на Оперативна програма „Региони в растеж 2014-2020“. По процедурата общо са подписани 13 договора за БФП в размер на 42,4 млн. лева.

По трите процедури по Приоритетна ос 3 са сключени 58 договора на стойност на БФП 218,2 млн. лева (97% от бюджета на приоритетната ос).

❖ **Приоритетна ос 4 „Регионална здравна инфраструктура“**

- Процедура за предоставяне на БФП BG16RFOP001-4.001 „Регионална здравна инфраструктура“

Процедурата предвижда модернизация на системата за спешна медицинска помощ в България чрез подаването на голям проект по смисъла на чл.100 от Регламент (ЕС) №1303/2013 г. с конкретен бенефициент Министерство на здравеопазването. Проектът обхваща 237 обекта от системата на СМП⁴ и включва интервенции в инфраструктурата им чрез строителство (включително на нови сгради), реконструкция, ремонт, преустройство, подобряване на достъпа за лица с увреждания до сградите, обект на интервенция и на прилежащото им околно пространство; модернизиране на помещенията чрез доставка на оборудване и обзавеждане и закупуване на 400 броя съвременни медицински превозни средства (линейки).

⁴ Спешна медицинска помощ

С Решение на Министерския съвет е дадено съгласие да се подпише административен договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с Министерство на здравеопазването за изпълнение на проект „Подкрепа за развитие на системата за спешна медицинска помощ и на 23.10.2018 г. същият е подписан. Договорът за изпълнение на проект „Подкрепа за развитие на системата за спешна медицинска помощ“ е на стойност 164 млн. лева. През месец декември 2018 г. Европейската комисия одобри проекта на Министерство на здравеопазването за модернизация на спешната медицинска помощ в България.

❖ **Приоритетна ос 5 „Регионална социална инфраструктура“**

Изпълняват се две процедури за предоставяне на БФП, както следва:

- Процедура BG16RFOP001-5.001 „Подкрепа за деинституционализация на грижите за деца“

Процедура „Подкрепа за деинституционализация на грижите за деца“ се реализира в рамките на ПО 5 „Регионална социална инфраструктура“ с бюджет 58 млн. лева. Конкретни бенефициенти по нея са Министерство на здравеопазването и общини съгласно Картата на услугите за подкрепа в общността и в семейна среда и Картата на резидентните услуги, утвърдени от Междуведомствената работна група.

Обособени са 2 компонента:

- Компонент 1 – 54 общини съгласно Картата на услугите за подкрепа в общността и в семейна среда и Картата на резидентните услуги на територията на цялата страна. Общ размер на БФП по компонента - 44 млн. лева.
- Компонент 2 - Министерство на здравеопазването и общ размер на БФП по компонента 14 млн. лева.

В рамките на отчетния период са били сключени 29 договора за предоставяне на БФП на стойност 33,3 млн. лева или 57,4% от бюджета на процедурата.

По процедурата общо са подписани 53 договора за БФП в размер на 44,9 млн. лева.

- Процедура BG16RFOP001-5.002 „Подкрепа за деинституционализация на социалните услуги за възрастни и хора с увреждания“

На 30 март 2018 г. е била обявена процедура „Подкрепа за деинституционализация на социалните услуги за възрастни и хора с увреждания“ с конкретни бенефициенти -

общини, включени в Карта на резидентните услуги и Карта на услугите за подкрепа в общността.

В рамките на отчетния период са били сключени 6 договора за предоставяне на БФП на стойност 9,55 млн. лева.

По двете процедури по Приоритетна ос 5 са сключени 59 договора на стойност на БФП 54,5 млн. лева (55% от бюджета на приоритетната ос).

❖ *Приоритетна ос 6 „Регионален туризъм“*

Процедура „Развитие на туристически атракции“ по Приоритетна ос 6 с общ бюджет 98,5 млн. лева е обявена на 30 април 2018 г. Допустими кандидати по Приоритетна ос 6 на ОПРР са Министерство на културата, общини, институции на вероизповеданията и техни местни поделения, които са юридически лица. Предвижда се финансиране на проекти, насочени към консервация, опазване, популяризиране на обекти на културното наследство от национално и световно значение на територията на цялата страна.

Проектите се финансират изцяло чрез финансови инструменти (нисколихвено кредитиране), когато имат достатъчно потенциал за възвръщаемост на инвестициите или с комбинирана подкрепа - безвъзмездна финансова помощ и финансови инструменти (кредит). Кандидатстването с проектно предложение за подкрепа се осъществява като първо се подава проектно предложение и бизнес план пред финансовия посредник.

По ОПРР са избрани следните финансови посредници:

- ДЗЗД „Фонд за устойчиви градове“ – Фонд за градско развитие за София с ресурс от ОПРР в размер на 87,4 млн. лева и Фонд за градско развитие за Южна България с ресурс от ОПРР в размер на 135,5 млн. лева.
- „Регионален фонд за градско развитие“ АД – Фонд за градско развитие за Северна България с ресурс от ОПРР в размер на 130,4 млн. лева.

Към 31.12.2018 г. по процедурата е било подадено едно проектно предложение, което е в процес на оценка.

Крайният срок за кандидатстване с проектни предложения по процедурата в зависимост от проектната готовност на конкретните бенефициенти е 31.12.2021 г.

❖ Приоритетна ос 7 „Регионална пътна инфраструктура“

- Процедура за предоставяне на БФП BG16RFOP001-7.001 „Регионални пътища“

През месец декември 2018 г. УО на ОПРР 2014-2020 публикува изменение на Насоките за кандидатстване по Процедурата, с нов краен срок за кандидатстване с проектни предложения – 31.05.2019 г., с оглед постигане на заложените цели по ПО 7 „Регионална пътна инфраструктура“.

Към 31.12.2018 г. по процедурата са сключени общо 25 договора за предоставяне на БФП в размер на 355,7 млн. лева или 93,5% от бюджета на процедурата.

❖ Приоритетна ос 8 „Техническа помощ“

Общо по тази приоритетна ос са сключени 73 ДБФП⁵ на стойност на БФП 100,5 млн. лева (98% от бюджета на приоритетната ос).

Изпълняват се пет процедури за предоставяне на БФП, както следва:

- Процедура BG16RFOP001-8.001 „Бюджетна линия за 39 общини – бенефициенти по Приоритетна ос 1 на ОПРР 2014-2020“

Целта на процедурата е да подкрепи 39 общини за градовете от 1-во до 3-то ниво, съгласно Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., предназначена за финансиране на разходи с цел обезпечаване на дейностите им по управление и изпълнение на инвестиционните им програми за периода до 2023 г. и функциите им на междинни звена по Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на ОПРР 2014-2020 г.

Общо по процедурата са сключени са 39 договора за предоставяне на БФП в размер на 7,2 млн. лева.

- Процедура BG16RFOP001-8.002 „Бюджетна линия за УО на ОПРР 2014-2020 г.“

Целта на процедурата е да се подпомогне Управляващия орган на Оперативна програма „Региони в растеж“ (ОПРР) 2014-2020 г. за осъществяване на функции по управление и изпълнение на програмата. Общо по процедурата са сключени са 5 договора за предоставяне на БФП в размер на 90,6 млн. лева.

⁵ Договор за безвъзмездна финансова помощ

- Процедура BG16RFOP001-8.003 „Бюджетна линия за 28 - общини на малки градове от 4-то ниво, съгласно НКПР⁶“

Целта на процедурата е подобряване на административния капацитет на 28 общини на малки градове от 4-то ниво, съгласно НКПР – бенефициенти по Приоритетна ос 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферните райони“ на ОПРР 2014-2020 г. Общо по процедурата са сключени са 25 договора за предоставяне на БФП в размер на 0,9 млн. лева.

- Процедура BG16RFOP001-8.004 „Бюджетна линия за АПИ“

Целта на процедурата е подобряване на административния капацитет на Агенция „Пътна инфраструктура“ с цел успешно изпълнение на проектите по приоритетна ос 7 „Регионална пътна инфраструктура“ на ОПРР 2014-2020 г. По процедурата е сключен 1 договор за предоставяне на БФП в размер на 1,01 млн. лева.

- Процедура BG16RFOP001-8.005 „Бюджетна линия за конкретни бенефициенти по Приоритетна ос 3 - МОН, ММС, МК“

Целта на процедурата е подобряване на административния капацитет на Министерство на образованието и науката, Министерство на младежта и спорта и Министерство на културата с цел успешно изпълнение на проектите по приоритетна ос 3 „Регионална образователна инфраструктура“ на ОПРР 2014-2020 г. Общо по процедурата са сключени са 3 договора за предоставяне на БФП в размер на 0,6 млн. лева.

5. По-важни решения на Комитета за наблюдение на ОПРР 2014-2020, взети през 2018 г.

През 2018 г. са проведени 2 заседания на КН на ОПРР 2014-2020:

Единадесето заседание на КН на ОПРР 2014-2020 на 6 февруари 2018 г. По-важните решения взети на заседанието на КН са:

- Одобрени са критерии за подбор на операции по процедура „Енергийна ефективност в периферните райони – 2“ по Приоритетна ос 2 „Подкрепа за енергийна ефективност в опорни центрове в периферни райони“
- Одобрени са критерии за подбор на операции по процедура „Подкрепа за деинституционализация на социалните услуги за възрастни и хора с увреждания“ по Приоритетна ос 5 „Регионална социална инфраструктура“

⁶ Национална концепция за пространствено развитие

Дванадесето заседание на КН на ОПРР 2014-2020 на 15-16 май 2018 г. По-важните решения взети на заседанието са:

- Одобрен е Годишен доклад за изпълнение на ОПРР 2014-2020 за 2017 г. и е даден мандат на Ръководителя на Управляващия орган за изпращането му към Европейската комисия, в съответствие с чл. 125 от Регламент (ЕС) № 1303/2013.
- Приети са предложените от Управляващия орган промени в Оперативна програма „Региони в растеж“, свързани с:
 - преразпределяне на финансов ресурс на стойност 209 941 514 лева между Тематични цели 4 „Подкрепа за преминаването към нисковъглеродна икономика във всички сектори“ и 10 „Инвестиции в образование, обучение и в професионална квалификация за умения и учене през целия живот“ в рамките на Приоритетна ос 1;
 - намаляване на стойностите на индикаторите „Понижаване на годишното потребление на първична енергия от обществените сгради“ и „Очаквано годишно намаляване на емисиите на парникови газове“ по инвестиционен приоритет „Енергийна ефективност и увеличаване на индикатора „Капацитет на подпомогнатата инфраструктура, предназначена за грижи за децата или образование“;
 - намаляване на етапната и на крайната цел на индикатора „Население, ползващо подобрените социални услуги“ по Приоритетна ос 1;
 - намаляване на етапната цел на индикатора „Рехабилитирани жилища в градските райони“ в съответния инвестиционен приоритет и в рамката на Приоритетна ос 1, както и разширяване на целевата група за социални жилища във възможностите, които позволява нормативната уредба;
 - осигуряване на възможност ресурсът за социални жилища да се пренасочва за осъществяване на друг тип социални услуги, дефинирани през политиката на МТСП.

6. Идентифицирани трудности и предприети мерки

- За избягване на риска от загуба на средства и спазване на правилото $n+2/n+3$

В съответствие с Насоки на ЕК № EGESIF_17-0012-00 относно методологията и процеса през програмен период 2014-2020 относно автоматичната отмяна на средства (правило $n+3$), УО по ОПРР 2014-2020 е определил минимална цел, която следва да

бъде постигната за сертифицирани разходи към 31.12.2018 г. с цел избягване на отмяната на средства по правилото n+3 - 69 202 970,10 евро (съ-финансиране от ЕФРР).

Общо сертифицираните разходи към 31.12.2018 г. са в размер на 194 528 200,28 евро (съ-финансиране от ЕФРР) или 14,83 % от бюджета на програмата. С оглед на постигнатото ниво на сертифицирани разходи към края на 31.12.2018 г. не съществува възможност от отмяна на средства по правилото n+3 за 2018 г.

- За облекчаване на административните процедури с цел улеснение на бенефициентите

С цел намаляване на риска от непостигане на етапните цели на индикаторите от рамката за изпълнение на Приоритетна ос 1 „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на ОПРР, е иницирано изменение на заложените стойности на индикаторите по инвестиционни приоритети „Енергийна ефективност“ и „Социална инфраструктура“. Изменението е одобрено на 5.12.2018 г. с решение за изпълнение на Европейската комисия.

Продължава реализирането на електронно кандидатстване и отчитане през ИСУН с проектни предложения по ОПРР 2014-2020 – по този начин се спестява време и ресурси, както за бенефициентите, така и за Управляващия орган на ОПРР. През 2018 г. са извършвани регулярни срещи с бенефициентите, на които се обсъждат въпроси свързани с ефективното изпълнение по сключените договори за БФП по програмата.

Комуникация и отчитането на разходите по договорите се извършва изцяло чрез ИСУН 2020 – целта е спестяване на административен и времеви ресурс за всички участници в процесите по усвояване на средствата от ЕС, както и осигуряване на адекватна одитна следа позволяваща по-бързо и качествено обобщаване на данните, свързани с изпълнение на програмата. По този начин цялостното управление, наблюдение и контрол върху изпълнението на проектите се осъществява по ефективно и ефикасно.

7. Отчет на изпълнението на Индикативната годишна работна програма (ИГРП) към 31 декември 2018 г.

ИГРП за 2018 г. е одобрена на десетото заседание на КН по ОПРР 2014-2020.

В изпълнение на одобрената ИГРП през 2018 г. са публикувани 3 процедури за предоставяне на БФП, както следва:

- процедура „Енергийна ефективност в периферните райони-2“ по приоритетна ос 2 „Енергийна ефективност в периферните райони“ беше обявена през месец март 2018 г. с общ бюджет 38,2 млн. лева;
- процедура „Подкрепа за деинституционализация на социалните услуги за възрастни и хора с увреждания“ по приоритетна ос 5 „Регионална социална инфраструктура“ беше обявена през месец март 2018 г. с общ бюджет 41,4 млн. лева;
- процедура „Развитие на туристически атракции“ по приоритетна ос 6 „Регионален туризъм“ беше обявена през месец април 2018 г. с общ бюджет 98,5 млн. лева.

От началото на програмен период 2014-2020 УО е обявил общо 16 процедури за предоставяне на грантово финансиране на обща стойност над 3 млрд. лева, като с обявените през 2018 г. процедури беше достигнато обявяване на 100% от бюджета на Програмата за кандидатстване.

8. Планирани дейности през 2019 г.

Планираните дейности по ОПРР 2014-2020 през 2019 година са свързани с вече обявени процедури за предоставяне на БФП, които все още са отворени за кандидатстване, а именно:

- процедура „Изпълнение на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020“ по приоритетна ос 1. Конкретни бенефициенти по процедурата са 39 града от 1-во до 3-то йерархично ниво от националната полицентрична система. Крайният срок за кандидатстване е 31.12.2019 г.
- процедура „Развитие на туристически атракции“ по приоритетна ос 6 с краен срок за кандидатстване 31.12.2021 г. Безвъзмездните средства по процедурата ще се отпуска на равнище проект само след като финансовият посредник установи пазарните дефицити и необходимостта от допълваща БФП. Максималният размер на БФП по проект може да достигне до 85% от общата стойност на комбинираното финансиране.
- процедура „Регионални пътища“ по приоритетна ос 7 с краен срок за кандидатстване 31.05.2019 г. Конкретен бенефициент е Агенция „Пътна инфраструктура“. Подкрепата по процедурата е насочена към подобряване на свързаността и достъпността до TEN-T мрежата.

4. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020 Г. (ОПИК)

1. Стратегически цели

Стратегията на ОПИК 2014-2020 г. е тясно свързана с целите на стратегията „Европа 2020“ за растеж и заетост (Growth and Jobs) и приноса на България за постигането на трите взаимно допълващи се типа растеж:

- **интелигентен растеж:** изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации;
- **устойчив растеж:** насърчаване на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите;
- **приобщаващ растеж:** стимулиране на икономика с високи равнища на заетост, която да доведе до социално и териториално сближаване.

ОПИК пряко се ангажира с интелигентен растеж (чрез приоритетни оси 1 и 2) и с устойчив растеж (чрез приоритетни оси 3 и 4), като цели допълващ ефект по отношение на приобщаващия растеж.

Подкрепата по Оперативната програма е насочена към адресиране на нуждите, преодоляване на предизвикателствата и оползотворяване на възможностите за развитие пред българската икономика.

2. Управляващ орган

Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ към Министерството на икономиката изпълнява функцията на Управляващ орган на ОПИК.

3. Приоритети

ОП „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 г. има следните 5 Приоритетни оси (ПО):

ПО 1 – „Технологично развитие и иновации“

ПО 2 – „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП“

ПО 3 – „Енергийна и ресурсна ефективност“

ПО 4 – „Премахване на пречките в областта на сигурността на доставките на газ“

ПО 5 – Техническа помощ

4. Напредък по приоритетни оси на ОПИК

- **Приоритетна ос 1 „Технологично развитие и иновации“**

В рамките на Приоритетна ос 1 към 31.12.2018 г. са обявени общо 5 процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, три от които чрез конкурентен подбор, както и две процедури чрез директно предоставяне.

До 31.12.2018 г. по приоритетната ос са сключени общо 383 административни договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на стойност 234 млн. лева.

В процес на изпълнение са 244 договора за безвъзмездна финансова помощ. Прекратените договори са 9.

Приключило е изпълнението на 130 договора за безвъзмездна финансова помощ (проектните дейности са изпълнени и е приключен процесът на верификация от страна на УО без непременно да е извършено окончателното плащане към бенефициентите).

- ❖ **Приоритетна ос 2 „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП“**

В рамките на Приоритетна ос 2 към 31.12.2018 г. са обявени общо 12 процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, от които четири процедури чрез конкурентен подбор, както и осем процедури чрез директно предоставяне.

До 31.12.2018 г. по приоритетната ос са сключени общо 1022 административни договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на стойност 525 млн. лева. Прекратените договори наброяват общо 40. В процес на изпълнение са 115 договора за безвъзмездна финансова помощ.

Приключило е изпълнението на общо 887 договора за безвъзмездна финансова помощ (проектните дейности са изпълнени и е приключен процесът на верификация от страна на УО без непременно да е извършено окончателното плащане към бенефициентите).

С финансовата подкрепа на ОПИК 2014-2020 в изпълнение на подхода WOMP се реализират споразумения с идентифицирани за прилагане мерки/операции с финансиране по Приоритетна ос 1 „Технологично развитие и иновации“ с общ финансов ресурс в размер на 7 млн. лева и Приоритетна ос 2 „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП“ с общ финансов ресурс в размер на 50 млн. лева.

Във връзка с успешното изпълнение на подписаните Споразумения са предприети следните мерки в изпълнение на подхода WOMP:

- Предоставяне на постоянна информационна, методическа и експертна помощ на МИГ за изпълнение на стратегиите за местно развитие.
- Осъществява се постоянно взаимодействие между УО на ОПИК с Управляващите органи на финансиращите програми, ЦКЗ и МИГ в изпълнение на многофондовите стратегии за местно развитие. Организиране на обучение на МИГ за изпълнение на мерките с финансиране по програмата.
- Обявяване на процедури за подбор на проекти в ИСУН 2020

От началото на прилагане на подхода до момента са обявени общо 26 процедури за подбор на проекти с общ бюджет 30 млн. лева. За сравнение общият бюджет в изпълнение на идентифицираните мерки с финансиране по ОПИК в ВОМР е в размер на 57 млн. лева. Приключили са 11 процедури за подбор на проекти, активни в ИСУН 2020 са 15 процедури за подбор на проекти.

- Определяне на наблюдатели без право на глас във всяка оценителна сесия
- Проверка на процедури и сключване на Административни договори

На основа на одобрените доклади са сключени 20 Административни договори на обща стойност 4 млн. лева.

- Мониторинг на изпълнението на Административните договори.

По процедури за ВОМР са изплатени 370 242.94 лева.

В процес на изпълнение е и сключеното споразумение с „Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД, с което е възложено изпълнението на финансовите инструменти по ОПИК 2014-2020.

- **Приоритетна ос 3 „Енергийна и ресурсна ефективност“**

Към 31.12.2018 г. по приоритетна ос 3 на програмата са обявени 4 процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, от които три процедури чрез конкурентен подбор, както и една процедура за директно предоставяне.

Към 31.12.2018 г. по приоритетната ос са сключени 587 договора с обща стойност на предоставената безвъзмездна финансова помощ в размер на 514 млн. лева.

В рамките на приоритетната ос в процес на изпълнение към 31.12.2018 г. са общо 404 договора безвъзмездна финансова помощ. Прекратените договори наброяват общо 13.

Приключило е изпълнението на общо 170 договора за безвъзмездна финансова помощ (проектните дейности са изпълнени и е приключен процесът на верификация от страна на УО без непременно да е извършено окончателното плащане към бенефициентите).

- **Приоритетна ос 4 „Премахване на пречките в областта на сигурността на доставките на газ“**

През 2018 г. по приоритетната ос са обявени две процедури за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

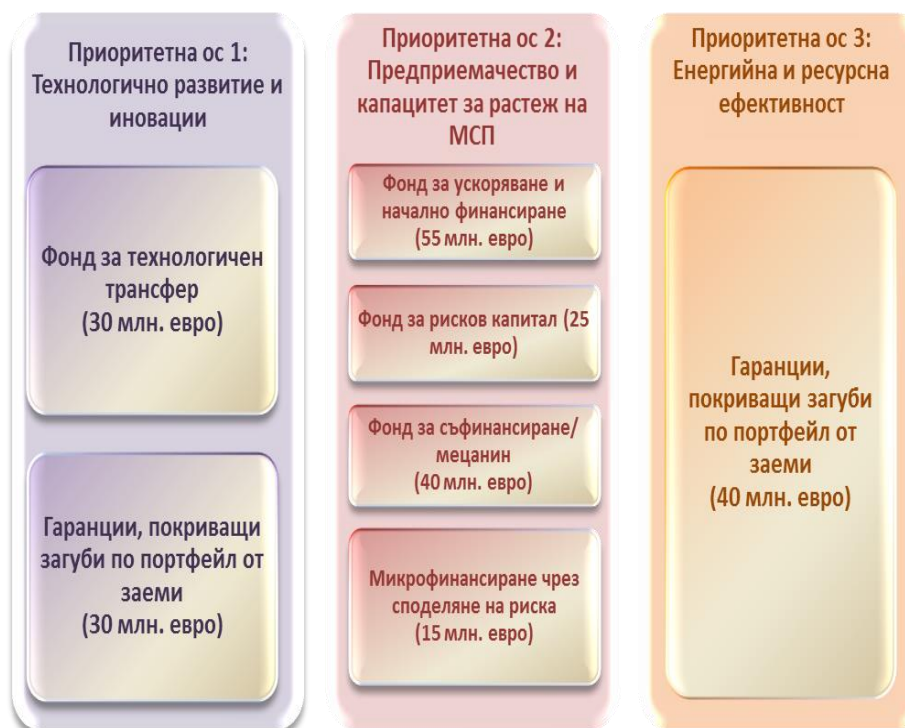
Към 31.12.2018 г. по приоритетната ос са сключени 2 договора с обща стойност на предоставената безвъзмездна финансова помощ в размер на 88 млн. лева.

- **Приоритетна ос 5 „Техническа помощ“**

През програмен период 2014-2020 г. обезпечаването на ефективното и ефикасно изпълнение на дейностите на Главна дирекция "Европейски фондове за конкурентоспособност" като Управляващ орган на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 г. се извършва със средства от бюджетни линии на Приоритетна ос 5 „Техническа помощ“ на ОПИК, като по приоритетната ос за изплатени средства в размер на 36 млн. лева.

- **Финансови инструменти**

В рамките на ОПИК планираната подкрепа за малки, средни и големи предприятия чрез финансови инструменти е в размер на 235 млн. евро (459 млн. лв), което представлява 1/5 от общия бюджет на програмата. Бюджетът е разпределен в седем финансови инструмента по три от приоритетните оси:

Изпълнението на финансовите инструменти по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 е възложено на „Фонд мениджър на финансови инструменти в България“ ЕАД (ФМФИБ) със сключено споразумение от 01 август 2016 г. През отчетния период са извършени дейности по подготовката на следните финансови инструменти:

1. Инструмент „Фонд за технологичен трансфер“ (30 млн.евро).
2. Инструмент „Фонд за ускоряване и начално финансиране“ (55 млн.евро).
3. Инструмент „Фонд за рисков капитал“ (25 млн.евро).
4. Инструмент „Фонд Мецанин/Растеж“ (40 млн.евро).
5. Гаранционен инструмент за енергийна ефективност на предприятията (40 млн.евро).

Съгласно бизнес плана на ФМФИБ, дълговите инструменти по приоритетна ос 1 и 2 ще стартират на по-късен етап, предвид наличието на множество програми за кредитиране на българския пазар в момента.

5. По-важни решения, взети на Комитета за наблюдение, и евентуални извършени промени по програмите

През 2018 г. Комитетът за наблюдение на ОПИК и ОПИМСП е провел общо 3 заседания – 2 редовни (на 17.05.2018 г. и 30.11.2018 г.) и 1 извънредно заседание (на 29.06.2018 г.). В рамките на заседанията от 17.05.2018 г. и 29.06.2018 г. са взети решения за извършване на промени в оперативната програма, свързани с прехвърлянето на ресурс от ЕФРР в размер на 100 млн. лв. от ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. към Приоритетна ос 1 „Технологично развитие и иновации“ на ОПИК, както и промени в обхвата на дейностите за подкрепа и типовете бенефициенти по Приоритетна ос 4 „Премахване на пречките в областта на сигурността на доставките на газ“: включване на проект „Изграждане на междусистемна газова връзка Гърция – България“ сред допустимите дейности и включване на допълнителен бенефициент - „Булгартрансгаз“ ЕАД за техническата помощ за старта на строителството на междусистемната газова връзка България – Сърбия.

Предложението за изменение на ОПИК 2014-2020 е подадено към Европейската комисия на 25.09.2018 г., като с Решение № С(2018)8712/11.12.2018 г. на ЕК предложеното изменение е одобрено.

6. Отчет на изпълнението на Индикативната годишна работна програма (ИГРП) към 31 декември 2018 г.

В изпълнение на ИГРП за 2018 г. от началото на годината до 31.12.2018 г. са обявени общо 4 процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ на обща стойност 301 927 368,06 лева.

През 2018 г. са извършени две промени в ИГРП 2018 г. - отпадат процедури „Стимулиране внедряването на иновации в предприятията“ и „Надграждане и развитие на научно-технологичен парк „София Тех Парк“, като същите са включени в ИГРП за 2019 г.

С цел прецизиране на конкретните параметри и обхвата, както и постигане на по-голяма фокусираност на подкрепата, процедура „Развитие на иновационни клъстери“ е отложена за 2019 г., като до средата на м. февруари 2019 г. предстои обявяването ѝ за обществено обсъждане.

7. Идентифицирани трудности и предприети мерки

- **за избягване на риска от загуба на средства и спазване на правилото $n+2/n+3$**

По ОПИК 2014-2020 целите по правилото за автоматично освобождаване за 2018 г. са били изпълнени изцяло.

Управляващият орган е предприел стъпки, директно насочени към предотвратяване на неизпълнение на проектни ангажименти (цялостно или частично), което от своя страна да гарантира и по-висока степен на сигурност за постигането на заложените индикатори по отделните проекти, а от там и на индикаторите по програмата. Управляващият орган прилага и процедура за ежемесечно проследяване на напредъка в постигането на заложените стойности на етапните цели на индикаторите от рамката за изпълнение. В резултат на въведените мерки и положените интензивни усилия, в края на 2018 г. УО на ОПИК е успял да гарантира и е постигнал необходимата степен от заложените етапни цели по всички индикатори от рамката за изпълнение без изключение, като по този начин е отхвърлен и риска от задържане на финансов резерв.

- **за облекчаване на административните процедури с цел улеснение на бенефициентите**

През 2018 г. продължават усилията от страна на УО на ОПИК за намаляване на административната тежест спрямо кандидатите и бенефициентите на програмата, като се извършват служебни проверки на документи и обстоятелства във всички случаи, когато това е приложимо.

Също така, веднага след сключването на административния договор за безвъзмездна финансова помощ, УО организира обучения за бенефициентите, на които се разглеждат практическите аспекти от изпълнението на един договор, включително процедурите за избор на изпълнител и изготвянето на отчетна документация. УО на ОПИК публикува и при необходимост актуализира ръководство за изпълнение на финансираните проекти, с което да бъдат минимизирани проблемите, които оказват влияние върху изпълнението от страна на бенефициентите.

8. Планирани дейности през 2019 г.

Съгласно ИГРП за 2019 г. през годината е предвидено да се обявят общо 5 процедури (3 процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез конкурентен подбор и 2 процедури чрез директно предоставяне) на обща стойност 335 294 205,81 млн. лева/171,4 млн. евро.

6. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНИЦИАТИВА ЗА МАЛКИ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ” 2014-2020 Г. (ОПИМСП)

1. Стратегически цели

Настоящата Оперативна програма цели да приложи наличните възможности за подкрепа на достъпа до финансиране на МСП чрез съчетаване на средствата от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) с друго финансиране от бюджета на ЕС. Целта е да се продължи развитието на МСП посредством създаването на благоприятни условия за засилване взаимодействието между съществуващите програми за подкрепа на МСП, както на национално, така и на равнище ЕС.

2. Управляващ орган

Функциите на Управляващ орган на ОПИМСП се изпълняват от Главна дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност“ към Министерството на икономиката, която ги съвместява с ролята си на Управляващ орган на ОПИК.

3. Приоритети

ОП „Инициатива за малки и средни предприятия“ 2014-2020 г. има една-единствена Приоритетна ос: ПО 1 – „Подобряване на достъпа до дългово финансиране за МСП в България“.

4. Постигнат напредък

През 2018 г. продължава изпълнението на стартирания в края на 2016 г. финансов инструмент за предоставяне на неограничени гаранции. Договорен е 100% от бюджета на програмата, 199 494 660 лева, като са подписани 10 оперативни споразумения с избраните от ЕИФ финансови посредници. Общият размер на портфейла е 608 млн. евро/1 189 млн лева.

В края на третото тримесечие на 2018 г. усвояването на средствата по програмата е близо 75%, като са осъществени общо 3 463 трансакции към МСП на обща стойност – 451,6 млн. евро/883 млн. лева.

Към 31.12.2018 г. реално изплатените средства по ОПИМСП са в размер на 199 494 660 лева. Получени са трансше от ЕК в размер на 199 494 660 лева.

Средствата по ОПИМСП, които трябва да бъдат заявени до края на 2018 г., съгласно правилото „n+3“ са в размер на 91 417 500 евро/178 797 089,03 лева (участие от ЕФРР). До 31.12.2018 г. са заявени за възстановяване от ЕК средства в размер на 102 001 564.58 евро/199 497 720 лева (участие от ЕФРР), сума, която надвишава целта за 2018 г.

7. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ “ 2014-2020 Г. (ОПРЧР)

1. Стратегически цели

Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г. ще допринесе активно за изпълнението на две от целите на Стратегията на ЕС за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и за постигането на икономическо, социално и териториално сближаване „Европа 2020“. Това са целите в областта на трудовата заетост и борбата с бедността и социалното изключване.

България, както и останалите държави-членки на ЕС, също формулира свои национални цели в изпълнение на стратегията „Европа 2020“, а именно: 1. не по-малко от 76% от населението между 20 и 64-годишна възраст да е в заетост към 2020 г. и 2.

намаляване броя на хората в бедност с 260 хиляди души до 2020 г. Постигането на тези цели е от основополагащо значение за визията и стратегията на ОП РЧР. В тази връзка програмата се основава на три стълба. Това са:

- По-висока и по-качествена заетост.
- Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване.
- Модернизиране на публичните политики.

2. Управляващ орган

Управляващ орган на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси” е Министерство на труда и социалната политика (МТСП) чрез Главна дирекция „Европейски фондове, международни програми и проекти”.

3. Приоритети

ОП „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020 г. има 5 Приоритетни оси (ПО):

ПО 1 – **„Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места”**

ПО 2 – **„Намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване”**

ПО 3 – **„Модернизация на институциите на пазара на труда, социалното включване и здравеопазването”**

ПО 4 – **„Транснационално сътрудничество”**

ПО 5 – **Техническа помощ**

4. Напредък по всяка от приоритетните оси

По Приоритетна ос 1 в подкрепа на заетостта и качеството на работните места към 31.12.2018 г. са стартирани приблизително 30 операции. През 2018 г. е обявена ключовата процедура „Работа“ на стойност 80 млн. лева. Процедурата е с директен бенефициент АЗ⁷ и има за цел да предостави възможност за работа за трудоспособното население в населени места, където безработицата е над средното за страната ниво за последните 12 месеца.

По Приоритетна ос 2 в подкрепа на намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване към 31.12.2018 г. са стартирани приблизително 15 операции. В рамките на 2018 г. са открити трите ключови операции за деинституционализация на децата и младежите на обща стойност 77 050 060 лева. Предвиждат се центрове за социални услуги, както и осигуряване във всички 28 области на патронажна грижа.

⁷ Агенция по заетостта

Поставено е началото на подкрепата за дългосрочната грижа за възрастни със стартиране на операцията за патронажна грижа за възрастни хора и лица с увреждания, която да осигури почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги за нуждаещи се лица с увреждания и възрастни хора във всички 28 области в страната. Започна и първата интегрирана процедура – между ОПРЧР (водеща програма) и ОПНОИР – „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи – компонент 1“ с бюджет 50 млн. лева.

По Приоритетна ос 3 в подкрепа на модернизация на социалните институции към 31.12.2018 г. са стартирани 18 операции. През 2018 г. са отворени процедури в подкрепа на контрол върху експертизата на работоспособността, на ефективността на политиката по доходите, на намаляване на условията за дискриминация – на обща стойност 6 415 000 лева.

По Приоритетна ос 4 в подкрепа на транснационалното сътрудничество към 31.12.2018 г. са текущи три операции. Целите са основно трансфер и въвеждане на социални иновации, както и на добри практики. В рамките на 11-то редовно заседание (26.11.2018 г.) на Комитета за наблюдение на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020, бюджетът на операция „Транснационални партньорства“ се е увеличил до наличния непрограмиран ресурс по Приоритетна ос 4, като едновременно с това се пренасочиха и средства от 7 млн. лева от операция „Иновативни заедно“. В съответствие с описаното, общият бюджет на всичките операции по Приоритетна ос 4 е 38,6 млн. лева или това означава, че Приоритетна ос 4 е програмирана на 100%.

Активно се изпълнява и приоритетната ос за техническа помощ (Приоритетна ос 5).

5. По-важни решения, взети на Комитетите за наблюдение и евентуални извършени промени

През 2018 г. са се провели две редовни заседания на КН на ОПРЧР (15.05.2018 г. и 26.11.2018 г.) и четири писмени процедури през януари, март, май и юли.

В резултат на взетите решения на заседанията и проведените писмени процедури към края на 2018 г. е програмиран почти целият ресурс по програмата, като на този етап не се предвиждат нови изменения на оперативната програма.

6. Отчет на изпълнението на Индикативната годишна работна програма (ИГРП) към 31 декември 2018 г.

Индикативната годишна работна програма (ИГРП) на ОПРЧР за 2018 г. се е изпълнила до голяма степен съгласно планираното. Одобрени са четири нейни изменения, като УО полага усилия за отговаряне изискванията на актуалната среда за изпълнение на операции. В края на годината някои процедури от ИГРП 2018 не са обявени и са прехвърлени към ИГРП 2019.

7. Идентифицирани трудности и предприети мерки

- **за избягване на риска от загуба на средства и спазване на правилото $n+2/n+3$**

Към момента по ОП РЧР не са идентифицирани трудности във връзка с изпълнението на ОП и в частност на правилото $n+3$. Нивото на сертификация на разходите е надвишило финансовите цели по правилото $n+3$ за 2018 г., като заложената цел по ОП РЧР е преизпълнена и за 2018 г. няма загуба на средства по правилото за автоматично освобождаване.

- **за облекчаване на административните процедури с цел улеснение на бенефициентите**

УО на ОПРЧР прилага стриктна политика на намаляване на административната тежест за кандидатите за БФП по ОП РЧР, която включва:

- Служебна проверка за задължения за данъци и задължителни осигурителни вноски по смисъла на чл. 162, ал. 2, т. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс и лихвите по тях към държавата.
- Служебна проверка относно обстоятелствата по чл. 54, ал.1, т. 6 от Закона за обществените поръчки. Проверката се извършва чрез изискване на информация от Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“.
- Служебна проверка за задължения към Столична община за местни данъци и такси.
- Служебна проверка на кода на икономическата дейност на кандидатите/партньорите чрез изискване на информация от НСИ;
- Проверка чрез издаване на електронно служебно свидетелство за съдимост за всички лица, които са овластени да представляват кандидатите/партньорите.

8. Планирани дейности през 2019 г.

През 2019 г. е планирано разгръщане на подкрепата за възрастните хора в изпълнение на Плана за изпълнение на националната стратегия за дългосрочна грижа - чрез пет нови операции, като сред мерките е заложено създаване на 6 дневни центъра за подкрепа на лица с различни форми на демекнция и техните семейства и 68 центъра за грижа за хора с увреждания и възрастни хора, 10 центъра за социална рехабилитация и интеграция за лица с психични разстройства и за лица с умствена изостаналост, 10 центъра за комплексна подкрепа на лица с увреждания, включително с тежки множествени увреждания и техните семейства. Ще бъдат развити и апробирани социални предприятия чрез финансиране на социални услуги, насочени към лицата с психични разстройства и умствена изостаналост. Също така ще бъде дадена възможност за реализиране на собствени програми на неправителствени организации за подкрепа и социално включване на лицата с психични разстройства и интелектуални затруднения

От друга страна, заложени са последните стъпки по подкрепа изпълнение плана за деинституционализация на деца – чрез операция за професионално ориентиране и предоставяне на посреднически услуги за неактивните и безработни младежи с увреждания до 29 г., които са настанени в резидентни услуги.

През 2019 г. са заделени средства и за институционална подкрепа, включително модернизиране дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение с цел предоставянето на по-качествени услуги за професионално обучение.

Ще бъдат подкрепени и съвместни действия на социалните партньори за разработването и въвеждането на нови практики и инструменти за адаптиране на предприятията в избрани сфери на действие и социалния диалог.

Предстои процедура за повишаване квалификацията на работната сила, насърчавайки професионалното и кариерно развитие, както и процедура за подкрепа чрез достъп до услуги в мениджмънта и развитието на предприятия/самонаети лица, които създадени и подпомогнати в рамките на предходни операции и мерки за насърчаване на предприемачество и стартиране на самостоятелен бизнес в ОПРЧР 2014 - 2020 или Закона за насърчаване на заетостта.

УО на ОПРЧР ще реализира нов прием по операция „Транснационални партньорства“ в края на 2019 г.

8. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ“ 2014-2020 Г. (ОПНОИР)

1. Стратегически цели

Оперативна програма “Образование и наука за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. вписва своята логика в две основни задачи:

- Да бъде сред ключовите инструменти за постигане на целите, приети от България в рамките на Стратегията “Европа 2020”.
- Да служи като ефикасно средство за прилагане на политики по сближаване, съгласно дневния ред на национално и общностно равнище.

В тази връзка, програмата се стреми да постигне три тематични цели: засилване на научно изследователската и развойната дейност в областта на технологиите и иновациите; насърчаване на социалното приобщаване, борба с бедността и всяка форма на дискриминация; и инвестиции в образование, обучение и професионално обучение за придобиване на умения и учене през целия живот.

Конкретните цели на ОП НОИР, в контекста на стратегията „Европа 2020“ са:

- повишаване на инвестициите за наука и научни изследвания до 1,5% от БВП;
- намаляване на процента на преждевременно напусналите училище до под 11%;
- увеличаване на процента на завършилите висше образование до 36% от хората между 30 и 34 годишна възраст.

2. Управляващ орган

От 1 ноември 2017 г. Изпълнителна агенция „Оперативна програма Наука и образование за интелигентен растеж“ е Управляващ орган на ОП НОИР.

3. Приоритети

ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 г. има 4 Приоритетни оси (ПО):

ПО 1 – „Научни изследвания и технологично развитие“

ПО 2 – „Образование и учене през целия живот“

ПО 3 – „Образователна среда за активно социално приобщаване“

ПО 4 – „Техническа помощ“

4. Напредък по приоритетни оси

Напредък по всяка от приоритетните оси на ОПНОИР 2014-2020

❖ *Приоритетна ос 1 „Научни изследвания и технологично развитие“*

Напредъкът по двете обявени процедури „Изграждане и развитие на Центрове за върхови постижения“ и „Изграждане и развитие на Центрове за компетентност“ за предоставяне на БФП е както следва:

Бенефициенти (вкл. партньорите) разполагат с необходимия управленски и научен капацитет за управление и реализиране на проектите. Управляващият орган продължава с въведената практика да организира двумесечни срещи с всички бенефициенти, с оглед дискутиране на проблемни теми от хоризонтално естество. Паралелно с това УО организира ежемесечни индивидуални срещи с всеки проект, насочени към дискутиране напредъка на проекта и решаване на специфични за проекта казуси и проблеми.

На база на идентифицирани нужди, УО планира да организира през 2019 г. обучения на тема обществени поръчки, държавни помощи и др.

❖ *Приоритетна ос 2 „Образование и учене през целия живот“*

През 2018 г. приключиха няколко мащабни проекта, които оказват положителен ефект върху образователната система:

„Развитие на способностите на учениците и повишаване на мотивацията им за учене чрез дейности, развиващи специфични знания, умения и компетентности (Твоят час) – Фаза 1“, финансиран от ЕСФ по ОПНОИР. Благодарение на проекта над 316 000 ученици от цялата страна са включени в извънкласни дейности с цел по-добро усвояване на учебния материал или дейности по интереси. В продължение на две учебни години над 2000 училища се включиха в проекта, като осигуриха допълнителни занимания на ученици с обучителни затруднения с цел задържането им в образователната система. Проектът „Твоят час“ допринася за осъществяването на дългосрочната цел за по-пълно обхващане на децата в училище и е важна мярка за превенция на ранното отпадане от училище.

В областта на професионалното образование по проект "Ученически практики" - фаза 1 са създадени над 400 учебно-тренировъчни фирми, а над 8000 ученици успешно приключиха практическо обучение във фирми в реална работна среда.

В областта на висшето образование са предоставени стипендии на над 41 000 студенти, които се обучават в приоритетни за икономиката направления , над 44 600

студенти са включени в студентски практики в реална работна среда, - над 50 студенти участват в програми за мобилност и над 290 преподаватели във висши училища са включени в програми за повишаване на квалификацията.

В периода септември – декември 2018 г. УО на ОПНОИР обяви следните две процедури на обща стойност 150 млн. лева. По процедура „Квалификация за професионално развитие на педагогическите специалисти“ е преклЮчила оценката и е подписан договор за БФП на стойност 20 млн. лева. Процедура „Подкрепа за успех“, с програмиран бюджет, възлизащ на 130 млн. лева проектът е в процес на оценка.

❖ *Приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално приобщаване“*

В рамките на процедури „Подкрепа за предучилищното възпитание и подготовка на деца в неравностойно положение“ и „Образователна интеграция на учениците от етнически малцинства и търсещи или получили международна закрила“ са подкрепени над 11 000 деца в предучилищна възраст и над 13 000 ученици за полесната им адаптация в училищна среда с цел превенция на ранното им отпадане от образователната система.

В рамките на проект „Нов шанс за успех“ се провеждат курсове за обучения на възрастни – курсове по ограмотяване и за усвояване на учебно съдържание от над 3200 неграмотни или слабограмотни лица. До края на 2018 г. са обхванати над 4700 неграмотни или слабограмотни лица над 16-годишна възраст, които са преминали такива курсове.

На 15.03.2018 г. е обявена съвместно с водещата програма ОПРЧР процедура „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ – Компонент 1, по който стойността на бюджета от ОПНОИР е за 20 000 000 лева, чрез реализацията на комплексни мерки и прилагането на интегриран подход. Подписването на договори за БФП се очаква да бъде през 2019г.

На 19.12.2018 г. е обявена процедура „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“, срокът за изпълнение е за период от 30 месеца с бюджет 82,5 млн. лева.

5. По-важни решения, взети от Комитета за наблюдение на ОПНОИР и извършени промени в нормативната база през 2018 г.

- Прието предложение за изменение на ОПНОИР 2014 – 2020 г., като се дава мандат на УО, след съгласуване със Съвета за координация и управление на средствата от ЕС и Министерския съвет, да внесе изменението за одобрение от ЕК, като отрази получените бележки и коментари от страна на ЕК.
- Прието изменение на План за оценка на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014 – 2020 г.

6. Отчет на изпълнението на Индикативната годишна работна програма (ИГРП) към 31 декември 2018 г.

На седмото заседание на КН проведено през м. ноември 2017 г. е прието ИГРП 2018г. на ОПНОИР, в което са предвидени 10 предсящи процедури. ИГРП 2018 г. има едно изменение през м. май 2018 г. През 2018 г. са обявени 4-ри процедури на стойност 252 500 000,00 лева. Промяна на програмата към май 2018г. е наложило отпадането на едни процедури и разработване на нови, които са предвидени за 2019г. Една от ключовите процедури, която е във връзка с дуалното образование също е предвидена за 2019г., тъй като има вече реализран проект ДОМИНО по Българо – швейцарска програма за сътрудничество и стремежа на УО на ОПНОИР да има надграждане на вече затвърдените практики.

7. Идентифицирани трудности и предприети мерки

Към края на 2018 г. в заявления за плащане към ЕК по ОПНОИР са били включени 87 265 709 евро (ЕС част) по Европейски социален фонд. За програмата е била приложена възможността за компенсиране на изпълнението на целите между фондовете в програмата, съгласно указанията на ЕК, като по този бе изпълнена заложената за 2018 г. цел по правилото за автоматично освобождаване.

В периода март-септември 2017 г. УО на ОПНОИР извърши вътрешна оценка и анализ на индикаторите по ОПНОИР. Вследствие на оценката, УО инициира изменение на оперативната програма, прието на деветото заседание на КН на ОП от 29.06.2018 г. С Решение № 649/13.09.2018 г. на Министерския съвет е прието изменение на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“. Актуализираната версия на програмата е одобрена с Решение № С(2018)8169 от 4 декември 2018 г. на Европейската комисия.

По-съществените изменения на оперативната програма са:

- Изменения в Приоритетна ос 1: Научни изследвания и технологично развитие

- Отпадане на специфична цел 2 „Подобряване на териториалното и тематично разпределение на научно изследователската инфраструктура в съответствие с регионалната интелигентна специализация“, както и планираните дейности.

С оглед засилване на връзките бизнес – наука на регионално ниво са се прехвърлили ресурси, планирани по ПО 1, специфична цел 2 на ОПНОИР към Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 (ОПИК). Средствата са в размер на 51.1 млн. евро европейско и национално финансиране, са интегрирани в рамките на Приоритетна ос 1 „Технологично развитие и иновации“ по ОПИК. В съответствие с целите на ИСИС и двете програми са насочени към насърчаване на интелигентната специализация и сътрудничеството между научноизследователски организации и бизнеса.

Във връзка с прехвърляне на средства към ОПИК отпадат индикаторите по тази специфична цел. В резултат на промяната заложеният бюджет на Приоритетна ос 1 се намалява от 286 млн. евро на 235 млн. евро.

- Промяна на наименованието на Специфична цел 3 на „Увеличаване на участието на български изследователи и научни организации в международно сътрудничество“ ще разшири българското участие в Програмата на ЕС за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“. Прецизирани са дейностите и специфичните ръководни принципи за подбор на операции, които ще бъдат подпомагани по тази специфична цел.

Промяната се налага и поради необходимостта да бъдат постигнати и целите, заложиени в приетият с РМС № 354/29.06.2017 г. актуализиран вариант на Националната пътна карта за научна инфраструктура (НПКНИ) в България, обхващаща периода 2017-2023 г.

- Изменения в Приоритетна ос 2: Образование и учене през целия живот

Изменението е свързано с промяна на индикатори по ПО 2, като те са синхронизирани със Закона за предучилищното и училищното образование и разписаните в него образователни етапи. Изменението включва отпадането на индикатор „Студенти, обучаващи се в област на висше образование „педагогически науки“, като той е заменен с нов за програмата индикатор „Студенти в област на висше образование „педагогически науки“, подкрепени от дейности по ОП“. Индикаторът е част от рамката за изпълнение на оперативната програма, като към 31.12.2018 г. за да

бъде постигната заложената на ниво програма етапна цел, индикаторът е включен като специфичен в проект „Студентски практики -Фаза 1“.

- Предприети действия през 2018 г. за облекчаване на административни процедури

Със заповед на Ръководителя на УО е сформирана работна група по прилагане на Националната методология за опростени разходи по отношение на разходите за организация и управление на проектите. Определената работна група разработва методология за опростени разходи за всяка процедура съобразено със спецификата.

Към настоящия момент от Ръководителя на УО на 05.09.2018 г. е приета методология за определяне на единна ставка за финансиране на дейностите за организация и управление при процедури за конкурентен подбор и директно предоставяне по приоритетни оси 2 и 3 на ОПНОИР. Актуализирана е Стандартна таблица за допустимия размер на почасовото възнаграждение на лицата, наети във връзка с изпълнението на проекти, съфинансирани от ЕСФ по ПО 2 и ПО 3 на ОПНОИР/

Във връзка с Решение № 704 на Министерски съвет от 05.10.2018 г. за предприемане на мерки за трансформация на модела на административно обслужване и намаляване на административната тежест върху кандидати и бенефициенти по процедури за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, УО на ОПНОИР предприе необходимите действия и въведе изискване на етап подаване на проектното предложение, кандидатът единствено да декларира данните, които са необходими за целите на оценката, а в последствие да се извършва служебна проверка за съответствие в наличните масиви на Националния статистически институт.

За проследяване постигнатия напредък и с цел успешното изпълнение на предвидените проектни дейности и индикатори по сключените договори по процедури „Изграждане и развитие на центрове за върхови постижения“ и „Изграждане и развитие на центрове за компетентност“ на ПО 1, от страна УО на ОПНОИР са предприети мерки за подпомагане на бенефициентите в изпълнението на проектите. Провеждане на периодични месечни и индивидуални работни срещи между представители на УО и бенефициентите, предоставяне на ежедневни консултации, провеждане на обучения, за обсъждане на въпроси, пряко свързани с текущото изпълнение на сключените договори. Чрез обсъждане на напредъка по проектите, възникналите въпроси и трудности в хода на изпълнението им, се цели да бъдат намерени ефективни решения за успешната им реализация.

8. Планирани дейности през 2019 г.

Планирани процедури в Индикативната годишна работна програма (ИГРП)

ИГРП включва пет процедури с общ програмиран бюджет на стойност 148 млн. лева. Планираната е една процедура по ПО 1 “Допълваща подкрепа за български научни организации, изпълняващи проекти по програма Хоризонт 2020 Widespread (Teaming) Фаза 2“. Останалите четири процедури по ПО 2 и ПО3 са: „Въвеждане на дуална система на обучение“ „Професионално образование за успешна реализация на пазара на труда на регионално ниво“ „Усъвършенстване на системата на висшето образование в съответствие с изискванията на пазара на труда“ „Повишаване на капацитета на педагогическите специалисти за работа в мултикултурна среда“ В допълнение, през 2019 г. предстои да бъде обявена една от процедурите, предварително включена в ИГРП за 2018 г. – „Образование за утрешния ден“ на стойност 105 000 000 лева. Предвижда се внедряване на единна образователна платформа за образователни услуги и съдържание, с отворен достъп до дигитално учебно съдържание, което ще ускори процеса на дигитализация на българската образователна система. Процедурата ще обхване всички държавни и общински училища.

Предстои, съвместно с УО на ОПРЧР, да бъде обявен и вторият компонент на „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи. Интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование“ – Компонент 2 , на стойност 3 000 000 лева.

9. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ“ 2014-2020 Г. (ОПДУ)

1. Стратегически цели

ОПДУ е основният инструмент на Република България за реализиране на административната и съдебната реформа, включително въвеждането на електронното управление. Визията на програмата се основава на разбирането, че силните, ефективни и прозрачни държавни и съдебни институции имат пряко хоризонтално отношение към постигането на всички цели, заложи в Стратегия „Европа 2020“, още повече, че тези цели са взаимосвързани. ОПДУ се стреми да подпомогне реализацията им чрез

подобряването на човешкия капитал в администрацията, разширяването на приложението на информационните и комуникационните технологии, внедряването на комплексното административно обслужване и разширяване на електронните услуги на администрациите за гражданите и бизнеса, както и повишаването на прозрачността на публичния сектор.

2. Управляващ орган

Управляващ орган на програмата е дирекция „Добро управление“ в Администрацията на Министерския съвет.

3. Приоритети

ОП „Добро управление“ 2014-2020 г. има 5 Приоритетни оси (ПО):

ПО 1 – „Административно обслужване и е-управление“

ПО 2 – „Ефективно и професионално управление в партньорство с гражданското общество и бизнеса“

ПО 3 – „Прозрачна и ефективна съдебна система“

ПО 4 – „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ“

ПО 5 – Техническа помощ

4. Напредък по всяка от приоритетните оси

❖ Приоритетна ос 1 „Административно обслужване и е-управление“

Към 31.12.2018 г. са договорени общо 28 проекта. В изпълнение са 27 с бенефициенти: АМ, АМС, МТИТС, ДАЕУ, НСИ, МП, ИААА, МВР, АГКК, МЗ, АВ, АОП, НАП, МК и НАЦИД. Приключи изпълнението на 1 проект с наименование „Привеждане на информационните активи на НСИ в съответствие с изискванията на Евростат и миграция към ХЧО“ с бенефициент НСИ.

От осъществявания мониторинг се констатира закъснение при изпълнението на дейности при по-голяма част от проектите.

Независимо от генерираните трудности в изпълнението на проектите по ПО 1 през 2018 г. от страна на бенефициентите, всички предприети мерки от УО, както и мобилизиране на усилията от страна на ДАЕУ и АМ, допринесоха за изпълнението на финансовия индикатор, който към 31.12.2018 г. е постигнат на 105%.

❖ Приоритетна ос 2 „Ефективно и професионално управление в партньорство с гражданското общество и бизнеса“

Към края на 2018 г. са договорени общо 121 проекта, от които 15 приключват към 31.12.2018 г. 105 от договорите са сключени през второто полугодие на 2018 г. по три процедури за директно предоставяне на БФП (за проекти на АМС, АОП и МФ) и две процедури за предоставяне на БФП чрез подбор (за специализирани обучения на централната администрация и за повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство).

Основен проблем за почти всички проекти, изпълнявани от административни структури, се откроява спазването на планирания времеви график за възлагане на обществени поръчки, като при някои се наблюдават продължителни производства, свързани с обжалването на решенията на възложителите, което отнема от предвиденото време за изпълнение на проектите и води до съществено изоставане от графика. Поради тази причина всички проекти по процедури за директно предоставяне на БФП се удължиха, като изпълнението им навлезе в 2019 г., дори и в 2020 г. Без изпълнение приключиха 4 проекта за специализирани обучения на централната администрация (АДФИ, АПИ, ДАМТН и ДНСК) с продължителност 6 месеца без възможност за удължаване поради невъзможността да изберат изпълнител в заложения срок на договора.

❖ **Приоритетна ос 3 „Прозрачна и ефективна съдебна система“**

По приоритетната ос към края на 2018 г. са договорени общо 33 проекта (22 на институционални бенефициенти и 11 на структури на гражданското общество, работещи в съдебната система), от които 11 (4 на институционални бенефициенти и 7 на структури на гражданското общество) приключват към 31.12.2018 г. Бенефициенти по оста са ВСС, МП, ПРБ, НИП, Инспекторат към ВСС, Национално бюро за правна помощ и структури на гражданското общество, работещи в съдебната система. В края на 2018 г. са одобрени за финансиране нови 22 проекта на структури на гражданското общество, работещи в съдебната система, които ще се изпълняват през 2019-2020 г. Предстои сключване на договори.

През 2018 г. приключи проект на ПРБ „Въвеждане на електронното правосъдие в ПРБ чрез електронен документооборот, предоставяне на отворени данни и електронни услуги за КАО на гражданите и бизнеса“. Извършено е доразвитие на ЕИСПП и предоставяне на публичен достъп до информация на ядрото на системата, свързан с инициативата Open Data както и при предоставяне на КАО. Създадени са четири вътрешно-административни услуги (ТС „Актуални данни за НП“; ТС „Участие на лице в НП“; ТС „Събития по НП“; ТС „Престъпление отделено в ЕИСПП дело“) към ядрото и основни информационни обекти от стандартите на ЕИСПП в регистрите,

които са вписани, съгласно изискванията на Закона за електронно управление. Извършен е редизайн на УИС-2 в ПРБ с цел преминаване към използване на електронни документи в рамките на ПРБ и между ПРБ и др. държавни институции.

Всички проекти по процедури за директно предоставяне на БФП се удължиха поради забавяне в изпълнението им, като то навлезе в 2019 г., дори и в 2020 г.

❖ **Приоритетна ос 4 „Техническа помощ за управлението на ЕСИФ“**

По процедурата се изпълняват 5 бюджетни линии за осигуряване на средства за възнаграждения на хоризонталните структури. Също така е обезпечено изпълнението на функциите по ЕСИФ на ИА „ОСЕС“, НФ, ЦКЗ, АФКОС, Сертифициращия орган на средствата от европейските земеделски фондове и дирекция „Държавни помощи и реален сектор“ на МФ, като се изпълняват 6 бюджетни линии.

Изпълнява се договор с НСОРБ, който има за цел да допринесе за развитието на устойчив общински капацитет за повишаване качеството и успешната реализация на общински проекти по ЕСИФ.

Сключени са и 27 договора за предоставяне на БФП с бенефициенти 27-те общини, в които се намират областните информационни центрове. Помощта допринася за изпълнение на общите цели на Националната комуникационна стратегия за периода 2014-2020.

❖ **Приоритетна ос 5 „Техническа помощ“**

По процедура „Техническа помощ за ОПДУ“ се изпълнява:

- финансов план „Техническа помощ по ОПДУ за подготовка, изпълнение, наблюдение, контрол, информация и комуникация“ на стойност 9 064 300 лева за периода от 01.06.2015 г. до 31.01.2019 г.

- финансов план „Оценки и анализи по ОПДУ“ на стойност 2 189 198,80 лева за периода от 01.05.2016 г. до 31.12.2023 г.

5. По-важни решения, взети на Комитетите за наблюдение и евентуални извършени промени в нормативната база през 2018 г.

По време на осмото извънредно заседание на КН на ОПДУ, проведено на 12 април 2018 г., беше одобрено второто изменение на ОПДУ. То има четири основни фокуса: промяна в размера на финансирането на приоритетна ос 4 на ОПДУ поради прехвърляне на 1 764 706 евро към Програмата за подкрепа на структурните реформи на ЕС, прехвърляне на средства от резерва за изпълнение към основното разпределение по ПО 1, коригиране стойностите на финансовите индикатори по програмата и промяна

в индикатор О5-7 „Брой служители, чиито заплати се съфинансират от техническа помощ“.

По време на десетото редовно заседание на КН на ОПДУ, проведено на 16 ноември 2018 г., е одобрена ИГРП 2019, която включва 6 процедури. Изменена е и ИГРП 2018 като в нея са включени три нови процедури. Планът за оценка на ОПДУ също е одобрен.

6. Отчет на изпълнението на Индикативна годишна работна програма за 2018 г.

ИГРП 2018 е изменяна 3 пъти, поради необходимостта от включване на допълнителни процедури. Във финалния си вариант ИГРП 2018 г. съдържа 13 процедури. Обявени са 12 процедури на обща стойност 148 млн. лева. Към 31.12.2018г. четири процедури са с краен срок за подаване на проектни предложения през следващи година, а три от процедурите са в процес на оценка и предстои сключвана на договор за БФП през 2019 г.

7. Идентифицирани трудности и предприети мерки

- **за избягване на риска от загуба на средства и спазване на правилото n+3;**

Към 31.12.2018 г. в заявления за плащане към ЕК по ОПДУ бяха включени 45 240 733 евро (ЕС част) по Европейски социален фонд, с което се изпълнява целта по правилото за автоматично осовобждаване за 2018 г.

Приоритетна ос 1

Основният и най-важен проблем при изпълнението на проектите по приоритетната ос е възлагането на обществените поръчки. Проблемите са породени от трудностите при изготвянето на техническите задания и документацията за поръчките, след това провеждането на самите процедури и риска от оспорване на решенията на възложителя. Също така, необходимо е да продължи работата за укрепване на административния капацитет на бенефициентите за управлението на проектите.

По приоритетна ос 1 програмата финансира приоритетни проекти в областта на електронното управление, които са идентифицирани в съществуващите стратегически документи на национално ниво, в т.ч. Стратегията за развитие на електронното управление 2014-2020 г. (Стратегията) и Пътната карта към нея, както и приоритетни проекти, свързани с надграждане на хоризонталните и централни системи на електронното управление. В този смисъл, основният фактор, който възпрепятства

обявяването на по-голям брой процедури в областта на електронното управление през 2018 г., беше липсата на актуализация на етап 2 от Пътната карта към Стратегията.

Предприети мерки:

УО на ОПДУ е в непрекъсната комуникация с бенефициентите от най-ранен етап след сключване на договора за БФП. Текущо провежда срещи с бенефициентите за дискутиране на проблемите и трудностите при изпълнението на проектите. На провежданите обучения на бенефициентите се акцентира на изпълнението на дейностите по проекта, допустимостта на извършените разходи, често допусканите грешки при планиране и провеждане на процедури по ЗОП, както и на техническо отчитане на изпълнението на проектите в ИСУН. С оглед постигане на целите по правилото за автоматично освобождаване, ежесечно се изготвя анализ на проектите в изпълнение.

Приоритетна ос 2

- Процедурите, които се финансират по ПО 2 са основно по конкретни мерки и дейности от Пътната карта за изпълнение на Стратегията за развитие на държавната администрация (ПКСРДА). УО на ОПДУ забелязва известно забавяне в изпълнението на мерките по Специфична цел 2.2 „Подобряване на процесите по предоставяне на услуги“ и Специфична цел 4.3 „Политики за кариерно развитие“ от ПКСРДА, по които за водеща отговорна институция е посочена АМС и са със посочен срок за изпълнение 2018-2020 г. В процеса на подготовка на ИГРП 2019 г. УО на ОПДУ проведе срещи относно изпълнението на мерките по тези специфични цели. Идентифицирана е необходимост от допълнително време за уточняване на конкретните нужди на допустимите кандидати. В тази връзка, АМС подготвя параметрите на процедури за предоставяне на БФП като те ще бъдат включени в ИГРП за 2019 г. на покъсен етап.

- Като основен и приложим за почти всички проекти по оста проблем се откроява спазването на планираните дати за възлагане на обществени поръчки, както и продължителните производства, свързани с обжалването на решенията на възложителите. УО на ОПДУ е в непрекъсната комуникация с бенефициентите с цел оказване на съдействие и подкрепа в процеса на изпълнение на проектите.

Приоритетна ос 3

На проведени работни срещи с представители на МП и ВСС многократно е обсъждана идентифицираната необходимост от актуализиране на двете пътни карти след публикуването на Доклада на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно напредъка на България по механизма за сътрудничество и проверка. На

заседание на Съвета по прилагане на Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система към Министъра на правосъдието, праведно на 27 ноември 2018 г. беше взето решение за извършване на промени в Пътната карта към Актуализираната стратегия за продължаване на реформата в съдебната система. В тази връзка беше създадена работна група Предстои предложенията за изменения в Пътната карта да бъдат обсъдени и одобрени на заседание на Съвета.

Основните проблеми, които са идентифицирани от УО при изпълнение на проектите са забавяне в подготовката на тръжни документации и обявяване на обществените поръчки за избор на изпълнители по ЗОП. Това доведе до започване на същинското изпълнение на дейностите в края на 2018 г. и през 2019 г., поради което проектите са удължени до средата и края на 2019 г.

Предприети мерки:

УО извършва текущ мониторинг на изпълнението на проектите на месечна база, като актуализира прогнозите за верификация по подходящ начин. Започнатите през 2017 г. регулярни срещи с бенефициентите (главно МП и ВСС) се провеждаха и през 2018 г., като усилията бяха концентрирани върху проектите на МП, които са най-голям брой и с най-голям общ ресурс, спрямо всички останали бенефициенти. По отношение на проектите на институционалните бенефициенти, по които се очакват реални резултати, свързани с продължаване на реформите в съдебната система и въвеждане на е-правосъдие УО е изискал представяне на планове за действие със спешни мерки за навременно сключване на договори с изпълнители и същинско изпълнение на дейностите, както и планиране размера на очакваните разходи, които ще бъдат заявени за верификация до края на 2018 г. За да бъде осигурено постигането на индикатор „ОЗ-6 - Брой подкрепени електронни услуги на съдебната власт - 1 бр.“, бе извършван ежемесечен контрол върху напредъка по проекта на ПРБ.

- **за облекчаване на административните процедури с цел улеснение на бенефициентите;**

Мерки на етап кандидатстване:

В Насоките за кандидатстване, утвърдени за последните обявени процедури по ОПДУ се предвиждат следните условия, с оглед намаляване на административната тежест за кандидатите и техните партньори:

- ✓ Удостоверение за актуално състояние **не се изисква, когато данните в него са достъпни чрез публичен безплатен регистър;**

✓ В случай че е налице установена с нормативен акт и техническа възможност за УО да установи по служебен път липсата на обстоятелствата по чл. 25, ал. 2 от ЗУСЕСИФ и чл. 7, ал. 1, 4 и 5 от ПМС № 162/2016 г. не се изискват: Удостоверения от органите на ИА "Главна инспекция по труда" за наличието или липсата на обстоятелството по чл. 54, ал. 1, т. 6 от ЗОП; Удостоверения за наличието или липсата на задължения на кандидата/ партньора/ите за данъци и задължителни осигурителни вноски; Свидетелство/а за съдимост на законния/те представител/и на кандидатите партньорите (ако е приложимо). Всички декларации на етап кандидатстване са обединени в един документ. Наред с това е отпаднало изискването всички документи, които се прикачват към формуляра за кандидатстване да се подписват и с КЕП от законния представител на Кандидата или от оправомощеното лице. Изискването за подписване с електронен подпис се запазва единствено за изискващи подпис документи, които кандидатът е избрал да подпише само с електронен подпис.

Мерки на етап верификация и плащания

В утвърдените по последните процедури по ОПДУ Условия за изпълнение на проекти/финансови планове е премахнато изискването бенефициентът да представя за проверка цялата документация, свързана с проведена по проекта/финансовия план обществена поръчка за избор на изпълнител. Изискваните от УО документи се свеждат само до тези, чието публикуване в профила на купувача не е заложено като задължение за Възложителите в ЗОП.

8. Планирани дейности през 2019 г.

Съгласно одобрената от КН на ОПДУ ИГРП за 2019 г., процедурите, които предстои да бъдат обявени са:

- Обучения за служителите в администрацията, организирани от Дипломатическия институт към МВнР и НСОРБ на стойност 6 400 000 лева;
- Развиване на капацитета за внедряване и прилагане на Общата рамка за оценка (CAF) в администрациите на стойност 1 000 000 лева;
- Специализирани обучения за специализираната териториална администрация на стойност 10 000 000 лева;
- Ефективност на съдебния контрол и уеднаквяване на практиката на съдилищата на стойност 350 000 лева;

- Въвеждане на програмно бюджетиране в органите на съдебната власт на стойност 900 000 лева;

- Устойчиво повишаване на качеството на дейността на Националния институт на правосъдието и повишаване на компетентността на магистратите и съдебните служители чрез ефективно обучение на стойност 10 000 000 лева.

10. ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2014-2020 Г. (ПРСР)

1. Стратегически цели

В съответствие с целите на политиката на ЕС за развитие на селските райони, ПРСР 2014–2020 г. си поставя три цели:

- Повишаване на конкурентоспособността и балансирано развитие на селското и горското стопанство и преработваща промишленост;
- Опазване на екосистемите и устойчиво управление, използване на природните ресурси в земеделието, горското стопанство и хранителната промишленост, предотвратяване на климатичните промени и приспособяване към тях;
- Социално-икономическо развитие на селските райони, осигуряващо нови работни места, намаляване на бедността, социално включване и по-добро качество на живот.

2. Управляващ орган

Управляващ орган е Дирекция „Развитие на селските райони” в Министерството на земеделието, храните и горите, а Държавен фонд „Земеделие“ изпълнява ролята на Разплащателна агенция.

3. Приоритети

Програмата е структурирана около 5 тематични приоритета + 1 хоризонтален и 16 приоритетни области на политиката за развитие на селските райони:

- **Приоритет 1** (хоризонтален, допринася за трите цели): Стимулиране на трансфера на знания и иновациите в областта на селското и горското стопанство и селските райони;

- **Приоритет 2** (допринася за 1-ва цел): Повишаване на жизнеспособността на земеделските стопанства и конкурентоспособността на всички видове селскостопанска дейност във всички региони, и насърчаване на новаторските технологии в селското стопанство и устойчивото управление на горите – заделен бюджет в размер на 372 млн. евро/ 728 млн. лева публични средства (12,7% от всички средства);
- **Приоритет 3** (допринася за 1-ва цел): Насърчаване на организацията на хранителната верига, включително преработката и предлагането на пазара на селскостопански продукти, на хуманното отношение към животните и управлението на риска в селското стопанство – заделен бюджет в размер на 273 млн. евро/534 млн. лева публични средства (9,4% от всички средства);
- **Приоритет 4** (допринася за 2-ра цел): Възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, свързани със селското и горското стопанство – заделен бюджет в размер на 983 млн. евро/1 923 млн. лева публични средства (33,7% от всички средства);
- **Приоритет 5** (допринася за 2-ра цел): Насърчаване на ефективното използване на ресурсите и подпомагане на прехода към нисковъглеродна и устойчива на изменението на климата икономика в селското стопанство, сектора на храните и горското стопанство – заделен бюджет в размер на 430,6 млн. евро/842 млн. лева публични средства (14,8% от всички средства);
- **Приоритет 6** (допринася за 3-та цел): Насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическо развитие в селските райони – заделен бюджет в размер на 815,2 млн. евро/1 594 млн. лева публични средства (27,9% от всички средства по ПРСР);
- Техническа помощ – заделен бюджет в размер на 44,1 млн. евро/86 млн. лева публични средства (1,5% от всички средства по ПРСР).

4. Напредък по всяка от приоритетните оси

Тъй като ПРСР не е структурирана по модела на останалите оперативни програми, и подпомагането по една мярка може да бъде в рамките на няколко приоритета и фокус области, общият напредък по приоритети се отчита предимно на база постигане на показателите от Рамката на изпълнение, съгласно глава 7 на ПРСР 2014-2020.

По пети приоритет вниманието е насочено към индикатора „Брой на инвестиционните операции в енергоспестяването и енергийна ефективност”. Тъй като един проект може

да допринесе до повече от една фокус-област е прецизирана методиката за отнасяне на приноса на проектите по мярка 4, с цел постигане на индикатора. Извършва се внимателен анализ на одобрените проектни предложения по подмярка 4.1, по които не са извършвани междинни или окончателни плащания. Обследват се в детайли данните във всеки проект на ниво конкретни разходи. Все още тече оценка и на проектите, които биха могли да отговарят на изискванията и тълкуването на ЕК за „стартирала операция“.

Предприети са мерки и по ускоряване на изпълнението, като в договорите са включени клаузи, чрез които се стимулират бенефициентите по-бързо и своевременно да изпълняват проектите си. По отношение на финансовият индикатор се планира да бъде взето предвид и тълкуването на ЕК, според което за изчисляване на показателите за финансово изпълнение в годишния доклад за изпълнението през 2019 г. могат да бъдат отчетени заявките за плащане, подадени през 2019 г.

За изпълнение на Приоритет 6 е изработен План за действие с корективни мерки за постигане на приоритета.

От началото на 2018 г. Разплащателна агенция (РА) е ускорила обработката на процедурите по Закона за обществените поръчки - предварителна проверка и последващ контрол. Значително е ускорена и обработката на заявки за плащания.

С цел ускоряване изпълнението на проектите, в договорите за безвъзмездна финансова помощ с бенефициентите е предвидено задължение за стартиране изпълнението на проектите не по-късно от 6 месеца (за кандидати възложители по Закона за обществените поръчки) от момента на извършения последващ контрол от РА върху обществената поръчка за избор на изпълнител по проекта. От друга страна за бенефициентите, които вече са избрали изпълнител по договорите се изискват документи доказващи стартирането на дейностите (протоколи, фактури, плащания към изпълнител и др.), като по този начин се гарантира, че е стартирало изпълнението на проекта и РА има увереност, че се извършват реални дейности по същия.

Като част от стъпките по Плана за действие по инициатива на УО е разработено и прието от Министерския съвет постановление, с което се отпускат временни безлихвени заеми от централния бюджет на общините за финансиране на разходи за междинни и окончателни плащания по одобрени проекти.

Проведени са многократни срещи с бенефициентите, най-вече по мярка 7 (общини, читалища). Усилията са насочени основно към изпълнението на индикатор „Брой

операции, подпомогнати с цел подобряване на основни услуги и инфраструктура в селските райони”, по който допринасят проектите по мярка 7.

Приоритет 3 беше изпълнен благодарение на признатите организации на производители и положените от УО усилия за популяризиране на мярка 9 „Създаване на групи организации на производители”. Това доведе до одобрение и разплащанията в края на 2018 г. на проекти по мярката и изпълнение индикатора „Брой на земеделските стопанства, получаващи подпомагане по схеми за качество, за местни пазари/къси вериги на доставки и групи на производителите“.

С одобреното 4-то изменение на Програмата се прехвърлиха средства от подмярка 4.3 към подмярка 4.2 с цел да се компенсира недостига на финансови средства за постигане на заложената междинна стойност на индикатора „Брой операции подпомогнати по М4 „Инвестиции във физически активи“ за преработка и маркетинг на земеделска продукция. В резултат от предприетите мерки изпълнението на индикатора е над 65%.

5. По-важни решения, взети на комитета за наблюдение и извършени промени в ПРСР

През 2018 г. са проведени общо две присъствени заседания на Комитета по наблюдение на ПРСР, както следва:

28 февруари 2018 г. - Десето заседание на КН, на което бяха разгледани и одобрени критерии за подбор на проектни предложения по:

- Подмярка 16.1 „Подкрепа за сформирани и функциониране на оперативни групи в рамките на ЕПИ“ от мярка 16 „Сътрудничество“;
- Подмярка 6.4.1 "Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности" от мярка 6 “Развитие на стопанства и предприятия“.

11 декември 2018 г. – Единадесето заседание на КН, на което на което са обсъждани главно предложенията за 5 изменение на Програмата, а именно:

- промени в текста на мярка 1 „Трансфер на знания и действия за осведомяване“;
- промени в текста на подмярка 16.1 „Подкрепа за сформирани и функциониране на оперативни групи в рамките на ЕПИ за селскостопанска производителност и устойчивост“;

- промени в текста на ПРСР, свързани с изготвяне на методика, за определяне на опростени разходи;
- допълнение на Програмата с включване на текст на подмярка 4.3. „Подкрепа за инвестиции в инфраструктура, свързани с развитие, модернизация или адаптиране на земеделската и горска инфраструктура“;
- отразяване на резултати от преразглеждането на размера на подпомагане по мерки 10 „Агроекология и климат“, 11 „Биологично земеделие“, 12 „Плащания по „Натура 2000“ и Рамковата директива за водите“ след анализ и оценка на промяна в практиките по чл. 43 от Регламент 1307/2013;
- представяне на използвана методология при предефиниране на райони с природни ограничения, различни от планинските по мярка 13 „Плащания за райони с природни или други специфични ограничения“;
- изменения в текста на мярка 14 „Хуманно отношение към животните“;
- уравниване на финансовия план на ПРСР (2014-2020) по фокус - области;
- изменение в Глава 11 „План на показателите“ от ПРСР (2014-2020), свързано с корекция на стойностите на бюджетите на подмерки 19.1, 19.2 и 19.4 на мярка 19 „Водено от общностите местно развитие“;

Комитетът одобри и предложението за критерии за подбор на проектни предложения по подмярка 1.1 „Професионално обучение и придобиване на умения.

6. Отчет на изпълнението на Индикативната годишна работна програма (ИГРП) към 31 декември 2018 г.

В изпълнение на Индикативната годишна работна програма (ИГРП) за 2018 г. са стартирани приеми по 10 подмерки на стойност над 1,298 млрд. лева. Две от процедурите, които не бяха отворени до края на годината са предвидени в ИГРП за 2019 г. Това са процедурата за насърчаване на иновациите в селското стопанство, както и процедурата насочена към достъп до ширококолов интернет в селските райони.

7. Идентифицирани трудности и предприети мерки:

- **за избягване на риска от загуба на средства и спазване на правилото n+3**

Поради предприетите действия за своевременно договаряне на средства по отделните подмерки от програмата и тяхното разплащане, целта за разплащане в края на годината от ЕЗФРСР в размер на 502 807 341 евро / 983 390 597,50 лева е постигната

предварително. Към 31 декември 2018 г. са разплатени 1 143 605 864 лева средства от ЕЗФРСР. До края на 2018 г. са надплатени 300 млн. лева средства от ЕЗФРСР, които допринасят към изпълнението на правилото N+3 за 2019 г.

- **за облекчаване на административните процедури с цел улеснение на бенефициентите**

С влизането в сила на изменения в Закона за подпомагане на земеделските производители от началото на 2018 г. приемите по инвестиционните мерки по ПРСР се повреждат в съответствие със Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове. Промяната в Закона регламентира преминаване на инвестиционните мерки в ИСУН и изцяло електронно кандидатстване, което доведе до намаляване на административната тежест за кандидатите и бенефициентите и подобряване на публичността и прозрачността по Програмата. При преминаването от наредби към насоки отпаднаха и голяма част от изискуемите документи, които се набавят по служебен път. Предприетите мерки за облекчаване на административните процедури с цел улеснение на бенефициентите включват:

- Осъществяване на кореспонденцията и уведомленията във връзка с оценката на проектното предложение през ИСУН чрез електронния профил на кандидата;
- От кандидатите/бенефициентите не се изисква представяне на документи, когато обстоятелствата в тях са достъпни чрез публичен регистър или когато информацията или достъпът до нея се предоставя от компетентния орган на оценителната комисия по служебен път;
- Не се изисква представяне на документи, които вече са предоставени и срокът им на валидност не е изтекъл.

8. Планирани дейности през 2019 г.

През 2019 година са предвидени 9 процедури за прием на проектни предложения по инвестиционните мерки, които се провеждат в ИСУН.

Приемите се предвижда да бъдат по следните мерки и подмерки от ПРСР:

- Подмярка 1.1 „Професионално обучение и придобиване на умения“ – с предвиждана дата на обявяване на процедурата- м. май 2019 г.;

- Подмярка 4.3 „Инвестиции в инфраструктура“ – с предвиждана дата на обявяване на процедурата- м. май 2019 г.;
- Подмярка 6.3 "Стартова помощ за развитието на малки стопанства“ – с предвиждана дата на обявяване на процедурата- м. май 2019 г.;
- Подмярка 7.6 „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и на културното и природното наследство на селата“ – с предвиждана дата на обявяване на процедурата- м. юни 2019 г.;
- Подмярка 16.4. Подкрепа за хоризонтално и вертикално сътрудничество между участниците във веригата на доставки. – с предвиждана дата на обявяване на процедурата- м. септември 2019 г.;
- Подмярка 19.1 „Помощ за подготвителни дейности“ – с предвиждана дата на обявяване на процедурата- м. ноември 2019 г.;
- Подмярка 19.3 „Подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество на местни инициативни групи“ – с предвиждана дата на обявяване на процедурата- м. август 2019 г.;

В допълнение са предвидени и приеми на заявления за подпомагане по мерки 10 „Агроекология и климат“, 11 „Биологично земеделие“, 12 „Плащания по „Натура 2000“ и Рамковата директива за водите“, 13 „Плащания за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения“ и 14 „Хуманно отношение към животните“ от ПРСР 2014 – 2020 г. не се включват в ИГРП за 2019 г..

Индикативната годишна работна програма е одобрена на заседание на КН, проведено на 11 декември 2018 г.

11. ПРОГРАМА ЗА МОРСКО ДЕЛО И РИБАРСТВО 2014-2020 Г. (ПМДР)

1. Стратегически и специфични цели

- Подобряване на конкурентоспособността и жизнеспособността на рибарските предприятия, включително малките и вътрешния флот.
- Опазване и възстановяване на водното биологично разнообразие и на водните екосистеми

- Осигуряване на равновесие между риболовния капацитет и наличните възможности за риболов чрез окончателно преустановяване на риболовните дейности.
- Подобряване на конкурентоспособността и жизнеспособността на предприятията в сектора на аквакултурите, включително подобряване на безопасността и условията на труд, по-специално на МСП; предоставяне на подпомагане за засилването на технологичното развитие, иновациите и трансфера на знания.
- Опазване и възстановяване на водното биологично разнообразие и подобряване на екосистемите; насърчаване на аквакултури, характеризиращи се с високо равнище на опазване на околната среда и популяризиране на здравето на животните и хуманното отношение към тях, както и на общественото здраве и безопасност, чрез предоставянето на екологични услуги от стопанствата в зони от Natura 2000.
- Подобряване на пазарната организация за продуктите от риболов и аквакултури посредством създаването на ОП⁸ и изпълнение на техните производствени и пазарни проекти; насърчаване на инвестициите в секторите на преработването и предлагането на пазара посредством създаването и модернизирането на преработвателни предприятия.

2. Управляващ орган

Дирекция "Морско дело и рибарство" изпълнява функциите на Управляващ орган на Програмата за морско дело и рибарство 2014 – 2020 г. (ПМДР).

3. Приоритети

Приоритет на Съюза 1 – **„Насърчаване на устойчиво в екологично отношение, иновативно, конкурентоспособно и основано на знания рибарство, характеризиращо се с ефективно използване на ресурсите“**

Приоритет на Съюза 2 – **„Насърчаване на устойчиви в екологично отношение, характеризиращи се с ефективно използване на ресурсите, иновативни, конкурентоспособни и основани на знания аквакултури“**

Приоритет на Съюза 3 – **„Насърчаване на изпълнението на ОПОР“**

⁸ Организации на производителите

Приоритет на Съюза 4 – „Повишаване на заетостта и териториалното сближаване“

Приоритет на Съюза 5 – „Насърчаване на предлагането на пазара и преработването“

Приоритет на Съюза 6 – „Насърчаване на изпълнението на ИМП“

Приоритет на Съюза 7 – Техническа помощ

4. Напредък по всяка приоритетна ос

- ❖ **Приоритетна ос 1** *“Насърчаване на устойчиво в екологично отношение, иновативно, конкурентоспособно и основано на знания рибарство, характеризиращо се с ефективно използване на ресурсите”*: Сключени са 13 договора по 4 мерки на обща стойност 9 637 979,96 лева. Платени и сертифицирани са 990 472,44 лева.
- Мярка 1.1 „Диверсификация и нови форми на доход“: Договорен е един проект на стойност 110 404,50 лева. Няма изплатени средства.
- Мярка 1.3 „Окончателно преустановяване на риболовните дейности“: Сключени са 8 договора на стойност 484 567 лева и са изплатени 483 173,09 лева.
- Мярка 1.7. „Добавена стойност, качество на продуктите и използване на нежелания улов“: “: Сключени са 2 договора на стойност 245 383,46 лева. Няма платени средства.
- Мярка 1.8. „Рибарски пристанища, кейове за разтоварване, рибни борси и покрити лодкостоянки“: Сключени са 2 договора на стойност 8 797 625 лева. Изплатени - 507 299,35 лева.
- ❖ **Приоритетна ос 2**: *„Насърчаване на устойчиви в екологично отношение, иновативни, конкурентоспособни и основани на знания аквакултури, характеризиращи се с ефективно използване на ресурсите”*: Сключени са 56 договора по 2 мерки на обща стойност 25 188 073,35 лева. Платени и сертифицирани са 1 759 228,25 лева.

- Мярка 2.2. „Продуктивни инвестиции в аквакултура“: Сключени са 47 договора на обща стойност 19 652 397,11 лева. Платени са 1 759 228,25 лева.
- Мярка 2.3. „Насърчаване на нови производители на аквакултури, развиващи устойчиви аквакултури“: Сключени са 9 договора на обща стойност 5 535 676,24 лева. Няма платени средства.
- ❖ **Приоритетна ос 3: „Насърчаване на изпълнението на Общата политика в областта на рибарството (ОПОР)“:** Сключени са 19 договора по 2 мерки на обща стойност 11 886 577,78 лева. Платени и сертифицирани са 4 363 061,15 лева.
- Мярка 3.1. „Контрол и изпълнение“: Сключени са 17 договора на обща стойност 8 493 209,74 лева. Платени са 2 076 410,68 лева.
- Мярка 3.2. „Събиране на данни“: Сключени са 2 договора на обща стойност 3 393 368,04 лева. Платени са 2 286 650,47 лева.
- ❖ **Приоритетна ос 4 „Повишаване на заетостта и териториалното сближаване“:** Сключени са 22 договора по 2 мерки на обща стойност 31 940 371 лева. Платени и сертифицирани са 1 104 232,44 лева.
- Мярка 4.1. „Подготвителна помощ за стратегии за ВОМР“: Сключени са 14 договора на обща стойност 647 091 лева. Платени са 467 967,75 лева.
- Мярка 4.2. „Изпълнение на стратегиите за ВОМР“: Сключени са договори с 8 МИРГ на обща стойност 31 293 280 лева. Платени са 636 264,69 лева.
- ❖ **Приоритетна ос 5 „Насърчаване на предлагането на пазара и преработването“:** Сключени са 12 договора по 1 мярка на стойност 7 750 380,18 лева. Платени и сертифицирани са 3 201 796,88 лева.
- **Мярка 5.4. „Преработване на продуктите от риболов и аквакултури“:** Сключени са 12 договора на стойност 7 750 380,18 лева. Платени - 3 201 796,88 лева.

❖ **Приоритетна ос 6 „Интегрирана морска политика” (ИМП):** Обявен е прием по 1 мярка. Няма сключени договори

- Мярка 6.3 „Насърчаване на изпълнението на ИМП“: постъпили са 2 проектни предложения с бюджет 926 205 лева. Няма сключени договори.

Техническа помощ: Сключени са 6 договора на стойност 6 130 620,29 лева.

Разплатени и сертифицирани са 2 167 315,78 лева.

5. По-важни решения, взети на Комитетите по наблюдение на ПМДР

- Одобрение на критерии по всички 45 мерки по Стратегиите за „Водено от общностите местно развитие”(ВОМР);
- С решение на КН от 26.10.2018 г. е представено предложение за изменение на програмата за одобрение от ЕК. То включва предложения за: промени във Финансовия план и показателите за Програмата с цел осигуряване на достатъчно средства за финансиране на проекти по мерките по ПМДР, към които има голям интерес; промени в някои показатели на индикаторите в рамката за изпълнение на програмата; включване на Методология за изчисляване на компенсациите по мярка 2.5 „Аквакултури, осигуряващи екологични услуги“; увеличение на размера на авансовите плащания към МИРГ от 30 на 50%. от стойността на годишното плащане на текущите разходи.
- Одобрение на Методология за изчисляване на компенсациите по мярка 2.5. „Аквакултури, осигуряващи екологични услуги“ по ПМДР;
- Одобряване на изменение на критериите по мерки по ПМДР.

6. Отчет на изпълнението на Индикативната годишна работна програма (ИГРП) към 31 декември 2018 г.

Съгласно одобрената и допълнена с решение от КН от 07.06.2018 г. ИГРП, през 2018 г. бе предвидено обявяването на 14 процедури по 4 от 6-те приоритета на ЕС (1,2,5 и 6). Всички процедури са обявени. Обявени са и 3 процедури от ИГРП 2017 г. - по приоритети 3 и 4, с което се обхващат всички приоритети на ЕС.

Обявени процедури по ИГРП 2018 г.:

- **Приоритет 1 на ЕС:** „Насърчаване на устойчиво в екологично отношение, иновативно, конкурентоспособно и основано на знания рибарство, характеризиращо се с ефективно използване на ресурсите“ – Обявени са приеми по 4 мерки с общ бюджет – 30,2 млн. лева БФП.
- **Приоритет 2** „Насърчаване на устойчиви в екологично отношение, иновативни, конкурентоспособни и основани на знания аквакултури, характеризиращи се с ефективно използване на ресурсите“. Обявени са приеми по 5 мерки с общ бюджет – 46,5 млн. лева БФП.
- **Приоритет 5** „Насърчаване предлагането на пазара и преработването“. Обявени са приеми по 3 мерки с общ бюджет от 12,9 млн. лева БФП.
- **Приоритет 6** „Интегрирана морска политика“ Обявени са приеми по 2 мерки с общ бюджет от 4,8 млн. лева БФП.

Процедури по ИГРП 2017 г., обявени през 2018 г.

- **Приоритет на ЕС 3** „Насърчаване на изпълнението на ОПОР“. Обявени са приеми по 2 мерки с общ бюджет 19,5 млн. лева БФП.
- **Приоритет на ЕС 4** „Повишаване на заетостта и териториалното сближаване“. Обявен е прием по Мярка 4.2 Изпълнение стратегиите за ВОМР с бюджет 34,2 млн. лева. БФП.

7. Идентифицирани трудности и предприети мерки

- **Риск от загуба на средства и спазване правилото n+3**

С подадените до края на 2018 г. доклади за сертификация и заявление по чл. 87 от Регламент 1303/2013 към ЕК бе изпълнена целта по правилото за автоматично освобождаване за 2018 г. по програмата.

- **Предприети действия от УО на ПМДР за възможно най-добро изпълнение на Рамката за изпълнение:**

Открити са приеми почти по всички мерки по Програмата, включително по два приема по мерки 1.7, 1.8, 2.2 сектор „Малки проекти“, 2.2 сектор „Големи проекти“ и 5.4;

- Използвани са всички нормативни възможности за намаляване сроковете за прием на проектни предложения по различните мерки за подпомагане;
- Предложена е промяна на ПМДР с оглед финансиране на още 2 МИРГ от резервния списък с одобрени проекти;

- Извършени са законодателни и нормативни промени във връзка с реда за признаване на организации на производители и одобрение на планове за производство и предлагане на пазара във връзка с откриване на мерки 5.1 и 5.3.
- Разширен е обхватът на лицата, които могат да кандидатстват по съответната мярка и улесняване на възможностите за кандидатстване;
- Увеличен е броят на междинните плащания;
- Съкратени са сроковете за оценка на проекти, за осъществяване на последващ контрол и за обработка на искания за плащане;
- Осъществявана е непрекъсната комуникация с бенефициентите и им е оказвана методическа помощ. По проекти, по които бенефициентите не са предвидили междинни плащания, са предприети действия за анексиране на договорите с оглед осигуряване на възможност за подаване на искания за междинни плащания преди края на 2018 г.;
- Проведени са индивидуални срещи и разговори с всеки бенефициент с цел да се ускори изпълнението по проектите, избора на изпълнители, извършването на последващ контрол, подаване на искания за плащане и съответно плащанията по договорите;
- Предприети са действия за използване на възможностите за сертифициране на разходи за платени от бенефициентите аванси към изпълнителите по договори в случаите, когато в сключения договор с изпълнител е предвидено авансово плащане и от изпълнителя е предоставена фактура или друг счетоводен документ с еквивалентна доказателствена стойност за извършения разход.
- Предприети са действия за укрепване на административния капацитет:
 - увеличен е щатният състав на дирекцията с 10%. и са назначени са служители със сериозен опит в изпълнението на оперативни програми;
 - обявени са конкурси за незаетите щатни бройки;
 - въведено е профилиране и специализиране на функциите в УО на база на създадени са екипи от служители в дирекцията

8. Планирани дейности през 2019 г.

Планира се откриване на приеми по общо 12 мерки по Програмата с общ бюджет **36,55 млн. лева. (16,5% от бюджета на ПМДР)**. Ще бъдат отворени за прием и почти всички мерки на МИРГ на обща стойност 21,90 млн. лева.

- Приоритет 1: „Насърчаване на устойчиво в екологично отношение, иновативно, конкурентоспособно и основано на знания рибарство, характеризиращо се с ефективно използване на ресурсите“ – 10,9 млн. лева. (5 мерки)
- Приоритет 2 „Насърчаване на устойчиви в екологично отношение, иновативни, конкурентоспособни и основани на знания аквакултури, характеризиращи се с ефективно използване на ресурсите” – 20,6 млн. лева. (4 мерки)
- Приоритет 6 „Интегрирана морска политика” – 5,04 млн. лева. (3 мерки)

Освен приеми по посочените по-горе мерки се предвижда обявяване и на още 3 процедури с остатъчните бюджети по мерки: Мярка 2.2. Продуктивни инвестиции в аквакултурите, сектор „Големи проекти“; Мярка 5.4. Преработване на продуктите от риболов и аквакултури; Мярка 5.3. Мерки за предлагане на пазара.

12. ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ЗА ХРАНИ И/ИЛИ ОСНОВНО МАТЕРИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ ОТ ФОНДА ЗА ЕВРОПЕЙСКО ПОДПОМАГАНЕ НА НАЙ-НУЖДАЕЩИТЕ СЕ ЛИЦА В БЪЛГАРИЯ ЗА ПЕРИОДА 2014-2020 Г. (ОПХ ФЕПНЛ)

1. Стратегически цели

Мерките по ОПХ са насочени към хората, които живеят в най-висока степен на бедност и социална изолация. Целта е до края на програмния период (2020 година) броят на живеещите в бедност българи да бъде намален с 260 хил. души. По програмата могат да бъдат подпомогани и лица и семейства, инцидентно пострадали от бедствия и аварии при форсмажорни обстоятелства, които са получили еднократна помощ по реда на Закона за социално подпомагане.

2. Управляващ орган

За Управляващ орган на програмата е определена Агенцията за социално подпомагане към Министерството на труда и социалната политика.

3. Приоритети

Оперативната програма има 4 Приоритетни оси (ПО):

ПО 1 – „Закупуване на хранителни продукти“

ПО 2 – „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти“

ПО 3 – „Осигуряване на топъл обяд“

ПО 4 – Техническа помощ

4. Реализиран напредък

❖ *Операция Тип 1 „Закупуване на хранителни продукти“*

Операцията се реализира чрез процедура за директно предоставяне на БФП – Агенция за социално подпомагане чрез отдел „Търгове“ реализира обществена поръчка за закупуване на хранителни продукти по реда на ЗОП. Съдържанието на пакетите се съгласува от Министерство на здравеопазването, като се отчита и мнението на крайните получатели на помощта. Закупените хранителни продукти се доставят от избраните изпълнители в складовете на партньорска организация за раздаването им на представителите на целевите групи.

• **Напредък по Операция тип 1 „Закупуване на хранителни продукти – 2016“**

Операцията е приключила през 2018 г. Общият брой на сключените договори е за 17 хранителни продукти на стойност приблизително 40 млн лева с ДДС.

• **Напредък по Операция тип 1 „Закупуване на хранителни продукти 2017-2019“**

Одобрено е със заповед директно предоставяне на БФП в размер на приблизително 50 млн. лева и срок на изпълнение до 31.12.2019 г. за ежегодно закупуване и доставка на хранителни продукти за най-малко 250 000 лица от целевите групи средногодишно в рамките на тригодишен период на изпълнение: 2017-2019 г.

❖ *Операция тип 2 „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти“*

Операцията се реализира чрез процедура за подбор на партньорска организация, която да раздава закупените по Операция тип 1 хранителни продукти на лицата от целевите групи, в съчетание със съпътстващи мерки за информиране и консултиране на представителите на целевите групи за възможностите им за социално включване, както и за получаване на обратна връзка от крайните потребители за удовлетвореността от предоставената помощ.

• **Напредък по Операция тип 2 „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти – 2016“**

Операцията приключи през 2018 г. със завършване изпълнението на договора за БФП с избраната партньорска организация – Сдружение „Български червен кръст“,

на стойност около 5 млн. лева. През 2018 г. е реализиран втори транш на предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти на 265 201 лица и семейства от основната целева група в периода от 12.03.2018 г. до 11.05.2018 г. в 309 пункта на БЧК. Нераздадените и неразпределени хранителни продукти от втори транш се раздадоха в периода от 23.05.2018 г. до 08.06.2018 г. Бяха обхванати 18 743 лица и семейства от допълнителните целеви групи. Партньорската организация БЧК представи заключителен доклад, в който са отчетени общо 330 873 лица като физически получатели на помощта от основната и допълнителните целеви групи.

УО предприе мерки за идентифициране на реалния брой лица, до които достига помощта по програмата. Разработен е „Механизъм за идентифициране и отчитане на най-нуждаещите се лица - целева група по Операция тип 2 „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти“ на ОПХ ФЕПНЛ“. Преброяват се и членовете на семействата на физическите получатели на помощта, тъй като пакетите съдържат основни хранителни продукти, които се влагат за приготвяне на храна за цялото семейство. В резултат е отчетено, че предоставените пакети с храни по ОПХ са достигнали до 579 289 лица.

- **Напредък по Операция тип 2 „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти 2017-2019“**

На 17.04.2018 г. е обявена процедура за предоставяне на БФП чрез подбор за раздаване на хранителните продукти, които се закупуват по Операция тип 1 „Закупуване на хранителни продукти - 2017-2019“. На 21.06.2018 г. е сключен договор с БЧК на стойност около 5 млн лева. Предоставянето на индивидуалните пакети с хранителни продукти стартира на 06.12.2018 г. Процесът ще продължи съгласно предварително изготвен график от партньорската организация. Помощта е предназначена за над 298 000 лица и семейства от основната целева група.

- ❖ **Операция тип 3 „Осигуряване на топъл обяд 2016-2020“**

Съгласно ОПХ, операцията се реализира в условията на допълняемост с действащата Национална програма за подпомагане на обществените трапезарии, финансирана със средства от държавния бюджет чрез фонд „Социална закрила“.

Операция тип 3 се реализира чрез процедура на директно предоставяне на БФП с допустими кандидати са общини и райони на общини. Отворена е за кандидатстване до 31.01.2019 г., като дейностите по нея е предвидено да се изпълняват до 30.04.2020 г.

От обявяването на операцията до 31.12.2018 г. са сключени общо 223 договора, а топъл обяд се предоставя на 50 914 потребители от основните целеви групи в 276 трапезарии.

Успоредно с предоставянето на топъл обяд на потребителите се оказва подкрепа и чрез предоставянето на съпътстващи мерки. През 2018 г. се отчита значителен ръст на обхванатите лица, разширен обхват и многообразие на реално изпълняваните съпътстващи мерки, фокусирани върху специфичните потребности, както на конкретните целеви групи, така и на индивидуалната необходимост от подкрепа.

❖ **Операция тип 4 „Техническа помощ“**

От стартиране на операцията до момента са утвърдени общо 4 финансови плана, като два от тях са приключили.

1. По-важни решения, взети на Комитетите за наблюдение и евентуални извършени промени

Съгласно регламент (ЕС) № 223/2014, по ОПХ не е сформиран Комитет за наблюдение, а същевременно се провежда Годишна среща за напредъка. За 2018 г. Годишната среща беше проведена на 13 септември 2018 г. и присъстваха представители на Европейската комисия, заинтересовани страни и представители на партньорските организации – общини и БЧК. Представителите на ЕК изразиха задоволство от постигнатите резултати от изпълнението на ОПХ.

2. Идентифицирани трудности и предприети мерки

- **за избягване на риска от загуба на средства и спазване на правилото $n+2/n+3$**

Прагът за избягване на риска от загуба на средства към 31.12.2018 г. е в размер на 65 530 320,93 лева като той беше преизпълнен още към 31.08.2018 г. със сертификацията на 106 483 654,16 лева,.

- **за облекчаване на административните процедури с цел улеснение на бенефициентите**

По Операция тип 2 “ Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти 2017-2019“ с цел намаляване на административната и финансова тежест за партньорската организация, произтичащи от необходимостта да се поддържат складове в периоди, в които няма готовност за доставка на хранителни продукти, изборът на партньор се осъществи непосредствено преди сключване на договори с избраните

изпълнителни по обществената поръчка за закупуване на хранителни продукти за 2017 г.

По Операция тип 3 „Осигуряване на топъл обяд 2016-2020“ УО предприе редица мерки, за да направи условията по операцията по-благоприятни за общините, с цел да се обхванат по-голям брой нуждаещи се лица. Въведоха се опростени правила за отчитане на договорите и се увеличи стойността на разхода за единица продукт. Сключиха се дългосрочни договори, без да се налага общините да кандидатстват ежегодно за дейността, както беше предвидено първоначално. Параметрите на всеки сключен договор могат да бъдат променяни, когато измененията засягат увеличаване на броя на лицата от целевата група и респективно увеличаване на стойността на безвъзмездната финансова помощ. Всички тези предприети мерки доведоха до очаквани резултати – разшири се териториалният обхват на услугата и се постигна обхващане на по-голям брой лица от целевите групи, за които топлата и разнообразна храна е значима, а в не малко случаи е и единствена помощ.

3. Планирани дейности през 2019 г.

- ❖ Обявяване на операциите, които ще се реализират през 2020 г.

Към края на 2018 г. са програмирани 93,54% от финансовия ресурс на оперативната програма. Останалият свободен и непрограмиран финансов ресурс, който възлиза на малко над 15,5 млн. лева, е предвиден за закупуване и предоставяне на хранителни продукти за 2020 г. В тази връзка през 2019 г. е планирано обявяването на Операция тип 1 „Закупуване на хранителни продукти 2020“. Съобразно процеса, Операция тип 2 „Предоставяне на индивидуални пакети хранителни продукти 2020“ ще бъде обявена непосредствено преди финализиране на обществената поръчка по Операция тип 1.

С описаните планирани действия, финансовият ресурс по ОПХ ще бъде програмиран и договорен на 100%, а всички реализирани икономии по действащите операции биха могли да бъдат пренасочени за обезпечаване удължаването на действащи договори по операция тип 3 „Осигуряване на топъл обяд 2016-2020“, по която е предвидено дейностите да приключат до 30.04.2020 г.

- ❖ Оценка на качеството на Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане

През месец септември 2018 г. е обявена обществена поръчка за избор на външен изпълнител за извършването на оценка на качеството на оперативната

програма. Очаква се работата на комисията за избор на изпълнител да приключи до края на месец март 2019 г. УО очаква като резултат от оценката да бъдат формулирани и препоръки за прилагане на подходящи мерки за оптимизиране на ефективността, ефикасността, релевантността и съгласуваността на Оперативна програма за храни и/или основно материално подпомагане, които биха могли да подпомогнат процеса на програмиране на мерки през следващия програмен период.

13. ПРОГРАМИ В РАМКИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ТЕРИТОРИАЛНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

През програмен период 2014-2020 г. Република България участва в общо 12 програми на Европейския съюз (ЕС) за териториално сътрудничество по различните компоненти (трансгранично, транснационално и междурегионално сътрудничество).

В съответствие с Решение № 156/21.03.2014 г. на Министерския съвет за определяне на органи за управление, контрол, одит и изпълнение на програмите на Европейския съюз за териториално сътрудничество, в които Република България участва за периода 2014 – 2020 г., Дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ изпълнява функциите на Управляващ орган по програмите за трансгранично сътрудничество по външните граници на ЕС (със Сърбия, Турция и Македония), а за останалите програми е определена за Национален орган и Национално звено за контакт.

1. Програма за трансгранично сътрудничество България – Сърбия 2014-2020

❖ Общ реализиран напредък по програмата към 31.12.2018 г.

Общият бюджет на програмата е **34 102 256 евро (66 698 215 лв.)**.

На 17 август 2015 г. беше публикувана първата покана за подаване на проектни предложения, като до крайния срок – 18 януари 2016 г. бяха получени 388 проекта. На 15.07.2016 г. Сключени са 39 договора за субсидия на обща стойност 18 499 165 евро.

Чрез тях се очаква да бъдат напълно изпълнени 7 и частично изпълнени 12 от общо 23 индикатора за продукт на програмата.

Втората покана за набиране на проектни предложения, публикувана на 22 януари 2018 г. с краен срок за подаване на проектни предложения 23 април 2018 г., кандидатстването за първи път се извърши изцяло електронно, като бяха подадени общо 235 проектни предложения. На заседание на съвместния комитет за наблюдение

по програмата от 26 ноември 2018 г. 41 проекта бяха одобрени за финансиране на обща стойност 12 712 316 евро.

Планирани дейности до края на 2019 г.

Към момента се извършват предоговорни процеси, като договорите за субсидия се очаква да бъдат подписани до края на май 2019 г.

През 2019 ще стартира процеса на програмиране чрез сформирани на съвместни работни групи и провеждане на регионални дискусии (фокус групи). Предмет на дискусия с партниращите държави е възможността за частично прилагане на стратегически подход при подготовката и изпълнението на бъдещата програма, което да допринесе за по-тясното ѝ обвързване с политиката за регионално развитие, основаваща се на принципа „нужди на региона – постигнати резултати“.

2. Програма за трансгранично сътрудничество България – Турция 2014-2020

❖ Общ реализиран напредък по програмата към 31.12.2018 г.

Общият бюджет на програмата е **29 642 896 евро (57 976 465 лв.)**.

На 16 ноември 2015 г. е публикувана първата покана за подаване на предложения с краен срок – 16 март 2016 г. Към тази дата са получени 195 проекта. Общо 43 проекта бяха одобрени за сключване на договори за субсидия на обща стойност 9 992 285 евро. Чрез тези проекти се очаква да бъдат изпълнени напълно 13 от общо 21 индикатора на програмата.

Втората покана за набиране на проектни предложения е обявена на 10 януари 2018 г. с краен срок за подаване на проектни предложения 11 април 2018 г. бяха получени 130 проектни предложения в рамките на установения срок. С решение на Съвместния комитет за наблюдение по програмата от 13.12.2018 г. 42 проекта са одобрени за финансиране на обща стойност 12 839 665 евро.

• Планирани дейности до края на 2019 г.

Предоговорни процедури със 71 проекта – 42 проекта предложените за финансиране и 29 проекта от резервния списък, ще бъдат извършени в периода февруари – април 2019, като договорите за субсидия ще се сключат до края на май 2019 г.

Стартирането на процеса на програмиране през 2019 г. предвижда сформирани на съвместни работни групи и провеждането на регионални дискусии. Предмет на дискусия с партниращите държави е възможността за частично прилагане на

стратегически подход при подготовката и изпълнението на бъдещата програма, което да допринесе за по-тясното ѝ обвързване с политиката за регионално развитие, основаваща се на принципа „нужди на региона – постигнати резултати“.

3. Програма за трансгранично сътрудничество България – Македония 2014-2020

❖ Общ реализиран напредък по програмата към 31.12.2018 г. и напредък по приоритетни оси

Общият бюджет на програмата е **19 461 690 евро (38 063 757 лв.)**.

Първата покана за подаване на предложения е обявена на 23 септември 2015 г. с краен срок – 25 януари 2016 г. Към тази дата са получени 213 проекта. Към 10.10.2017 г. са сключени 48 договора за субсидия на обща стойност 10 335 473 евро, като към края на 2018 г. всички проекти успешно са приключили своето изпълнение.

Втората покана за набиране на проектни предложения бе обявена на 9.02.2018 г. с краен срок за подаване – 11 май 2019 г., в рамките на който, чрез електронната система бяха получени 162 проектни предложения. Съвместният комитет за наблюдение по програмата одобри за финансиране 17 проекта на обща стойност 5 500 824 евро.

• Планирани дейности през 2019 г.

Преддоговорните процедури с одобрените за финансиране 17 проекта ще бъдат извършени в периода март – април 2019, като договорите за субсидия се очаква да бъдат сключени до края на май 2019 г.

Процесът на програмиране ще стартира през 2019 г. чрез сформирание на съвместни работни групи и провеждане на регионални дискусии (фокус групи). Предмет на дискусия с партниращите държави е възможността за частично прилагане на стратегически подход при подготовката и изпълнението на бъдещата програма, което да допринесе за по-тясното ѝ обвързване с политиката за регионално развитие, основаваща се на принципа „нужди на региона – постигнати резултати“.

Финансово изпълнение към 31.12.2018 г. в лева

Програма	Приоритетна ос	Общ бюджет	Сключени договори	Обща стойност на договорите	Общо плащания *	% на плащанията спрямо бюджета на програмата	Сертифицирани средства от ЕК
България - Сърбия	ПО 1	23 344 376	15	14 542 811	8 445 202	36%	6 876 455
	ПО 2	16 674 556	12	8 918 299	6 348 200	38%	5 564 549
	ПО 3	20 009 463	12	12 720 114	7 183 255	36%	5 665 084
	ПО 4	6 669 820	4	3 490 926	1 169 778	18%	637 722
Общо		66 698 215	43	39 672 150	23 146 435	35%	18 743 810
България - Турция	ПО 1	26 089 409	16	10 634 875	5 514 494	21%	3 728 754
	ПО 2	26 089 409	27	8 908 336	5 853 784	22%	4 526 606
	ПО 3	5 797 647	4	3 265 575	1 494 933	26%	992 123
Общо		57 976 465	47	22 808 786	12 863 211	22%	9 247 483
България - Македония	ПО 1	13 322 316	14	7 558 952	5 809 335	44%	4 670 733
	ПО 2	15 225 503	17	9 207 320	6 078 591	40%	4 941 586
	ПО 3	5 709 563	17	3 448 155	3 165 120	55%	2 962 538
	ПО 4	3 806 376	4	2 280 356	899 727	24%	679 668
Общо		38 063 757	52	22 494 783	15 952 773	42%	13 254 525

*В т.ч. авансови, междинни и финални

4. Програма за трансгранично сътрудничество Румъния - България 2014-2020

❖ Общ реализиран напредък по програмата към 31.12.2018 г.

Общият бюджет на програмата е 258 504 125 евро.

Обявени общо три покани за проектни предложения, в рамките на които са одобрени за финансиране и сключени 156 договора за субсидия на обща стойност 228 281 606 евро.

Към настоящия момент в изпълнение са 113 проекта на обща стойност от 191.992.784 евро, като 42 проекта на обща стойност от 34 991 398 евро приключиха успешно своето изпълнение.

Финансов напредък: За периода от началото на изпълнение на програмата до 31.12.2018 г. са извършени плащания по сключени договори за национално съфинансиране, в общ размер от 15 745 774 лв.

Планирани дейности през 2019 г.

- Верификация на разходите на български партньори в одобрени за финансиране проекти;
- Финализиране на проекти по Първа и Втора покана и извършване на финални плащания по договори за национално съфинансиране и авансови плащания по Трета покана;
- Сключване на договори за национално съфинансиране с български партньори в одобрени за финансиране проекти по Трета покана;
- Стартиране на процеса на програмиране за периода 2021-2027 г.

5. Програма за трансгранично сътрудничество Гърция - България 2014-2020

❖ Общ реализиран напредък по програмата към 31.12.2018 г. и напредък по приоритетни оси

Общият бюджет на програмата е 130 262 833 евро .

По Първа покана се изпълнява стратегически проект „CrossBo“ с водещ партньор от гръцка страна – Егнатия Одос и български партньори – Агенция Пътна инфраструктура и Областна администрация-Смолян. Общата стойност на проекта възлиза на 38 802 558 евро, като в рамките на изпълнението му ще се реализират следните подобекти:

- Изграждане на нов път от Димарио, Гърция до българо-гръцката граница;
- Изграждане на нов трансграничен преход Рудозем-Ксанти;
- Реконструкция на участък от републикански път II-86 – Средногорци - Рудозем и околоръстен път на Рудозем;
- Реконструкция на участък от републикански път II-59 – Момчилград – Ивайловград

Строителните работи по всички пътни отсечки са стартирали, като се очаква в началото на 2019 г. да бъде обявена обществена поръчка за избор на изпълнител на СМР на ГКПП Рудозем-Ксанти.

По Втора покана са одобрени за финансиране 49 проекта на обща стойност около 42 млн. евро (с участието на 97 български партньора), като към настоящия момент всички договори за субсидия са подписани. В процес е подписването на договорите за субсидия с останалите 14 проекта от резервния списък.

В рамките на Трета покана се изпълнява стратегически проект FLOOD PROTECTION, насочен към справяне с риска от наводнения в трансграничния регион - структурни мерки (изграждане на нови, поддръжка и преустройство на съществуващи и компрометирани защитни съоръжения) и неструктурни мерки (премахване на паднали и с опасност да паднат дървета и натрупани наносни отложения) по реките Струма, Места, Арда и Марица. Проектът, на обща стойност 11 499 960 евро, е с партньори от българска страна областните администрации на Смолян, Благоевград, Кърджали и Хасково, а от гръцка страна – Регион на Централна Македония, регион на Източна Македония и Тракия и децентрализирана администрация на Македония и Тракия.

По Четвърта покана е одобрен за финансиране стратегическият проект FLOODGUARD, в който бенефициенти от българска страна са Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“, МВР, Източнобеломорска и Западнобеломорска басейнова дирекция, МОСВ, Национален институт по метеорология и хидрология и областна администрация Благоевград, а от гръцка страна - Специален секретариат за водите към Министерство на околната среда и енергетиката и Децентрализирана администрация на Македония-Тракия. Проектът е с общ бюджет 5 500 000 евро. Договорът за субсидия между Управляващия орган (Гърция) и водещия бенефициент е подписан.

Петта покана за набиране на проектни предложения по ПО 1: „Конкурентен и иновативен трансграничен регион“ има за цел повишаване на конкурентоспособността на МСП в трансграничния регион чрез включването им като директни бенефициенти за изпълнение на допустимите дейности. На проведения на 04 декември 2018 г. Комитет за наблюдение беше одобрен пакета с документи. Беше взето решение поканата да бъде обявена на 15 февруари 2019 г. с краен срок 15 април 2019 г.

Финансов напредък: Към 31.12.2018 г. са извършени плащания по сключените договори за национално съфинансиране, в размер на 9 191 769 лв.

- **Планирани дейности за 2019 г.:**

През първото тримесечие на 2019 се предвижда провеждане на 4 обучения и информационни дни за Петата покана (2 на територията на България – в Благоевград на 07 февруари и в Хасково на 20 март.

- Оценка на постъпили проектни предложения по Пета покана и сключване на договори за национално съфинансиране с български партньори в одобрени за финансиране проекти;
- Извършване на авансови плащания по договори за национално съфинансиране;
- Верификация на разходите на български партньори в одобрени за финансиране проекти;
- Стартиране на процеса на програмиране за периода 2021-2027 г.

6. Програма за ГНС „Балкани – Средиземно море“ 2014- 2020

Общият бюджет на програмата е 39 727 652 евро .

По Първа покана са одобрени 44 проекта с бюджет на обща стойност около 32,5 млн. евро. В 39 от финансираните проекти участват 59 български организации-партньори с общ бюджет 7,3 млн. евро.

Проектите по Първа (и единствена поради изчерпване на финансовия ресурс) покана реализират съвместни инициативи за насърчаване на предприемачеството и бизнеса на основата на иновации и нови бизнес модели, предприемаческото обучение и трансфера на знания за по-конкурентоспособни МСП; поддържане на биологичното разнообразие и природните екосистеми; работа в мрежи с цел въвеждане на иновативни технологии за ефективно управление в сектора на отпадъците, почвите и водните ресурси; повишаване на капацитета за управление на околната среда.

Към момента са сключени 47 договора за предоставяне на национално съфинансиране на стойност 2 089 877 лв.

Финансов напредък: Към 31.12.2018 г. са извършени плащания по договори за национално съфинансиране на стойност 1 662 673 лв.

7. Програма за ГНС „Дунав“ 2014- 2020

Общият бюджет на програмата е над 262 989 839 евро.

В проекти по Първа покана участват 62 български партньори с общ бюджет над 8 260 240 евро. Към момента са сключени 59 договора за предоставяне на национално съфинансиране на стойност 2 303 716 лв.

По Втора покана участват 17 български партньори с общ бюджет 2 170 456 евро. В ход е подписване на договорите за финансиране. Към момента са сключени 14 договора за предоставяне на национално съфинансиране на стойност 547 195 лв.

Общият бюджет на българските партньори в двете покани е 10 078 226 евро.

Поканата за проектни предложения по Фонда за разработка на проекти (ФРП) (Seed Money Facility - SMF) по Специфична цел 4.2 по програма за транснационално сътрудничество „Дунав“ 2014-2020 приключи на 07 декември 2017 г. Одобрени са 19 предложения, с участие на 9 български партньори, от които 4 Водещи партньори. В ход е подписване на договорите за национално съфинансиране.

Третата покана бе обявена на 28 февруари 2019 и се състои от два етапа – подаване на Заявление за интерес и подаване на пълен Формуляр за кандидатстване от одобрените на първия етап кандидати. Срокът за кандидатстване, чрез електронната система е отворен до 08 март 2019 г. (14:00 СЕТ).

Финансов напредък: За периода от началото на изпълнение на програмата до декември 2018 г. извършени плащания по сключени договори за национално съфинансиране, в общ размер от 1 995 051 лева.

8. Съвместна оперативна програма за ТГС Черноморски басейн 2014- 2020

Общият бюджет на програмата е 53, 9 млн. евро.

По Първа покана за набиране на проектни предложения са одобрени 23 проекта за финансиране с общ бюджет 3,8 млн. евро, с участието на 20 български партньора.

Втората покана за набиране на проектни предложения по Съвместна оперативна програма за трансгранично сътрудничество по Европейски инструмент за съседство „Черноморски басейн 2014-2020“ стартира на 1 октомври 2018 г. с краен срок 31 януари 2019 г. Индикативната стойност на съфинансирането от Европейски инструмент за съседство (ЕИС) за тази покана е в размер на 24 479 111 евро.

Финансов напредък: За периода от началото на изпълнение на програмата до 31.12.2018 г. са извършени плащания по сключени договори за национално съфинансиране, в размер на 119 588 лева .

9. Програма за междурегионално сътрудничество „ИНТЕРРЕГ Европа“ 2014- 2020

Общият бюджет на програмата е 426 309 549 евро.

В рамките на Първата покана за набиране на проектни предложения са одобрени за финансиране 64 проекта с бюджет на обща стойност 99,2 млн. евро. В 11 от тези

проекти участват 13 български партньори с бюджет на обща стойност около 2,3 млн. евро. Всички договори за предоставяне на национално съфинансиране са подписани и възлизат на стойност от 626 623 лв.

По Втората покана са одобрени 66 проекта с общ бюджет 89,4 млн. евро. В 8 от тези проектни предложения участват 9 български партньора. Бюджетът на българските партньори е около 1,2 млн. евро. Подписаните договори за предоставяне на национално съфинансиране са на стойност 369 720 лв.

По Трета покана са одобрени 54 проекта с общ бюджет от ЕФРР около 73 млн. евро (преди изпълнение на условията), включително 8 предложения с участие на 9 български партньори, сред които 1 български водещ партньор. В ход е подписване на договорите за финансиране. Към момента са сключени 8 договора за предоставяне на национално съфинансиране на стойност 365 502 лв.

Финансов напредък: За периода от началото на изпълнение на програмата до 31.12.2018 г. са извършени плащания по сключени договори за национално съфинансиране, в размер на 977 603 лв.

10. Програма за междурегионално сътрудничество ЕСПОН 2020

Общият бюджет на програмата е 48 678 851 евро

Програмата се изпълнява чрез един конкретен бенефициент – Европейска група за териториално сътрудничество ЕГТС ЕСПОН 2020. По Специфична цел (СЦ) 1 „Приложни изследвания“ се работи по 13 приложни изследвания, от които 6 приключиха през 2017 г., едно ще приключи през 2018 г. и 6 през 2019 г. съгласно одобрения график. По Специфична цел (СЦ) 2 „Целеви анализи“ се работи по 9 целеви анализи, от които 3 приключиха през 2017 г. и 6 ще приключат през 2018 г. По Специфична цел 3 – „Наблюдение и инструменти“ през 2017 г. започна изпълнението на 2 проекта, които ще приключат през 2020 г.

11. Програма за междурегионално сътрудничество УРБАКТ III 2014- 2020

Общият бюджет на програмата е: 96 324 550 евро.

В Първата покана за набиране на проектни предложения за изграждане на „Мрежи за планиране на действия“ са одобрени 20 проекта, като в 4 от тях има български градове - партньори с общ бюджет 394 529 лв., от които национално съфинансиране 59 179 лв. С всичките 4 български партньори са сключени договори за национално съфинансиране (Бургас с 2 проекта, град Смолян и град Варна - с общ бюджет около 110 000 евро.)

На 7 януари 2019 г. стартира втора, последна за периода 2014 – 2020 г., покана за набиране на проектни предложения за „Мрежи за планиране на действия“. Очаква се да бъдат одобрени за финансиране до 23 проектни предложения.

По Втората покана за набиране на проектни предложения за изграждане на „Мрежи за изпълнение“ са одобрени 21 проекта за първа фаза, от които 20 продължават във втора фаза. От българска страна в 2 проекта участва Столична община с общ бюджет 241 142 лева. Сключени са 2 договора за национално съфинансиране на стойност 36 171 лв.

По Трета покана за набиране на проектни предложения за изграждане на „Мрежи за трансфер на добри практики“ са одобрени за финансиране 25 проекта за етап 1, в който участват по три партньори в проект. От България в един проект участва Община Бургас, а в друг проект е партньор Община Троян. Двата български партньори са с общ бюджет 52 527 лв., от които национално съфинансиране 7 879 лв. Сключен е 1 договор с Община Троян за национално съфинансиране на стойност 2 393 лв.

Към 2 октомври 2018 г. са одобрени 66 проекта, в 8 от които участват български партньори с общ бюджет 688 198 лева и са сключени 7 договори за национално съфинансиране на обща стойност 97 743 лв.

Финансов напредък:

Към 31.12.2018 г. са извършени плащания към българските партньори в одобрените проекти в размер на 47 343 лв.

12. Програма ИНТЕРАКТ III

Общият бюджет на програмата е 46 344 220 евро

Основната цел на програмата е да повиши институционалния капацитет на органите, отговорни за изпълнението и управлението на програмите за европейско териториално сътрудничество чрез оказването на тематична експертиза.

Идентифицирани трудности и предприети мерки (с акцент върху избягване на риска от късен старт и спазване на правилото n+2/n+3)

- *Спазване на правилото n+3*

По отношение прилагането на правилото n+3 за 2018 г. по Интеррег – ИПП програмите за трансгранично сътрудничество България – Сърбия, България – Турция и България – Македония не се идентифицират рискове, които биха могли да доведат до освобождаването на средства.

14. ФИНАНСОВ МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО (ФМ НА ЕИП) И НОРВЕЖКИ ФИНАНСОВ МЕХАНИЗЪМ (НФМ) 2014-2021 Г.

В периода м. януари – м. юни 2018 г. са били подписани Програмни споразумения по всички одобрени за България програми:

- Програма „Околна среда и изменение на климата“;
- Програма „Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи“;
- Програма „Правосъдие“;
- Програма „Вътрешни работи“;
- Програма „Културно предприемачество, културно наследство и културно сътрудничество“;
- Програма „Възобновяема енергия, енергийна ефективност и енергийна сигурност“.

Споразуменията за изпълнение на програмите са подписани между Националното координационно звено и Програмните оператори в периода м. юли – м. септември 2018 г., с което е стартира реалното изпълнение на програмите.

Подписани са Програмните споразумения и е стартирало изпълнението и на програмите, управлявани директно от Офиса на ФМ чрез избрани от тях програмни оператори:

- Бизнес иновации и малки и средни предприятия;
- Фонд Активни граждани.

Основните дейности по управление и изпълнение на финансовите механизми през периода включват:

- Одобрение на Системите за управление и контрол на национално ниво и стартиране на разработването на системи за управление и контрол на програмно ниво;
- Разработване и одобрение на комуникационна стратегия за осигуряване на информираност и публичност във връзка с целите, приоритетите и резултатите по програмите;
- Стартиране на първите процедури за кандидатстване по програми „Бизнес иновации и МСП“ и Фонд „Активни граждани“, както и на процедури за подкрепа на пътувания с цел създаване на патрънборства с организации от страните – донори по

програми „Местно развитие, намаляване на бедността и подобро включване на уязвими групи“ и „Културно предприемачество, наследство и сътрудничество“;

- Провеждане на събития за официално откриване и насърчаване на партньорства по програмите;
- Провеждане на годишна среща и на Съвместен комитет по двустранния фонд по ФМ на ЕИП и НФМ 2014 – 2021 г.

15. БЪЛГАРО-ШВЕЙЦАРСКА ПРОГРАМА ЗА СЪТРУДНИЧЕСТВО

Обща информация:

Финансови средства от Швейцария - 76 милиона швейцарски франка (CHF), насочени в следните тематични области: „Сигурност, стабилност и подкрепа за реформи“; „реформи, свързани с участието на гражданското общество“; „Опазване на околната среда“, „Насърчаване на частния сектор“ и „Реформи, свързани с включването на ромите и други уязвими групи“; „Развитие на човешките ресурси и социалните дейности“.

- Изплатени са 44 048 032 CHF (безвъзмездна финансова помощ) - 58 % от бюджета на програмата.

Напредък:

- Изпълнени са целите по повечето Тематични фондове по програмата: ТФ „Научни изследвания“, „Стипендии“, „Фонд за реформи, свързани с участието на гражданското общество“, проект „Домашни грижи“. Дейностите за тези проекти са приключили.
- Продължава работата по проектите „ДОМИНО“, ТФ „Фонд за реформи, свързани с включването на ромите и други уязвими групи (Програма ЗОВ)“ и по Национална програма за борба с трафика на хора по ТФ „Сигурност“. Особено значими резултати са постигнати в областта на професионалното дуално обучение (Проект ДОМИНО).
- Активно се работи по изпълнението на двата основни инфраструктурни екологични проекта:
 - Проект за обезвреждане на пестицидите: Целта е екологосъобразното обезвреждане на 4 388 тона негодни за употреба пестициди и други

препарати за растителна защита в 216 склада за съхранение на територията на цялата страна.

През отчетния период бяха проведени всички предвидени 4 бр. процедури за възлагане на обществени поръчки по проекта и бяха успешно избрани изпълнители. Започна изпълнението на същинските дейности по преупаковане, транспорт, предаване за окончателно обезвреждане и почистване на складове съдържащи УОЗ-пестициди, опасни отпадъци, неопасни отпадъци и други препарати за растителна защита. Дейностите стартираха в складове, находящи се в с. Вардим, с. Брегаре, с. Чепинци, с. Паничарево, с. Тенево, гр. Елхово и гр. Болярово. На 14.12.2018 г. беше натоварен първият камион с отпадъци, които бяха изнесени от територията на България, като количеството е 20,565 т.

- Проект „Опасни битови отпадъци“: Общата цел е икономически ефективно и екологосъобразно разделно събиране на опасните битови отпадъци от общия поток битови отпадъци, с оглед последващо третиране и недопускане на замърсяване на депата и системите за разделно събиране на отпадъци.
 - Стартира изграждането на 5-те пилотни общински центрове в общините Шумен, Разград, Съединение, Левски и Созопол, както и въвеждането на мобилни центрове за разделно събиране на опасни отпадъци от бита в съседни на пилотните центрове общини (17).
 - Реализират се дейностите по определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България, разработване на ръководство за управление на едрогабаритни отпадъци като част от потока битови отпадъци.
- Проект "Модернизирани трамваи за град София" се изпълнява в график.
 - ✓ Доставени са всички 28 трамвайни мотриси, които са в движение по линии 8,11 и 12.
 - ✓ Планът за устойчива градска мобилност (ПУГМ) на Столична община е в процес на финализиране и одобрение. Представен е предварителен доклад от изпълнителя, където са определени специфичните цели и предложения относно стратегическите насоки на развитие на градската мобилност в

София. След първоначалното представяне на Окончателния проект на ПГУМ на 18.11.2018 г. и официалното представяне на плана на водещата Постоянна комисия по транспорт и туризъм към Столичния общински съвет (СОС) се работи за отразяване на направените бележки и препоръки и приемане на плана от СОС.

- Проект „Методическа подкрепа за развитие на зелени обществени поръчки в България“: Проектът цели *да се разясни* потенциала на зелените поръчки и *да се обясни* как те могат да се използват като полезен инструмент за реализиране на мерките на държавата с екологична насоченост.
 - ✓ Основната дейност по проекта „Проучване и прогнозиране потенциала на националния пазар на „зелени“ обществени поръчки и изготвяне на практическо помагало за тяхното възлагане“ е изпълнена.
 - ✓ С цел създаване на капацитет, се подготвят специализирани обучения за 240 възложители на зелени обществени поръчки с участието на български и швейцарски експерти, както и модул за дистанционно обучение чрез web портал на ИПА.

Приложение 1. Информация относно Програмен период 2014 – 2020 г., предоставена от Сертифициращия орган за ЕСИФ – дирекция „Национален фонд“

Информация относно Програмен период 2014 – 2020 г.:

Към 31.12.2018 г. по 8-те оперативни програми финансирани от ЕФРР, ЕСФ и КФ на ЕС, както и по Оперативната програма за храни и/или основно материално подпомагане от Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица, публичните разходи, декларирани пред ЕК със заявления за плащане, възлизат на 21,63% от бюджета и по отделните програми са, както следва:

ОП / Фонд	валута	Бюджет по ОП	Обща сума на разходите (БФП), декларирани пред ЕК към 31.12.2018 г.	% на изпълнение към 31.12.2018 г.	Обща сума на разходите (БФП), декларирани пред ЕК през 2018 г.	% на изпълнение за 2018 г.
1	2	3	4	5	6	7
1. ОП "Транспорт и транспортна инфраструктура" / ЕФРР и КФ	лева	3 691 799 791	786 384 529	21,30%	321 963 331	8,72%
ЕФРР	лева	1 057 901 334	438 552 151	41,45%	169 547 378	16,03%
КФ	лева	2 633 898 457	347 832 378	13,21%	152 415 953	5,79%
2. ОП "Околна среда 2014-2020" / ЕФРР и КФ	лева	3 462 564 946	458 728 268	13,25%	340 525 683	9,83%
ЕФРР	лева	854 132 266	114 122 216	13,36%	88 927 081	10,41%
КФ	лева	2 608 432 680	344 606 052	13,21%	251 598 602	9,65%
3. ОП "Наука и образование за интелигентен растеж" /ЕФРР и ЕСФ	лева	1 271 383 550	200 793 263	15,79%	200 793 263	15,79%
ЕФРР	лева	460 014 275	-	0%	-	0%
ЕСФ	лева	811 369 275	200 793 263	24,75%	200 793 263	24,75%
4. ОП "Региони в растеж" / ЕФРР	лева	3 018 201 872	447 597 946	14,83%	296 084 793	9,81%
5. ОП "Развитие на човешките ресурси 2014-2020" / ЕСФ	лева	2 136 251 556	650 395 785	30,45%	281 930 926	13,20%
6. ОП "Иновации и конкурентоспособност " / ЕФРР	лева	2 584 169 901	779 645 245	30,17%	258 422 480	10,00%
7. ОП "Инициатива за малки и средни	лева	199 494 660	199 494 660	100%	13 036 976	6,53%

предприятия" /ЕФРР						
8. ОП "Добро управление" / ЕСФ	лева	653 550 176	104 037 023	15,92%	80 465 406	12,31%
9. ОП "Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица"	лева	241 177 458	106 483 654	44,15%	35 754 821	14,83%
Общо:		17 258 593 910	3 733 560 373	21,63%	1 828 977 679	10,60%

През 2018 година Сертифициращият орган изпрати към ЕК 66 заявления за плащане по 8-те оперативни програми финансирани от ЕФРР, ЕСФ и КФ на ЕС, както и по ОП за храни и/или основно материално подпомагане, като с тях са декларирани 10.60 % от бюджета.

По програмите за трансгранично сътрудничество по външните граници на ЕС през 2018 година към ЕК са изпратени 11 заявления за плащане.

Също така, в допълнение към положените усилия от страна на всички управляващи органи, Сертифициращият орган създаде необходимата организация и мобилизация на експертния състав и допринесе съществено за избягването на риска от автоматично освобождаване от бюджетен ангажимент по застрашените програми, като в изключително съкратени срокове извърши проверките по представените през месец декември доклади по сертификация и декларации за допустими разходи.

Към 15.02.2019 г. Сертифициращият орган изпрати чрез системата SFC 2014 Годишни счетоводни отчети за приключване на четвърта счетоводна година (01.07.2017-30.06.2018 г.):

- по 8-те оперативните програми, финансирани от ЕФРР, ЕСФ и КФ и ОП за храни и/или основно материално подпомагане от ФЕПНЛ:

Фонд	валута	Обща сума на разходите (БФП), декларирани с ГСО 2017/2018 БФП
Европейски фонд за регионално развитие		
1.ОП "Иновации и конкурентоспособност"	лева	262 668 804
2.ОП "Инициатива за МСП"	лева	13 036 976
3. ОП "Региони в растеж"	лева	162 381 786
4. ОП "Транспорт и транспортна инфраструктура"	лева	138 917 564
5. ОП "Околна среда"	лева	7 752 578
6. ОП "Наука и образование за интелигентен растеж"	лева	-
Кохезионен фонд		

1. ОП "Околна среда"	лева	115 828 724
2. ОП "Транспорт и транспортна инфраструктура"	лева	120 245 779
Европейски социален фонд		
1. ОП "Наука и образование за интелигентен растеж"	лева	50 027 086
2.1. ОП "Развитие на човешките ресурси"	лева	219 545 984
2.2 Инициатива за младежка заетост	лева	36 770 765
3. ОП "Добро управление"	лева	27 687 042
Фонд за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица		
1. ОП за храни и/или основно материално подпомагане	лева	29 680 710
Общо:		1 184 543 798

- по програмите за трансгранично сътрудничество по външните граници на ЕС:

ОП ТГС	Валута	Обща сума на разходите (общо сертифицирани), декларирани с ГСО 2016/2017
1	2	3
1. ТГС България - Сърбия	Евро	5 106 293 €
2. ТГС България – Турция	Евро	1 567 216 €
3. ТГС България – Македония	Евро	3 488 370 €
Общо:		10 161 879 €

Приложение 2. Информация за извършените одитни ангажименти през 2018 г. от Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“

През 2018 г. Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“ изпълни успешно ангажиментите, възложени от приложимите европейски регламенти, споразумения с донори и национални правила.

Одитната дейност на Одитния орган през този отчетен период включваше одитни ангажименти по девет основни оперативни програми, съфинансирани със средства от ЕФРР, КФ, ЕСФ и Фонда за европейско подпомагане на най-нуждаещите се лица (ФЕНЛП) за програмен период 2014-2020, по програмите за териториално сътрудничество за програмни периоди 2007-2013 и 2014-2020, по програми „Еразъм+“, „Учене през целия живот“ и „Младежта в действие“, Българо-Швейцарската програма, както и по програмите, финансирани от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм за програмни периоди 2007-2014 и 2014-2021.

Акцентите от извършената през 2018 г. одитна дейност по отношение на оперативните програми, финансирани със средства от Европейския съюз и от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм, са представени в изложението по-долу.

1. Дейности по оперативните програми за програмен период 2014-2020

• Годишни контролни доклади от февруари 2018 г.

През месец февруари 2018 г. Одитният орган издаде и представи на Европейската комисия 12 бр. годишни контролни доклади и годишни становища (годишни одиторски мнения) за счетоводната 2016-2017 г. по всички програми по ЕФРР, КФ, ЕСФ и ФЕПНЛ, както следва:

✓ Годишни контролни доклади и одиторски становища по оперативните програми „Иновации и конкурентоспособност“, „Добро управление“, „Транспорт и транспортна инфраструктура“, „Околна среда 2014-2020“, „Наука и образование за интелигентен растеж“, „Развитие на човешките ресурси 2014-2020“, „Региони в растеж“, „Инициатива за малки и средни предприятия“ и ОП за храните и основното материално подпомагане (ОПХ ФЕПНЛ);

✓ Годишни контролни доклади и годишни становища по програмите за трансгранично сътрудничество „България-Турция“, „България-Македония“ и „България-Сърбия“.

В резултат на ефективната комуникация между Управляващите органи, Сертифициращия орган и Одитния орган остатъчното ниво на грешка по програмите беше сведено под прага на същественост от 2 % от декларираните разходи по съответните програми и Одитният орган издаде годишни становища без резерви по всички програми.

Всички годишни контролни доклади са изпратени своевременно на УО и СО и са предоставени на ЕК чрез SFC2014 до определения по регламент срок 15.02.2018 г. Всички горепосочени доклади са приети от съответните главни дирекции на ЕК.

- **Системни одити**

- ✓ Във връзка с разходите за счетоводната година 1.07.2016 г. – 30.06.2017 г. в началото на 2018 г. бяха издадени следните доклади, резултатите от които бяха включени в съответните годишни контролни доклади (изброени по т.1 по-горе):

- ✓ Окончателен доклад от втори системен одит на Сертифициращия орган, издаден на 06.02.2018 г.

В обхвата на одита са всички ключови изисквания за Сертифициращия орган. В рамките на този одит бяха извършени и проверки на Годишните счетоводни отчети (ГСО) за счетоводната година 1.07.2016 г. – 30.06.2017 г. по 8 оперативни програми (по ОПНОИР нямаше сертифицирани разходи) и по програмите за ТГС България-Македония, България-Сърбия и България-Турция (одити на отчетите). Установени бяха някои пропуски при изготвянето на ГСО и бяха дадени съответните препоръки. Те бяха изпълнени до издаването на окончателния доклад и в резултат на това Одитният орган е потвърдил верността на отчетите за третата счетоводна година по всички оперативни програми и трите програми за ТГС.

- ✓ Окончателен доклад от втори системен одит на Информационните системи по оперативните програми, издаден на 07.02.2018 г.

Общата оценка на Информационните системи, използвани за управление, наблюдение и счетоводство на оперативните програми на програмен период 2014-2020 (Ключово изискване 6 за Управляващите органи) е положителна, но е установена необходимост от препоръки по отношение на частичното изпълнение на трансфера на данни между ИСУН и САП, неосигуряване на необходимите ресурси за функционирането на ИСУН от АМС и липса на определени функционалности в ИСУН. Също така е констатирана необходимост от подобряване на работата на Управляващите органи и ИСУН във връзка с отчитането на индикаторите за изпълнение текущо и в Годишните доклади за 2016 г. по 8 оперативни програми. Съответно към дирекция

„ЦКЗ“ в АМС и Управляващите органи са отправени препоръки за предприемане на корективни мерки преди издаването на следващите Годишни доклади за изпълнение по всички програми от УО, както относно осигуряване на автоматизирано агрегиране на данните за показателите за изпълнение на програмите от ЦКЗ и УО. Към месец февруари 2019 г. препоръките са проследени и затворени, само две остават в процес на изпълнение – в момента се разработва съответната функционалност за автоматизирано агрегиране на събраната информация за изпълнените индикатори на годишна база и се извършват препоръчаните подобрения в справки „Договори“, „Физическо изпълнение“, „Финансово изпълнение“ и модул „Сертификация“ в ИСУН.

✓ Окончателен доклад от втори системен одит на УО по Оперативна програма „Региони в растеж“, издаден на 05.02.2018 г.

В обхвата на одита се извърши проследяване изпълнението на препоръки. Потвърдени бяха резултатите от корективните мерки на УО относно верифициране на разходи по договори за обществени поръчки, както и относно правилното определяне и изчистване на финансовото влияние на установени нередности за предходната и за текущата счетоводни години. Също така Одитният орган провери ефективността на новите процедури на УО за оценяване на бенефициентите, правилното структуриране на Междинните звена и контрола на УО върху МЗ. Заключение на Одитния орган е, че посочените нови процедури на УО са адекватни и се изпълняват ефективно.

✓ Окончателен доклад от трети системен одит на Управляващия орган по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020“, издаден на 26.01.2018 г.

В обхвата на одита са процесът на верификация (Ключово изискване 4) и осигуряването на подходяща одитна следа (Ключово изискване 5). Установени са индивидуални пропуски на УО при верификация и са дадени препоръки за финансови корекции, които са приложени от УО. Отправена е и препоръка за осигуряване в ИСУН на одитна следа за сертифицираните и несертифицирани разходи по искане за плащане, която е изпълнена.

✓ Окончателен доклад от трети системен одит на Управляващия орган на Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“, издаден на 30.01.2018 г.

В обхвата на одита са процесът на верификация (Ключово изискване 4) и осигуряването на подходяща одитна следа (Ключово изискване 5). Установен е индивидуален пропуск на УО при верификация и е дадена препоръка за финансова корекция, като същата е приложена от УО. Във връзка с пропуски в одитната следа е

препоръчано подобряване на определени функционалности в ИСУН. Препоръката е приета от УО и ЦКЗ и към февруари 2019 г. е в процес на изпълнение.

✓ Окончателен доклад от трети системен одит на Управляващия орган на Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност”, издаден на 7.02.2018 г.

В обхвата на одита е верификацията (Ключово изискване 4). В резултат на извършените проверки на 35 договора с изпълнители са установени 4 индивидуални грешки на нарушения с финансов ефект на правилата за публични покани по ПМС 118/2014 г. и ПМС 160/2016. Управляващият орган е изпълнил съответните препоръки.

Във посочените по-горе 6 бр. доклади (т.2.1.1 – 2.1.6) Одитният орган е изразил положително становище относно правилното функциониране на одитираните системи и по-специално нашата оценка на системите за управление и контрол на Управляващите и Сертифициращия органи е категоризирана на ниво две от четири степенната скала „Функционира. Необходимо е известно подобрене”, съгласно Указанията на ЕК относно обща методология за оценяване на системите за управление и контрол в държавите членки (за програмен период 2014–2020).

✓ Във връзка с разходите за счетоводната година 1.07.2017 г. – 30.06.2018 г. през 2018 г. бяха извършени системни одити, както следва:

- Първи и втори системни одити на Управляващия орган на ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“

Първият системен одит е фокусиран върху ключовото изискване за избор на операции. В изданието на окончателен доклад от първия одит (на 07.02.2018 г.) е установена системна грешка в процеса по селекция. Системният пропуск касае одобряването на недопустими за финансиране проекта, както и неясни критерии за избор на проектни предложения. Препоръчано е подобряване на процедурите и прилагане на финансови корекции. Управляващият орган е изпълнил препоръчаните корективни мерки. В рамките на втория одит са проверени и потвърдени действията на УО за подобряване на правилата и процедурите по селекция и за повторно оценяване на проектни предложения, засегнати от системния пропуск, както и на действията за оптимизиране на бюджетите на големите проекти, за ясно разграничаване на функциите между УО и бенефициент и за ясни правила за работа в екипите за управление на проектите при спазване на изискванията за междудневна и междуседмична почивка и недублиране на функции (като член на екип за управление и като държавен служител). Съответно на 15.03.2018 г. Одитният орган издаде окончателен доклад с положителна оценка. През март 2018 г. одитори на ЕК извършиха одитна мисия по програмата и потвърдиха оценката на Одитния орган.

- Първи системен одит на Информационните системи, използвани по програмите за трансгранично сътрудничество (ПТГС) „България – Македония 2014-2020“, „България – Сърбия 2014-2020“ и „България – Турция 2014-2020“

В системния одит на информационните системи за управление (MIS) на УО по трите ПТГС е проверено спазването на изискванията на Регламент 480/2014 и стандарт ISO 27002/2013. Препоръчани са конкретни функционалности, които да подобрят работа с информационните системи, както и въвеждане на добри практики за периодично получаване на обратна връзка от крайните ползватели на системите. Управляващият орган е приел препоръките, като в получено писмено становище на УО по доклада се съдържа информация за вече предприети действия по изпълнението на препоръките. Оценката в окончателния доклад от 17.08.2018 г. е категоризирана на ниво 2 от четири степенната скала „Функционира. Необходимо е известно подобрене“.

- Втори системен одит на Управляващия орган по програмите за трансгранично сътрудничество по външните граници на ЕС

В обхвата на одита са процесите по верификация, ефективно прилагане на пропорционални мерки за борба с измамите и процедурите за изготвяне на декларацията за управлението и на годишното обобщение на окончателните одитни доклади и извършените проверки по трите програми България-Македония 2014-2020, България-Сърбия 2014-2020 и България-Турция 2014-2020 (съответно Ключови изисквания 4, 7 и 8). Формулирана е констатация с финансово влияние за два случая на нарушения на приложимото законодателство за избор на изпълнител. Препоръчаните финансови корекции са приложени и констатацията е затворена. Другите основни констатации касаят Националните партниращи органи (НПО) от Македония и Сърбия. Пропуските в разписаните правила на Партниращия орган на Македония са идентифицирани като една от причините за установените през 2017 г. закъснения или липсващи плащания на македонското национално съ-финансиране на партньори по програмата (с финансов ефект). До издаването на окончателния доклад НПО е извършил препоръчаната промяна на разписаните процедури. Втората констатация е свързана неизвършването на проверки на място при част от сръбските контролори в хода на процеса по верификация. До издаването на окончателния доклад сръбският Национален орган е осигурил съответните ресурси и констатацията е затворена. Оценката на Управляващия орган и Националните партниращи органи е

категоризирана на ниво 2 от четири степенната скала „Функционира. Необходимо е известно подобрене” в издадения на 30.10.2018 г. окончателен доклад.

- Трети системен одит на Управляващия орган по ОПХ ФЕПНЛ

В резултат на извършените проверки е направена оценка на процесите по селекция, верификация и адекватна одитна пътека (Ключови изисквания 2, 4 и 5). Не са установени пропуски с финансово влияние. Формулираните констатации със среден приоритет касаят операция „Топъл обяд“ - необходимост от опростяване на изискванията за кандидатстване, както и на отчитането и верифицирането на индикаторите за изпълнение; недостатъчна одитна следа за допустимост на потребител на услугата топъл обяд и за реалното изпълнение на рецептите, както и грешки при отчитането на вложените количества. Управляващият орган е приел всички дадени препоръки и е представил доказателства за предприетите действия по тяхното изпълнение до издаването на окончателния доклад на 11.09.2018 г. Оценката на системите за управление и контрол на Управляващия орган по ОПХ ФЕПНЛ е категоризирана на ниво две от четири степенната скала „Функционира. Необходимо е известно подобрене”.

- Трети системен одит на Управляващия орган и Междинните звена по ОП “Региони в растеж“

Одитът обхваща контролните дейности, въведени и изпълнявани от Междинните звена по отношение на адекватното разделение на функциите и системи за докладване, както и относно процеса по селекция. Проверките бяха извършени на място в 5 Междинни звена. Управляващият орган беше оценен по отношение на контролните дейности при верификация. Формулирана е констатация с високо ниво на значимост за пропуски с финансов ефект при верификацията на разходи по договори за обществени поръчки. Препоръчаните индивидуални финансови корекции са приложени от УО и финансовото влияние на пропуските е изчистено. Другите констатации се отнасят за Междинните звена и са адресирани с подходящи препоръки относно документиране на запознаването с определението за нередност и измама и др. Препоръките са приети и са в процес на изпълнение. В издадения на 18.07.2018 г. окончателен доклад оценката на системите за управление и контрол в Управляващия орган и Междинните звена е категоризирана на ниво 2 от четири степенната скала „Функционира. Необходимо е известно подобрене”.

- Трети системен одит на Управляващия орган на Оперативна програма „Добро управление“

В издадения окончателен доклад (21.06.2018 г.) от системния одит на УО по ОПДУ са представени резултатите от детайлна проверка на процеса по селекция на проекти - Ключово изискване 2 за УО. В рамките на одитните проверки на процеса по селекция са констатирани отклонения и във връзка с адекватността на информацията (указанията) към кандидатите (Ключово изискване 3) и одитната пътека (Ключово изискване 5). Няма констатации с финансово влияние. За формулираните констатации със средно ниво на значимост са отправени препоръки за одитна следа в ИСУН за приключили етапи от процедури по подбор на проектни предложения, както и за внедряване на функционалност за публикуване на проекти на документи за информация и обществено обсъждане, определящи условията за кандидатстване и условията за изпълнение на одобрените проекти при процедура чрез подбор. Управляващият орган е изпълнил необходимите корективни действия, като към месец февруари 2019 г. препоръката за техническо доразработване на ИСУН е в процес на изпълнение. Общата оценка на системите за управление и контрол в Управляващия орган по ОПДУ е 2 „Функционира. Необходимо е известно подобрене“.

- Трети системен одит на Управляващия орган по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“

В обхвата на одита са проверени процесът по селекция, процедурите за предоставяне на адекватна информация на кандидатите, одитната пътека и прилагането на пропорционални мерки за борба с измамите (Ключови изисквания 2, 3, 5 и 7). Няма констатации с финансово влияние. Формулирани са констатации със средно и ниско ниво на значимост и са отправените съответните препоръки, които са в процес на изпълнение. Одитният орган е оценил системите положително - оценката на системите за управление и контрол в Управляващия орган е категоризирана на ниво две от четири степенната скала „Функционира. Необходимо е известно подобрене“ (окончателен доклад от 5 юли 2018 г.).

- Четвърти системен одит на Управляващия орган по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020“

В обхвата на одита са включени проверки на ключовите изисквания за селекция, верификация, одитна следа и мерки за борба с измамите. Формулирана е констатация с финансов ефект за пропуски при верификацията на разходи по

обществени поръчки, като са препоръчани индивидуални финансови корекции. УО е приложил посочените корекции. Другите препоръки касаят подобряване на конкретни процедури на УО, както и на изготвената от УО Методология за определяне на размерите на единна ставка за финансиране на дейности за организация и управление на проекти. Препоръките са приети и са в процес на изпълнение. Одитният орган е оценил системите за управление и контрол в Управляващия орган, на ниво две от четиристепенната скала „Функционира, но е необходимо известно подобрене.”

- Четвърти системен одит на Управляващия орган по Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“

В обхвата на одита са включени проверки на ключови изисквания 1, „Адекватно разделение на функциите и адекватни системи за докладване и мониторинг в случаите, когато отговорният орган възлага изпълнението на задачи на друга организация“, 2 „Подходящ избор на операциите“, 4 „Адекватни управленски верификации“ и 5 „Внедрена ефективна система, която осигурява, че всички документи за разходите и одитите се съхраняват за осигуряване на адекватна одитна следа“. За установените пропуски са формулирани препоръки, които са приети и са в процес на изпълнение. Една от констатациите касае системна грешка при верификация на разходи по договори по ПМС 160/2016 г., свързана с незаконосъобразен срок за получаване на оферти. Управляващият орган е предприел и изпълнил всички препоръчани по тази констатация корективни мерки, включително УО е приложил съответните финансови корекции. В резултат в издадения на 08.11.2018 г. окончателен доклад е дадена положителна оценка за функционирането на системите за управление и контрол на УО на ОПИК.

- Четвърти системен одит за оценка на Управляващия орган по Оперативна програма „Транспорт и транспортна инфраструктура“

В обхвата на одита са включени проверки на ключовите изисквания за верификация и за осигуряване на адекватна одитна следа“. Установен е пропуск в подхода на УО за изчисляване на нередни разходи върху националното съ-финансиране от публичния принос. Констатирано е и нарушение с финансов ефект в областта на законодателството за обществени поръчки. Дадените от Одитния орган препоръки са изпълнени. Издаден е окончателен доклад от 29.10.2018 г. с положителна оценка на системите за управление и контрол в Управляващия орган по ОПТИ.

2. Одити на операциите

Одитният орган извърши одити на операциите по 8 основни оперативни програми и по трите програми за трансгранично сътрудничество, за които през счетоводната година от 1.07.2017 г. до 30.06.2018 г. са сертифицирани разходи към ЕК.

Обхватът и резултатите от извършените одити на операциите по посочените програми (от основни и допълнителни извадки) са, както следва:

Програма	Разходи – популация за одити на операциите за счетоводната година 2017 – 2018	Брой ИП в извадките	Разходи в извадките – лева и % от разходите в популацията		Брой проект и в извадките	Брой проверени ОП в извадките	Брой ОП с финансови корекции от Одитния орган (от к.7)	Общ бр. грешки с фин. влияние на Одитния орган (ОП и други)	Общо проектирано ниво на грешка по програма-та в проекта на ГКД
	(лева)		(лева)	%					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Транспорт и транспортна инфраструктура	260 053 632,32	5	87 035 841,82	33,47	4	5	1	1	0,23
Околна среда	123 665 956,94	8	42 029 806,28	33,99	6	11	0	0	0,00
Региони в растеж	162 696 138,33	30	56 823 993,40	34,93	25	68	11	8	0,97
Иновации и конкурентоспособност	415 371 504,44	30	32 183 175,57	7,75	30	34	14	14	1,22
Наука и образование за интелигентен растеж	50 401 551,45	15	1 393 345,95	2,78	3	9	6	8	0,28
Добро управление	27 701 705,51	11	8 912 646,91	32,17	9	13	3	3	0,08
Развитие на човешките ресурси	257 684 360,45	30	4 207 229,61	1,63	25	12	3	5	0,04
Храни и основно материално подпомагане	29 686 745,67	30	13 992 516,85	47,12	24	7	2	6	0,13
Програми за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ България-Сърбия, България-Македония и България-Турция	20 258 730,54	30	5 095 751,04	25,15	27	27	7	7	1,23
Общо:	1 347 520 325,65	189	251 674 307,43	18,68	153	76	47	52	

За горните проверки през 2018 г. са издадени 153 предварителни и окончателни доклади за резултатите от проверка на проект.

3. Проекти на Годишни контролни доклади от декември 2018 г.

През месец декември 2018 г. на база на резултатите от извършената одитна дейност, Одитният орган издаде 12 бр. проекти на годишни контролни доклади за счетоводната 2017-2018 г. по оперативните програми „Иновации и конкурентоспособност“, „Добро управление“, „Транспорт и транспортна инфраструктура“, „Околна среда 2014-2020“, „Наука и образование за интелигентен растеж“, „Развитие на човешките ресурси 2014-2020“, „Региони в растеж“, „Инициатива за малки и средни предприятия“, ОП за храните и основното материално подпомагане, както и трите програми за трансгранично сътрудничество. Проектите бяха съответно представени на Управляващите органи и Сертифициращия орган.

4. Дейности по приключване на програмите за трансгранично сътрудничество от програмен период 2007-2013

Одитният орган извърши надлежно в срок всички дейности по приключване на програмен период 2007-2013 за трите програми ПТГС „България – Македония“, „България – Турция“ и „България – Сърбия“ - а именно 31 март 2018 г. – в съответствие с изискванията на от Регламенти 1083/2006 и 718/2006 и на 30 март 2018 г. изпрати на ЕК окончателни контролни доклади и декларации за приключване по посочените програми, в които Одитният орган даде одиторско мнение за редовността на разходите за целия програмен период.

През периода януари - март 2018 г. бяха издадени 4 одитни доклади от системни одити и 38 доклада с резултатите от проверките на проект. Незабавната комуникация на констатираните отклонения с одитираните органи им даде възможност да изпълнят всички необходими корективни мерки до издаването на окончателните доклади. В резултат на усилията и координацията на Одитния орган с Управляващия орган и Сертифициращия орган, както и с екипите на одитните органи от трите партньорски държави, стана възможно и беше осъществено своевременното финализиране на одитните резултати и надлежното им включване в окончателните контролни доклади по програмите, както следва:

✓ В резултат на одитите на операциите за сертифицираните разходи от 1.01.2017 г. до 30.06.2017 г. (т.нар. първи период) бяха издадени 21 доклада. В проверените 30 процедури за избор на изпълнител са установени 6 нарушения с финансов ефект. В 10 от връчените доклади са формулирани отклонения, като бяха приложени необходимите индивидуални корективни мерки.

✓ УО верифицира в края на 2017 г. т.нар. нови разходи и в съответствие с Указанията на ЕК за приключване Одитният орган провери допълнително посочените разходи и издаде 17 доклада. В 5 бр. от връчените доклади са формулирани отклонения, като бяха изпълнени препоръчаните корективни мерки.

✓ Системен одит за приключване се извърши в УО и Националните партниращи органи – съответно в Министерството на европейската интеграция на Сърбия, Министерство по европейските въпроси на Турция и Министерство на местното самоуправление в Македония. Предварителните констатации са представени на 16.03.2018 г. и 19.03.2018 г. и окончателните 3 бр. одитни доклади (за всяка от програмите) са издадени на 29.03.2018 г. Отправните препоръки към УО относно представените версии на Окончателния доклад за изпълнение на програмата са надлежно изпълнени.

✓ Системен одит за изпълнение на изискванията за приключване от Сертифициращия орган беше извършен в дирекция „Национален фонд“ в МФ. През януари 2018 г. СО изпълни препоръчаните корекции в Годишните декларации за отписаните и възстановени суми, подлежащи на възстановяване и невъзстановими суми за сертифицираните през периода 2011-2016 разходи. В периода 19-26 март 2018 г. в изпълнение на препоръките от предварителния одитен доклад СО представи коригирани Окончателни годишни декларации по трите програми и Сертификати, Отчети за разходите и Заявления за плащане на окончателното салдо по програмите. Така всички препоръки бяха изпълнени до издаването на окончателния доклад на 29.03.2018 г.

Всички грешки, установени от Одитния орган при системните одити и одитите на операциите, са били коригирани от Управляващия и Сертифициращия органи и корективните мерки са отразени в окончателните салда по съответната програма. Корективните мерки бяха проследени от Одитния орган.

Горните резултати бяха обективирани в издадените Окончателни контролни доклади и Декларации за приключване по Програмите за ТГС „България – Македония 2007-2013“, „България – Турция 2007-2013“ и „България – Сърбия 2007-2013“. Докладите са комуникирани с ЕК чрез системата SFC 2007 на 30.03.2018 г., както и с Управляващия орган, Сертифициращия орган и с Групите на одиторите по електронна поща. Предвид обстоятелството, че грешката по програмите беше под прага на същественост, Одитният орган е издал становище за приключване без резерви.

5. Одитна дейност по други програми и фондове

През 2018 г. сред одитната работа по други програми и други дейности се открояват следните по-важни резултати:

Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежки финансов механизъм (ФМ на ЕИП и НФМ) за програмен период 2014-2021 г.

Одитният орган разработи одитната методология за проверки в одити на съответствието на програмните оператори по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014–2021 г. и Норвежкия финансов механизъм 2014–2021 г. за България.

Първият одит за съответствие на програмен оператор бе извършен през месец ноември 2018 г. на Системите за управление и контрол по Програма „Опазване на околната среда и промени в климата“ в Министерство на околната среда и водите по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014 – 2021 г. Предварителният доклад е представен на програмния оператор на 17.12.2018 г. с препоръки за подобряване на правилата на програмния оператор и описанието. Същите бяха изпълнени и доказателствата за това бяха проверени от Одитния орган до издаване на окончателния доклад на 8.01.2019 г. Резултатите от одита с положително одиторско мнение са изпратени на Националното координационно звено и Сертифициращия орган, съответно на донорите по двата финансови механизма.

Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство и Норвежки финансов механизъм (ФМ на ЕИП и НФМ) за програмен период 2009-2014 г.

От Одитния орган бяха планирани и извършени 14 одити на системите по ФМ на ЕИП и НФМ, от които системни одити на Националното координационно звено (НКЗ), на Сертифициращия орган и на 12 програми, както следва:

- проект BG 01 с Програмен оператор (ПО) НКЗ в Администрацията на Министерския съвет, вкл. функциите на НКЗ по ФМ на ЕИП и НФМ;
- Сертифициращ орган по програмите – дирекция „Национален фонд“ в Министерство на финансите;
- програма BG 11 с ПО в Администрацията на Министерския съвет;
- програма BG 02 с ПО Министерство на околната среда и водите;
- програма BG 03 с ПО Министерство на околната среда и водите;
- програма BG 04 с ПО Министерство на енергетиката;
- програма BG 07 с ПО Министерство на здравеопазването;

- програма BG 08 с ПО Министерство на културата;
- програма BG 06 с ПО Министерство на образованието и науката;
- програма BG 09 с ПО Министерство на образованието и науката;
- програма BG 12 с ПО Министерство на вътрешните работи;
- програма BG 13 с ПО Министерство на вътрешните работи;
- програма BG 14 с ПО Министерство на правосъдието;
- програма BG 15 с ПО Министерство на правосъдието.

Изготвен е 1 обобщен доклад, като резултатите от всеки системен одит са представени в отделен анекс за всеки програмен оператор, НКЗ и СО (общо 11 анекса, защото резултатите по някои програми са обединени: на BG02 и BG03, на BG12 и BG13 и на BG 14 и BG15). Няма констатации с финансово влияние.

Същевременно заедно със системните одити бяха извършени последователно два броя одити на операциите по всички изброени по-горе програми, както следва:

✓ Одити на операциите за сертифицираните през 2015 г. и 2016 г. разходи общо в размер на 42 572 613 евро, като са одитирани 25 проекта. Общо отклоненията с финансово влияние са 14 бр. на обща стойност 66 214,83 евро.

✓ Одити на операциите за сертифицираните през 2017 г. разходи общо в размер на 39 678 031 евро, като са одитирани 46 проекта. Към 31.12.2018 г. са издадени 19 доклада. Общо отклоненията с финансово влияние са 5 броя.

Предвид приключването на горните програми всички препоръки за изчистване на финансовото влияние на отклоненията следва да бъдат ефективно процедурани от българските органи след получаване на съответни ноти от Офиса на ФМ на ЕИП и НФМ.

Програма „Еразъм +“

По програми „Еразъм+“, „Учене през целия живот“, „Младежта в действие“ и мрежите „Ecvet“ и „Eurodesk“ бяха издадени годишни доклади и годишни становища за разходите през счетоводната 2017 г. Същите са представени на Центъра за развитие на човешките ресурси (Национална агенция по програма „Еразъм+“) и на ЕК чрез Националния компетентен орган – министъра на образованието и науката на 15 март 2018 г.

6. Други дейности

- **Актуализирана методология за осъществяване на одитните дейности по фондове и програми на ЕС**

Одитният орган извърши преглед на прилаганата методология за одит на оперативните програми за програмен период 2014 – 2020 и съответно актуализиране на Наръчника за одит на средствата от ЕС. Новата версия 4 на наръчника е утвърдена през юли 2018 г., като е съобразена с промените в нормативната уредба и издадените до актуализирани указания на ЕК за изпълнение на одитните ангажименти.

- **Актуализиране на одитните стратегии по оперативните програми и по програмите за ТГС**

През месец февруари 2018 г. приключи прегледа и актуализацията на одитните стратегии по ОПДУ, ОПХ ФЕПНЛ, ОПРЧР, ОПМСП, ОПИК, ОПТТИ, ОПОС, ОПРР, както и по трите програми за ТГС по външните граници на ЕС: ПТГС „България – Македония“, „България – Турция“ и „България – Сърбия“ за програмен период 2014-2020 г. Актуализираните стратегии са одобрени от изпълнителния директор на ИА ОСЕС (версия февруари 2018 г.).

Одитната стратегия по ОПНОИР беше актуализирана през м.март 2018 г., като се взе под внимание оценката на риска, направена след приключване на тематичния системен одит на УО по ОПНОИР (доклад от 15.03.2018 г.).

През месец декември 2018 г. всички одитни стратегии са актуализирани отново въз основа на оценката на риска, като са взети предвид резултатите от приключилите системни одити на управляващите органи и одитите на операциите по съответните програми. Актуализираните стратегии са одобрени от изпълнителния директор на ИА ОСЕС (версия декември 2018 г.).

- **Анализ на нередностите в областта на обществени поръчки, установени от Одитния орган при одитите за приключване**

Изготвен беше Анализ на нередностите в областта на обществените поръчки, установени от Одитния орган при одитите на операциите по оперативните програми за програмен период 2014-2020, извършени през 2017 г.

Анализът се изготвя традиционно всяка година от Одитния орган с цел да обобщи и представи в резюме информация за обхвата на извършените проверки, както и описание на подхода при проверките и определяне на финансовото влияние на нарушенията.

Поддържа се отделно обобщение на срещаните в практиката на Одитния орган нарушения за ограничителни изисквания и насоки за избягването им. То е изготвено предвид множеството отклонения за ограничителни изисквания и с цел превенция на грешките в тази област. Представени са отново актуални примери за финансовите

последници, до които водят цитираните нарушения, както и са дадени практически насоки за коригирането и избягването на тези грешки в бъдеще.

▪ **Обучения, проведени от лектори от Одитния орган**

През 2018 г. Одитният орган продължи практиката си за споделяне на прилагания от него подход по извършването на проверки за спазване на законодателството в областта на обществените поръчки и контрол на европейските фондове, с цел повишаване на практическите умения на органите по контрол и бенефициентите на средства от ЕС.

През 2018 г. лектори – служители на ИА ОСЕС са провели 13 обучения за бенефициенти и Управляващи органи, както следва:

- Обучение на тема „Ангажменти на Одитния орган по оперативните програми за програмен период 2014-2020 и резултати от изпълнението им“, организирано от Школата по публични финанси към МФ за представители на УО,

- 7 обучения на тема „Нарушенията в областта на обществените поръчки, които водят до финансови корекции“, по проект на ИПА, с участници възложители по ЗОП и бенефициенти по проекти, финансирани от ЕС,

- Обучение на тема „Обсъждане на практиката на Одитния орган за установяване на нередности в областта на обществените поръчки“ за представители на ИА ОПНОИР,

- Обучение на тема „Практика на Одитния орган при нередностите, свързани с прилагането на Закона за обществено поръчки в ОП“, организирано от Школа по публични финанси към МФ, за вътрешни одитори на министерства и ведомства и представители на УО на ОПОС,

- Обучение на тема „Нередности и измами“, проведено в залата на ИА ОСЕС за служители на УО на ОПНОИР,

- Обучение на тема „Нередностите в областта на обществените поръчки от опита на Одитния орган“ за представители на УО и бенефициентите по ОПНОИР, проведено в Центъра за подготовка на олимпиади, гр. София,

- Обучение на тема „Нередностите в областта на обществените поръчки от опита на Одитния орган“ за експерти от УО на ОПИК, организирано от Школата по публични финанси към МФ.

Докладът е приет с 4 гласа „за“ на редовно заседание на КЕКВФ, проведено на 13 март 2019 г.

ПРЕПОРЪКИ, КОМЕНТАРИ И БЕЛЕЖКИ

Препоръки

от Петър Петров – заместник-председател на КЕВКЕФ при 44-то НС,

по

„Годишния доклад, относно постигнатия напредък по програмите, съфинансирани със средствата на Европейския съюз и на страните от Европейското икономическо пространство за програмен период 2014-2020 г.“

(по данни към 31 декември 2018 г.)

Препоръките са изготвени по представения проект за „Годишния доклад, относно постигнатия напредък по програмите, съфинансирани със средствата на Европейския съюз и на страните от Европейското икономическо пространство за програмен период 2014-2020 г.“, наричан по-нататък „Годишен доклад“ по данни към 31.12.2018 г. Те имат за цел да стимулират създадената през годините организация за работа с програмите на ЕС и страните от ЕИП.

Усвояването на средствата, идващи към нашата страна по линията на солидарна Европа и по споразумения на ЕС с трети страни са от ключово значение за развитие на цялостния обществено-икономически живот на България. Те са една от причините за стабилното развитие на държавата във всички сфери и са стабилна основа за установяване на трайна демократична и пазарна среда у нас.

Липсата на сериозни забележки от страна на Европейските органи за наблюдение и контрол през последните 5 години е оценка за работата на хилядите служители на държавно и общинско равнище, които са заети в дейностите по планиране, реализиране, контрол и отчитане изпълнението на програмите. Това се дължи на утвърдилата се комуникация чрез надградената ИСУН - 2020. Чрез нея се спестяват административни и времеви ресурси за всички участници при работа със средствата от ЕС. Успоредно с това се осигурява бърз достъп на всички участници за информация, оценка и ефикасен контрол по изпълнение на програмите.

Препоръките по този Годишен доклад са концентрирани към някои от оперативните програми, а също към програмата за развитие селските райони. Те имат за цел да завишат вниманието на централното звено за координация на програмите към МС, управляващите органи, а също на всички институции и служби в страната, имащи отношение към доброто функциониране на системата за работа с европейските програми.

А.) ОБЩ ПОГЛЕД ВЪРХУ ХОДА НА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМИТЕ

В сравнение с програмния период 2007-2013г. изпълнението на Оперативните програми(ОП) и Програмата за развитие на селските райони(ПРСР) на 5-тата година от началото на програмния период 2014-2020 г. се движи с по-добър темп за ОП и с изоставане за ПРСР. Това се вижда при сравнение на двете таблици, фиксиращи изпълнението на програмите към 31.12.2018 респ. към 31.12.2011 г.

Оперативна програма	Бюджет на програмата*	Договорени средства		РИС		Получени траншове от ЕК	
		Общо към 31.12.2018 г.	% на изпълнение	Общо към 31.12.2018 г.	% на изпълнение	Общо към 31.12.2018 г.	% на изпълнение
ОПТИ	3 691 799 790.72	3 055 764 546.84	83%	1 060 480 153.44	29%	798 647 089.55	25%
ОПОС	3 462 564 946.01	1 692 948 024.60	49%	552 324 439.77	16%	411 462 380.78	14%
ОПРР	3 018 201 866.00	2 514 813 042.10	83%	1 141 251 971.71	38%	490 451 567.07	19%
ОПИК	2 584 169 900.97	1 902 515 968.54	73%	917 747 222.16	29%	748 016 921.47	34%
ОПИМСП	199 494 660.00	199 464 660.00	100%	199 494 660.00	100%	199 494 660.00	100%
ОПНОИР	1 271 383 550.00	657 147 884.08	52%	298 846 799.54	24%	206 686 759.58	19%
ОПРЧР	2 136 251 557.00	1 646 688 073.44	77%	841 170 472.48	39%	659 701 310.61	36%
ОПДУ	653 550 173.49	325 784 538.74	50%	104 032 645.04	16%	77 186 871.29	14%
ОПХ	241 177 458.00	223 308 356.14	93%	151 768 908.29	63%	108 708 922.96	53%
ПМДР	222 071 249.13	95 564 504.21	43%	14 506 455.20	7%	10 676 025.14	6%
ПРСР**	5 969 106 281.23	3 049 613 198.57	51%	1 262 787 920.73	21%	728 406 314.93	15%
Общо ЕСИФ:	23 449 771 432.55	15 359 504 981.92	65%	6 392 642 740.07	27%	4 326 751 481.04	22%

* Бюджетът е с включен резерв

** За мерки по чл. 9б, т.2 от ЗПЗП

**ИЗПЪЛНЕНИЕ
НА ОПЕРАТИВНИТЕ ПРОГРАМИ КЪМ 31.12.2011 г.**

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА	СРЕДСТВА ОТ ЕС	ИЗПЛАТЕНИ СУМИ	ИЗПЪЛНЕНИЕ
ОП ТРАНСПОРТ	1,62 МЛРД.€	371,01 МИЛ.€	22,84%
ОП ОКОЛНА СРЕДА	1,47 МЛРД.€	160,5 МИЛ.€	10,95%
ОП РЕГИОН. РАЗВИТИЕ	1,36 МЛРД.€	274,7 МИЛ.€	20,19 %
ОП КОНКУРЕНТ. СПОСОБН.	987,8 МИЛ.€	203,15 МИЛ.€	23,14 %
ОП ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ	48,2 МИЛ.€	21,39 МИЛ. €	10,33%
ОП ЧОВЕШКИ РЕСУРСИ	1,03 МЛРД.€	167,09 МИЛ. €	16,20%
ОП АДМИНИСТР. КАПАЦИТ.	153,6 МИЛ.€	42,95 МИЛ. €	27,95%
ОБЩО ЗА ВСИЧКИ ОП	6,67 МЛРД. €	1,256 МИЛ. €	18,77%
ПРСР	2,9*МЛРД. €	689,2 МИЛ. €	23,8%

ДАННИТЕ ЗА ПРСР СА КЪМ 31.10.2011Г.

В препоръките ще се даде тежест върху Програмата за развитие на селските райони и подхода ЛИДЕР на Водените от общностите местни развития (ВОМР), който е съставна част на селската програма. Това е така, защото ПРСР и ВОМР започнаха да работят интензивно с ИСУН-2020 през 2018 г., с което излязоха на ново качествено равнище в процеса на усвояването на еврофондовете.

Б.) ПРЕПОРЪКИ**ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ТРАНСПОРТ И ТРАНСПОРТНА
ИНФРАСТРУКТУРА” 2014-2020 Г. (ОПТТИ)**

В стратегическите цели на програмата е записано, че инвестициите по програмата следва да се концентрират основно върху завършване на приоритетните железопътни и пътни направления /включително последващо развитие на метро системата в столицата / и насърчаване на мултимодалния транспорт – изграждане на интермодални терминали и подобряване на връзките на пристанищата и летищата с пътната и железопътната мрежа. С постепенното завършване на модернизацията на направленията на Трансевропейската транспортна мрежа ще се постигне по-добра интеграция на националната мрежа в тази на ЕС, както и подобряване на връзките със съседните страни.

Приоритетна ос 1 „Развитие на железопътната инфраструктура по „основната“ Трансевропейска транспортна мрежа” в частта изпълнение на проекта „Модернизация на железопътната линия София - Пловдив: ж.п. участък Елин Пелин – Костенец“ е на лице значително изоставане.

Според проекта за Годишен доклад формулярът за кандидатстване е бил одобрен от ЕК едва на 31.01.2018 г., а след обичайните обжалвания едва на 04.02.2019 г. е обявено класирането на участниците в процедурата за избор на изпълнители на строителството. Оставащото време до края на програмния период 31.12.2020 г., включително гратисния период след това, няма да е достатъчно за изпълнение на проекта.

Препоръка: Да не се намалява темпото по изпълнението на проекта и както е посочено в проекта за Годишен доклад да се внесе искане на разрешение за префазиране на проекта. Да се насочат усилията към максималното усвояване на средствата и намиране на съвместно решение с ЕК с оглед насочване на средствата към обекти с общоевропейско измерение, а не както се очаква парите да отидат към доизграждане на една вътрешноградска инфраструктура, каквато е Софийското метро.

Приоритетна ос 3 „Подобряване на интермодалността при превоза на пътници и товари и развитие на устойчив градски транспорт” в частта касаеща Софийското

метро в проекта за Годишния доклад не е посочено обезпечението на изпълнението на проектите. Няма предвидени никакви средства.

Препоръка: Да се включи в Годишния доклад обезпечеността на „Проект за разширение на метрото в София: линия 3, етап I - участък "бул. Владимир Вазов - ЦГЧ - ул. Житница“ и на „Проект за разширение на метрото в гр. София, Линия 3, Етап II - участък „ул. Житница– жк Овча купел – Околовръстен път”.

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ОКОЛНА СРЕДА“ 2014-2020 Г. (ОПОС)

В проекта за Годишен доклад в частта за ОП „Околна среда“ се отбелязва, че през отчетния период 3 пъти е изменяна Индикативната годишна работна програма. Вероятно това е свързано със сложността по провеждане на процедурите. От друга страна едно сравнение с изпълнението на оперативната програма с миналия програмен период показва по-висок напредък с 3 процентни пункта. Още по-впечатляващ е напредъкът спрямо 31.12.2017 г.

Прави впечатление малкият брой стратегии по подхода ЛИДЕР на ВОМР, по които се усвояват средства от ОП „Околна среда“ – 9 от общо 62 и сравнително ранния стадий на реализиране на проектите.

Препоръка: ОП „Околна среда“ да се придържа към сегашния темп на работа. Да се засили работата по подхода ЛИДЕР на ВОМР и сътрудничеството с местните инициативни групи (МИГ). Да се проведат повече обучителни семинари за да се осигури максимално усвояване на средства в изостаналите райони на България.

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ“ 2014-2020 Г. (ОПИК)

В проекта за Годишен отчет се казва, че подкрепата по Оперативната програма е насочена към адресиране на нуждите, преодоляване на предизвикателствата и оползотворяване на възможностите за развитие пред българската икономика.

Приоритетна ос 1 „Технологично развитие и иновации“

Приоритетна ос 2 „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП“

ОПИК е оперативната програма с най-висок принос в подхода ЛИДЕР на ВОМР.

С финансовата подкрепа на ОПИК 2014-2020 в изпълнение на подхода ВОМР се реализират споразумения с идентифицирани за прилагане мерки/операции с финансиране по Приоритетна ос 1 „Технологично развитие и иновации“ с общ финансов ресурс в размер на 7 млн. лева и Приоритетна ос 2 „Предприемачество и капацитет за растеж на МСП“ с общ финансов ресурс в размер на 50 млн. лева.

Препоръка: Тази оперативна програма изпълнява задачи по 26 проекта на ВОМР, които са в различна фаза на подготовка и изпълнение. Необходимо е успоредно с изпълнението на отделните проекти да се изгражда местен административен капацитет в селските райони, защото моделът на работа на ВОМР ще стане водещ за цялата ПРСР до края на този и началото на следващия програмен период 2021-2027.

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „РАЗВИТИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ “ 2014-2020 Г. (ОПРЧР)

В проекта за Годишен доклад се казва, че България формулира свои национални цели в изпълнение на стратегията „Европа 2020“, а именно: 1. не по-малко от 76% от населението между 20 и 64-годишна възраст да е в заетост към 2020 г. и 2. намаляване броя на хората в бедност с 260 хиляди души до 2020 г.

Приоритетна ос 2

В подкрепа на намаляване на бедността и насърчаване на социалното включване към 31.12.2018 г. са стартирани приблизително 15 операции. В рамките на 2018 г. са открити трите ключови операции за деинституционализация на деца и младежи на обща стойност 77 050 060 лева.

Деинституционализацията на децата и младежите без родителска грижа е правилна политика. Тя е в съответствие с европейските виждания за приобщаването и социализирането на деца без родителски грижи, защото тяхното изолиране води до нежелани резултати в личен и обществен план.

За съжаление прекомерното фокусиране в ликвидирането на всякакъв тип т.нар. “детски домове“ измести изцяло обратния проблем, свързан с деца с увреждания, отглеждани от родителите си. Става дума за дискриминирането на онези квалифицирани родители по отношение правото им на труд, които не живеят в градове с дневни центрове за деца с увреждания. Те са лишени от правата, които получават родители като тях в големите градове. България в единствената страна на Балканите,

където няма нито един център за хилядите деца и младежи със синдрома на Даун. Много от родителите им са тотално лишени от правото да се трудят, защото децата им се нуждаят от непрекъснато наблюдение.

Родителите на децата с тежки увреждания често попадат в групата на населението между 20 и 64 години без трудова заетост. Те остават трайно в изолация и престават да са полезни за обществото. Не упражняват професиите си. Някои майки на деца с увреждания, изоставени от бащите на децата си, преминават постепенно в групата на бедните граждани. Програмите за подпомагане не са в състояние да решат тежкия проблем, особено след като детето навърши 18 години. Редно е всички деца и всички родители да са поставени в равни условия с равни права.

Вместо да внасят средства в социалните и здравни фондове чрез трудовата си заетост, родителите на деца с увреждания, живеещи в места без дневни центрове, черпят не малко пари от тях. Мобилните центрове, неквалифицираните гледачи, приемни семейства с ниска култура и без нужната подготовка, а също почасовите грижи не са решение на личния и професионален проблем на родителите с професии, нито на децата им с увреждания.

По тази причина е нужно да се пренасочи дейността по ОПРЧР и в посока, обратна на деинституализацията. В оставащото време до края на програмния период е все още възможно със средства на ОПРЧР да се създадат подходящи медико-социални центрове, в помощ на хилядите десоциализирани родители с добра квалификация от отдалечени общински центрове и населени места без дневни центрове за деца с увреждания.

По собствено желание родителите да могат да предоставят децата си в центровете за наблюдение, обгрижване и възпитание от специалисти и рехабилитатори с продължителност, която те сами да определят. Продължителността да може да е от един до няколко дни в зависимост от социалната или трудова заетост на родителя или ако е на смени да зависи от сменния график. В края на периода в рамките на седмицата децата задължително да се вземат от родителите, както това става в детските заведения и училищата след приключване на занятията.

Само така родителите на деца с тежки увреждания от отдалечените селища без дневни центрове ще могат да излязат от социалната изолация, в която съдбата ги е пратила заедно с децата им и ще могат да се включат на пазара на труда. Ще е по-ефективно за държавата и родителите да се разтоварят от скъпите грижи за децата им, а самите родители ще излязат от принудителната натрапената им изолация и десоциализация.

Деца с увреждания нямат толкова нужда от контакт с възрастни социални и здравни работници, необразовани гледачки, а от най-малка възраст те имат нужда от ежедневна и ефективна рехабилитация, от връзка с деца като тях, с които да общуват, да си играят и да се развиват интелектуално според възможностите си.

Препоръка: Да се създаде в ОПРЧР огледална програма на програмата за деинституализация, която да покрива нуждите на деца и младежи с тежки увреждания и техните родители, живеещи в отдалечени селища с невъзможен ежедневен достъп до дневни центрове. Да се институционализират подходящи медико-социални центрове за по-дълготрайно обгрижване на деца с увреждания. Тези центрове да осигуряват гъвкава помощ на родителите, които искат да се включат отново в обществения живот и да излязат на пазара на труда.

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „НАУКА И ОБРАЗОВАНИЕ ЗА ИНТЕЛИГЕНТЕН РАСТЕЖ“ 2014-2020 Г. (ОПНОИР)

ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“ стартира със значително закъснение заради експериментите, които се правеха от минали ръководства на МОН. Създаването на добра организационна структура от средата на 2017г. позволи на ОПНОИР да разгърне потенциала си през изминалата 2018г.. Тази оперативна програма би могла да помогне много в задълбочаването на усилията на обществото да интегрира близо половин милионното ромско население в България.

Приоритетна ос 3 „Образователна среда за активно социално приобщаване“

В предложения проект за Годишен доклад се казва : В рамките на процедури „Подкрепа за предучилищното възпитание и подготовка на деца в неравностойно положение“ и „Образователна интеграция на учениците от етнически малцинства и търсещи или получили международна закрила“ са подкрепени над 11 000 деца в предучилищна възраст и над 13 000 ученици за по-лесната им адаптация в училищна среда с цел превенция на ранното им отпадане от образователната система.

Препоръка: В рамките на споменатите процедури да създадат предучилищни учебни модули за изучаване на български език от малките ромски деца. Те трябва да завършват с издаването на сертификат, че детето владее достатъчно добре говорим български език за да постъпи в първи клас. В началния училищен курс на обучение за ромските деца е необходимо да се предвиждат допълнителни модули за усвояване на знания по български език. Лошото владееие на български език е основна причина за

отпадането на децата от училище и е лош старт за тяхното бъдещо развитие и интегриране в обществото.

ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА СЕЛСКИТЕ РАЙОНИ 2014-2020 Г. (ПРСР)

Програмата за развитие на селските райони е най-голямата и най-сложна в сравнение с всички останали оперативни и други програми. Общият брой на проектите, попадащи в обсега на ПРСР надвишава всички проекти по всички останали оперативни програми. Изпълнението на тази програма изисква усилията на хиляди служители от системата на МЗХГ, наДФЗ, на общини и на редица държавни структури.

Постепенното въвеждане на ИСУН-2020 в процеса на работа на ПРСР премина през значителни трудности заради спецификата на проектите по тази програма. В резултат през изминалия отчетен период процесът на подаване, следене и контрол на проектите чрез ИСУН-2020 донесе на прозрачност и по-добра конкурентна среда.

Предоставеният проект за Годишен доклад не съдържа отчет за хода и изпълнението на ПРСР спрямо заложените индикативни показатели за 2018 г. Липсва информация за процента на изпълнение на отделните мерки към 31.12.2018 г., което завършва с плащания от ЕК. Вместо това от МЗХГ в КЕВКЕФ са предоставени сведения, някои от които влизат в противоречие с информацията в портала на ИСУН към 31.12.2018 г. Пример за това са данните в графата с РИС.

В годишната информация на ЕК за хода на изпълнението на програмите за развитие на селските райони в 28-те членки на ЕС към 31.12.2018 г. България е на предпоследното 27-мо място. Това е най-лошото постижение за страната ни от 2007 г. насам.

ОБЩИ ПРЕПОРЪКИ ПО ОТДЕЛНИ ПРИОРИТЕТИ НА ПРСР 2014-2020

Приоритет 2: „Повишаване на жизнеспособността на земеделските стопанства и конкурентоспособността на всички видове селскостопанска дейност във всички региони, и насърчаване на новаторските технологии в селското стопанство и устойчивото управление на горите“

Препоръка:

- Да се издава ежемесечна информация за хода на изпълнението на ПРСР. Въпреки отправената препоръка в Годишния доклад за 2017 г. от УО на ПРСР не

се възобнови практиката от предишни години и през 2018 г. не започна да се издава периодична информация за хода на изпълнението на ПРСР.

Приоритет 3: „Насърчаване на организацията на хранителната верига, включително преработката и предлагането на пазара на селскостопански продукти, на хуманното отношение към животните и управлението на риска в селското стопанство“

Препоръки:

- МЗХГ да подготви и да внесе повторно за приемане от НС проект на закона за хранителните вериги . Препоръката от миналата година остава неизпълнена
- Да се ускорят процедурите по мерките, гарантиращи качествена преработка на храни и къси вериги от производителя до консуматора

Приоритет 6: „Насърчаване на социалното приобщаване, намаляването на бедността и икономическо развитие в селските райони“

Препоръки:

- Да се внесе в НС до средата на 2019 г. готвеният отдавна закон за браншовите организации в България. Липсата на такъв закон води до липса на легитимни представители, които да са страна на преговори и срещи с УО на ПРСР.
- Да се скъсат сроковете и се ускори работата по приемането на т.н. „Поземления кодекс“, включващ в един общ закон правилата за собственост, ползване, стопанисване и обработване на земята. Приетото поредно отлагане на внасянето на общия закон в НС с дата 31.12.2019 г. да не се счита за крайна.

ПРЕПОРЪКИ ПО МЕРКИТЕ ОТ ПРСР 2014-2020

M01 — Трансфер на знания и действия за осведомяване (член 14)

Мярката 1 се прилага със следните подмерки:

Подмярка 1.1. Професионално обучение и придобиване на умения;

Подмярка 1.2. Демонстрационни дейности и действия по осведомяване;

Подмярка 1.3. Краткосрочен обмен на опит в управлението на земеделски и горски стопанства и посещения на земеделски и горски стопанства.

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 22 855 136,00 евро.

В Доклада няма информация за състоянието, хода и изпълнението на тази мярка. Няма критичен анализ на постигнатото и мерките за преодоляване на изоставането .

Препоръка :

- Да се предостави актуалното състояние на реализация на мярката към 31.12.2018г.

М02 — Консултантски услуги, услуги по управление на стопанство и услуги по заместване в стопанство (член 15)

Мярка 2 се прилага със следните подмерки:

Подмярка 2.1 „Помощ за предоставяне на консултантски услуги ”

Подмярка 2.3. „Подкрепа за обучение на консултанти“

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 16 908 274,00 евро.

М04 — Инвестиции в материални активи (член 17)

Мярка 4 се прилага със следните подмерки:

Подмярка 4.1. „Инвестиции в земеделски стопанства“

Подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“

Подмярка 4.3 „Възстановяване, реконструкция и модернизация на съществуваща или изграждане на нова инфраструктура за напояване и отводняване на земеделските земи, с цел повишаване на конкурентоспособността на земеделските стопанства“

Подмярка 4.4 „Подпомагане на земеделски производители за непроизводствени инвестиции, необходими за функциониране на земеделските стопанства“

Препоръки:

- Необходимо е да се даде информация за хода на изпълнение на мярката

Препоръки:

- Напредъкът по реализацията на тази мярка да се ускори, защото тя е структуроопределяща, като не се намалява стойността на индикаторите.
- Да се направи промяна в критериите за оценка на новите проекти. В сегашния си вид критериите не допринасят за равнопоставеност между малки и големи проектни предложения и накланят везните в полза на старите големи производители и оставя малък шанс за нови инвеститори.

М06 — Развитие на стопанствата и стопанската дейност(член 19)

Мярка 6 се прилага със следните подмерки:

Подмярка 6.1 Стартова помощ за млади земеделски производители и

Подмярка 6.3 Стартова помощ за развитието на малки стопанства

В Доклада няма информация за състоянието, хода и изпълнението на тази мярка.

Няма критичен анализ на постигнатото и мерките за преодоляване на изоставането .

Препоръка :

- Да се предостави актуалното състояние на реализация на мярката към 31.12.2018г.

M07 — Основни услуги и обновяване на селата в селските райони (член 20)

Мярка 7 се прилага със следните подмерки:

Подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“

Подмярка 7.3 „Широколенцова инфраструктура, включително нейното създаване, подобрене и разширяване, пасивна широколенцова инфраструктура и мерки за достъп до решения чрез широколенцова инфраструктура и електронно правителство“

Подмярка 7.4 „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на основни услуги на местно равнище за населението в селските райони, включително за отдых и културни дейности, както и на съответната инфраструктура“

Подмярка 7.5 „Инвестиции за публично ползване в инфраструктура за отдых, туристическа информация и малка по мащаб туристическа инфраструктура

Подмярка 7.6. „Проучвания и инвестиции, свързани с поддържане, възстановяване и на културното и природното наследство на селата“

В Доклада няма информация за състоянието, хода и изпълнението на тази мярка. Няма критичен анализ на постигнатото и мерките за преодоляване на изоставането.

Препоръка :

- Да се предостави актуалното състояние на реализация на мярката към 31.12.2018г.

M08 — Инвестиции в развитие на горските райони и подобряване на жизнеспособността на горите (членове 21 — 26)

Мярка 8 се прилага със следните подмерки:

Подмярка 8.1. „Залесяване и създаване на горски масиви – разходи за създаване“;

Подмярка 8.2. „Залесяване и създаване на горски масиви – разходи за поддръжка“;

Подмярка 8.5. „Предотвратяване и възстановяване на щети по горите от горски пожари, природни бедствия и катастрофични събития“

Подмярка 8.6. „Инвестиции, подобряващи устойчивостта и екологичната стойност на горските екосистеми“;

Подмярка 8.7. „Инвестиции в технологии за лесовъдство и в преработката, мобилизирането и търговията на горски продукти“.

В Доклада няма информация за състоянието, хода и изпълнението на тази мярка. Няма критичен анализ на постигнатото и мерките за преодоляване на изоставането .

Препоръка :

- Да се предостави актуалното състояние на реализация на мярката към 31.12.2018г.

M09 — Създаване на групи и организации на производителите (член 27)

Актуално състояние :

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 7 016 352,00 евро.

M10 — Агроекология и климат

Мярка 10 се прилага със следните подмерки:

Подмярка 10.1. „Плащания за ангажименти свързани с агроекологията и климат“

Подмярка 10.2. „Опазване на застрашени от изчезване местни породи и сортове, важни за селското стопанство“

Актуално състояние:

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 167 510 002,00 евро.

В Доклада няма информация за състоянието, хода и изпълнението на тази мярка. Няма критичен анализ на постигнатото и мерките за преодоляване на изоставането .

Препоръка :

- Да се предостави актуалното състояние на реализация на мярката към 31.12.2018г.

M11 — Биологично земеделие (член 29)

Мярка 11 се прилага със следните подмерки:

Подмярка 11.1 „Плащания за преминаване към биологично земеделие за ха ИЗП“

Подмярка 11.2 „Плащания за поддържане на биологичното земеделие на ха ИЗП“

Актуално състояние

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 113 695 079,00 евро.

В Доклада няма информация за състоянието, хода и изпълнението на тази мярка. Няма критичен анализ на постигнатото и мерките за преодоляване на изоставането .

Препоръка :

- Да се предостави актуалното състояние на реализация на мярката към 31.12.2018г.

M12 — Плащания по „Натура 2000“ и Рамковата директива за водите (член 30)**Актуално състояние:**

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 104 757 028,00 евро.

В Доклада няма информация за състоянието, хода и изпълнението на тази мярка. Няма критичен анализ на постигнатото и мерките за преодоляване на изоставането .

Препоръка :

- Да се предостави актуалното състояние на реализация на мярката към 31.12.2018г.

M13 — Плащания за райони, изправени пред природни или други специфични ограничения (член 31)**Актуално състояние:**

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 206 703 506,00 евро.

В Доклада няма информация за състоянието, хода и изпълнението на тази мярка. Няма критичен анализ на постигнатото и мерките за преодоляване на изоставането .

Препоръка :

- Да се предостави актуалното състояние на реализация на мярката към 31.12.2018г.

M14 — Хуманно отношение към животните (член 33)**Актуално състояние:**

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 48 330 584,00 евро.

В Доклада няма информация за състоянието, хода и изпълнението на тази мярка. Няма критичен анализ на постигнатото и мерките за преодоляване на изоставането .

Препоръка :

- Да се предостави актуалното състояние на реализация на мярката към 31.12.2018г.

M15 — Екологични услуги и услуги във връзка с климата в горското стопанство и опазване на горите (член 34)**Актуално състояние:**

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 6 562 500,00 евро.

В Доклада няма информация за състоянието, хода и изпълнението на тази мярка. Няма критичен анализ на постигнатото и мерките за преодоляване на изоставането .

Препоръка :

- Да се предостави актуалното състояние на реализация на мярката към 31.12.2018г.

M16 — Сътрудничество (член 35)

Мярка 16 се прилага със следните подмерки:

Подмярка 16.1. „Подкрепа за сформирани и функциониране на оперативни групи в рамките на ЕПИ за селскостопанска производителност и устойчивост“

Подмярка 16.4. „Подкрепа за хоризонтално и вертикално сътрудничество между участниците във веригата на доставки за изграждането и азвитието на къси вериги на доставки и местни пазари“

Актуално състояние

По тази мярка от ЕС е одобрена сума в размер на 29 316 351,00 евро.

Мярката има за задача да допринесе за внедряване на иновативни решения и за създаване на т.н. „къси вериги“ на доставки и местни пазари

В Доклада няма информация за състоянието, хода и изпълнението на тази мярка. Няма критичен анализ на постигнатото и мерките за преодоляване на изоставането.

Препоръка :

- Да се предостави актуалното състояние на реализация на мярката към 31.12.2018г.

M19 — Подкрепа за местно развитие по LEADER (BOMP — водено от общностите местно развитие) (член 35 от Регламент (ЕС) № 1303/2013)

Мярка 19 се прилага със следните подмерки:

19.1 Подмярка “Помощ за подготвителни дейности”;

19.2 Подмярка “Прилагане на операции в рамките на стратегии за водено от общностите местно развитие”;

19.3 Подмярка “Подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество на местни групи за действие”;

19.4 Подмярка “Текущи разходи и популяризиране на стратегия за водено от общностите местно развитие”;

Актуално състояние:

По тази мярка от ЕК е одобрена сума в размер на 118 335 849,00 евро.

Мярка 19 е с особено място в ПРСР 2014-2020. Проектните предложения за ВОМР(Водени от Общностите Местни Развия) изпълняват по най-добър начин целите на ПРСР 2014-2020. Чрез тях се изгражда преди всичко човешки и организационен капацитет в изостаналите райони. След това той става важна предпоставка за успешното изпълнение на цялата Програма за развитие на селските райони.

В Доклада няма информация за състоянието, хода и изпълнението на тази мярка. Няма критичен анализ на постигнатото и мерките за преодоляване на изоставането .

Препоръка :

- Да се предостави актуалното състояние на реализация на мярката към 31.12.2018г.

СТАНОВИЩЕ

от **Имрен Мехмедова** – заместник-председател на **КЕВКЕФ** при 44-то НС,

по

„Годишния доклад, относно постигнатия напредък по програмите, съфинансирани със средствата на Европейския съюз и на страните от Европейското икономическо пространство за програмен период 2014-2020 г.“

(по данни към 31 декември 2018 г.)

Годишният доклад за усвояването на средствата от Европейския съюз в Република България за 2018 г. е изготвен в съответствие с чл. 7, ал. 4, от Правилата за организацията и дейността на КЕВКЕФ в 44-то Народно събрание на Република България. Документът е разработен на базата на информация за изпълнението на отделните програми и инструменти, съфинансирани с европейски средства, предоставена от съответните структури в държавната администрация, отговорни за тяхното управление или координация.

Докладът отразява статуса по управлението на средствата от Европейския съюз **към 31 декември 2018 г.**, като предлага преглед върху работещите на територията на РБългария програми и инструменти. В допълнение докладът предоставя информация за:

- **Информация относно Програмен период 2014 – 2020 г., предоставена от Сертифициращия орган за ЕСИФ – дирекция „Национален фонд“;**
- **Информация за извършените одитни ангажименти през 2018 г. от Изпълнителна агенция „Одит на средствата от ЕС“.**

Прегледът по отделните програми и инструменти е извършен на база постъпилата информация от ресорните административни структури.

Представената информация за **Програмен период 2014-2020 г.** е систематизирана в следните 6 раздела:

- Стратегически цели на програмата;
- Управляващ орган;
- Приоритети на всяка от програмите;

- Напредък по отделните приоритетни оси;
- Идентифицирани проблеми от страна на управляващите органи и предприети мерки за преодоляването им;
- Предвидени дейности по програмите до края на годината.

Видно е, че е необходимо съдействието от страна на структурите на изпълнителната власт за предоставената информация при подготовката на настоящия доклад. Прави впечатление обаче, че информацията предоставена от различните структури на изпълнителната власт е систематизирана по усмотрение на Управляващите органи на отделните програми и финансови инструменти, съдържа различна по степен на подробност и приоритети информация, в някои случаи конкретика относно изпълнение на проекти, включваща статус и състояние на обществени поръчки, а в други обобщение, че всички поръчки са обявени и договорени.

Друг важен елемент по отношение на постигнатия напредък, който не е засегнат в информацията предоставена от страна на структурите на изпълнителната власт са индикаторите за напредък и мониторинг на съответните програми и финансови инструменти. Наред с договорените и реално изплатени средства постигнатите индикатори за програмите и финансовите инструменти биха предоставили реалната ситуация на изпълнение на програмите, включително степен на постигане на целите и приоритетите им, както и степента на въздействие върху Националната програма за развитие - България до 2020 г.

В тази връзка предлагам:

1. Да се изисква и допълни информация за напредъка на програмите и инструментите за степен на постигане на приоритетите и индикатори за мониторинг;
2. В следствие да се разработи „модел“ за подаване на информация за изпълнението на отделните програми и инструменти, съфинансирани с европейски и други донорски средства, предоставена от съответните структури в държавната администрация, отговорни за тяхното управление или координация.

Препоръки на Обществения съвет към КЕВКЕФ по проекта на Годишен доклад за 2018 г. относно постигнатия напредък по програмите, съфинансирани със средствата на ЕС и на страните от ЕИП за програмен период 2014-2020 г. (по данни към 31 декември 2018 г.).

1. Да се засили акцентът върху критичния анализ на:
 - реалните ефекти от усвоеното финансиране;
 - ползите за обществото;
 - реформите в отделните сектори, за които допринася изпълнението на програмите.

2. Да се даде допълнителна, по-подробна информация за хоризонталните програми (напр. Хоризонт 2020, Еразъм +, Creative Europe, LIFE и др.) и трансграничните програми:
 - като приложения/анекси към настоящия доклад; или
 - като отделен (кратък) доклад

3. Да се оформят обобщения за напредъка в усвояването на средства по отделните програми през настоящия програмен период в сравнение със съответния темпорален момент през предходния период.